

**Παροχή υπηρεσιών Συμβούλου για την Αξιολόγηση δράσεων
Ειδικής Αγωγής του Επιχειρησιακού Προγράμματος
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά
Βίου Μάθηση (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) και των Περιφερειακών
Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ)**

Παραδοτέο Α: Μεθοδολογία υλοποίησης της αξιολόγησης

Νοέμβριος 2021

Έκδοση 1/2

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Εισαγωγή	6
1.1	Σκοπός της μελέτης.....	6
1.2	Αντικείμενο και Περιβάλλον του έργου	7
2	Το πλαίσιο υλοποίησης της αξιολόγησης	13
2.1	Πλαίσιο πολιτικής	13
2.1.1	Διεθνές Πλαίσιο.....	13
2.1.2	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία	16
2.1.3	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων και συμπληρωματικό πλαίσιο πολιτικών για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2021 – 2027	24
2.1.4	Εθνικό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία	29
3	Εύρος και αντικείμενο των επιμέρους αξιολογήσεων	45
3.1	Αντικείμενο, κριτήρια αξιολόγησης και αξιολογικά ερωτήματα	45
3.1.1	Κριτήριο αξιολόγησης 1: Συνάφεια και Καταλληλότητα	63
3.1.2	Κριτήριο αξιολόγησης 2: Αποτελεσματικότητα κι Επιπτώσεις	64
3.1.3	Κριτήριο αξιολόγησης 3: Αποδοτικότητα.....	65
3.1.4	Κριτήριο αξιολόγησης 4: Προστιθέμενη Αξία	66
4	Ανάλυση αξιολογικών ερωτημάτων & Μεθοδολογία προσέγγισής τους.....	67
4.1	Συνάφεια και Καταλληλότητα	67
4.1.1	Συνάφεια της παρέμβασης ως προς τους στόχους των ισχυουσών Εθνικών / Ευρωπαϊκών Πολιτικών & Στρατηγικών & Σχεδίων Δράσης.....	67
4.1.2	Συνάφεια του σχεδιασμού των παρεμβάσεων με τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού	70
4.1.3	Συνάφεια & συνοχή των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	71
5	Αποτελεσματικότητα & Επιπτώσεις.....	74
5.1	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	74
5.1.1	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος;	74

5.1.2	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	77
5.1.3	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.....	79
5.2	Αποδοτικότητα.....	82
5.2.1	Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων	82
5.2.2	Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους	85
5.3	Προστιθέμενη Αξία	87
5.3.1	Αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ.....	87
6	Προσδιορισμός αναγκαίων στοιχείων και πηγών των αξιολογούμενων παρεμβάσεων	89
6.1	Δευτερογενή στοιχεία.....	89
6.1.1	Αξιολόγηση δεικτών εκροής & αποτελέσματος.....	91
6.2	Πρωτογενή στοιχεία	96
6.2.1	Κατευθύνσεις για την επιλογή του προτεινόμενου δείγματος έρευνας	100
6.3	Διασφάλιση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	109
7	Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	114
8	Παραρτημα Ι – Βασικό θεσμικό/ κανονιστικό πλαίσιο.....	116
9	Παραρτημα ΙΙ – Δείκτες για την αξιολόγηση των δράσεων της Ειδικής Αγωγής στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.....	124

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:	Μεθοδολογία της αξιολόγησης – σύνδεση αξιολογικών ερωτημάτων με Παραδοτέα Β' & Γ'	47
Πίνακας 2:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.1	67
Πίνακας 3:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.2	70
Πίνακας 4:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.3	71

Πίνακας 5:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.1	74
Πίνακας 6:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.2	77
Πίνακας 7:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.3	79
Πίνακας 8:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 3.1	82
Πίνακας 9:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 3.2	85
Πίνακας 10:	Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 4.1.....	87
Πίνακας 11:	Σύνοψη πρωτογενών ερευνών ανά δράση.....	97
Πίνακας 12:	Δείγμα της έρευνας.....	100
Πίνακας 13:	Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε μαθητές σε τμήματα ένταξης	104
Πίνακας 14:	Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε μαθητές με εξατομικευμένη υποστήριξη.....	105
Πίνακας 15:	Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε αναπληρωτές καθηγητές	105
Πίνακας 16:	Ενδεικτική κατανομή του δείγματος σε σχολικές μονάδες.....	106
Πίνακας 17:	Ενδεικτική κατανομή του δείγματος της έρευνας σε Δομές.....	107
Πίνακας 18:	Ενδεικτική κατανομή του δείγματος της έρευνας σε αναπληρωτές καθηγητές γενικής αγωγής.....	108
Πίνακας 19:	Συγκεντρωτικός Πίνακας	108
Πίνακας 20:	Ειδικοί Στόχοι και Δείκτες ΠΕΠ	124
Πίνακας 21:	Δείκτες Εκροών Πράξεων / ΠΕΠ	125
Πίνακας 22:	Ειδικοί Στόχοι και Δείκτες Προγράμματος Εξειδικευμένης Εκπαιδευτικής Υποστήριξης	127

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1:	Κριτήρια Αξιολόγησης	46
Σχήμα 2:	Πηγές δευτερογενών δεδομένων	91
Σχήμα 3:	Πηγές πρωτογενών δεδομένων	97
Σχήμα 4:	Τύπος υπολογισμού	102

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

Α.Π.	Άξονας Προτεραιότητας
ΔΠΧ	Δεδομένα Προχωρτικού Χαρακτήρα
ΕΑΕ	Αναπληρωτών Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
ΕΒΕΤ	Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό
ΕΒΠ	Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό
ΕΔΕΑΥ	Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΠ	Αναπληρωτών Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
ΕΣΑΜΕΑ	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
ΕΚΣΕ	Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο Πλαισίου Ανάπτυξης
ΕΥΔΕΠ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος
Θ.Σ.	Θεματικός Στόχος
ΚΕΔΥ	Κέντρο Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης
ΚΕΣΥ	Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΠΕΣΚΕ	Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΠΠ	Προγραμματική Περίοδος
ΣΔΕΥ	Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης
ΣΜΕΑΕ	Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Τ.Ε.	Τμήματα Ένταξης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΣΠΑ 2014 - 2020

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αντικείμενο της μελέτης αποτελεί η αξιολόγηση των δράσεων Ειδικής Αγωγής:

1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020- 2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ,

2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες:

- 2.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) και
- 2.Β των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2021 (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021), όπως αναφέρονται παραπάνω,

3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018) και Ενίσχυση Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης (σχολικά έτη 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ,

με στόχο την αποτίμηση των αποτελεσμάτων τους ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και με απώτερο σκοπό την αξιοποίηση των συμπερασμάτων και την ενσωμάτωσή τους στο σχεδιασμό των επόμενων κύκλων υλοποίησης του προγράμματος καθώς και της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Η μελέτη αυτή περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, το οποίο εγκρίθηκε από τη 2η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος τον Οκτώβριο 2016 και επικαιροποιήθηκε το Νοέμβριο 2019, ενώ αναφέρεται και στα Σχέδια Αξιολόγησης του συνόλου των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Οι ειδικοί στόχοι του έργου της αξιολόγησης είναι:

- η συνεισφορά στη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης των δράσεων με έμφαση στην απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης εντός του πλαισίου υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων,
- η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό (μαθητές με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες),
- η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τις δομές καθώς και τα συστήματα παροχής υπηρεσιών εξειδικευμένης και εξατομικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης (με έμφαση στην αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας τους) και- η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Άμεσα ωφελούμενοι των συμπερασμάτων και προτάσεων της αξιολόγησης είναι οι φορείς σχεδιασμού και υλοποίησης των προγραμμάτων (ΕΥΔ, ΕΔ, Δικαιούχοι), ενώ έμμεσα ωφελούμενοι είναι οι συμμετέχοντες

μαθητές με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα ειδικής αγωγής και οι Υποστηρικτικές Δομές Εκπαίδευσης που θα ωφεληθούν από τις προσδοκώμενες βελτιώσεις κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τόσο της τρέχουσας όσο και της επόμενης προγραμματικής περιόδου (2021-2027).

Οι υπό αξιολόγηση παρεμβάσεις καλύπτουν τις χρονικές περιόδους 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017- 2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021, για:

α) την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, για την ένταξη των μαθητών αυτών σε:

- Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.) των σχολείων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και
- Γενικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

β) τη λειτουργία των Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης:

- Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.)
- Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Ε.Δ.Ε.Α.Υ.) και
- Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.)

γ) με την πρόσληψη:

- αναπληρωτών Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης - ΕΑΕ,
- αναπληρωτών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού –ΕΕΠ, και
- Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού – ΕΒΠ.

1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η καταπολέμηση των διακρίσεων και των ανισοτήτων καθώς και η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους, συμπεριλαμβανομένων και των ΑμεΑ, αποτελούν στόχους τόσο της εθνικής όσο και της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Η υλοποίηση σχετικών ενεργειών συνδέεται άμεσα με τους όρους της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, η οποία έχει κυρωθεί από το ελληνικό κράτος με το Νόμο 4074/2012, όσο και με τους όρους του Κανονισμού 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Σημειώνεται ότι στο άρθρο 24 της **Διεθνούς Σύμβασης** διατυπώνεται ρητά το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εκπαίδευση χωρίς διάκριση και βάσει των ίσων ευκαιριών μέσω της εξασφάλισης ενός συστήματος ενταξιακής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και σε ίση βάση με τους άλλους, στις κοινότητες στις οποίες ζουν, καθώς και μέσω της εξασφάλισης αποτελεσματικών εξατομικευμένων μέτρων υποστήριξης που θα παρέχονται σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη με σκοπό την πλήρη ένταξη.

Στον **Κανονισμό 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ)** και ειδικότερα στο άρθρο 8 «Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων», αναφέρεται ότι, μέσω του ΕΚΤ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή στηρίζουν ενέργειες οι οποίες «έχουν ως στόχο την καταπολέμηση όλων των ειδών διακρίσεων καθώς και τη βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, με σκοπό τη

βελτίωση της ένταξης στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, και μέσω αυτής, τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης, τη μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο και την κατάσταση υγείας, καθώς και τη διευκόλυνση της μετάβασης από υπηρεσίες φροντίδας παρεχόμενες από ιδρύματα, σε υπηρεσίες φροντίδας που βασίζονται στις τοπικές κοινότητες ιδιαίτερα για εκείνους που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις».

Στο πλαίσιο αυτό, οι δράσεις ειδικής αγωγής που υλοποιούνται στο γενικό σχολείο και την τοπική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για μαθητές/τριες με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες, αποτελούν βασικά μέτρα πρόληψης κατά της ιδρυματοποίησης και της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας.

Ως «**Μαθητές με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες**» θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας – λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.

Όσον αφορά στο ισχύον εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τους/τις μαθητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, προβλέπεται, εκτός της εκπαίδευσής τους σε ειδικά σχολεία, η δυνατότητα συμπερίληψής τους στο γενικό σχολείο είτε μέσω της εξατομικευμένης (παράλληλης) στήριξης είτε με τη φοίτηση στα τμήματα ένταξης. Η δυνατότητα, ένταξης των μαθητών/τριών αυτών στο γενικό σχολείο, έχει σαφή στόχο την ενσωμάτωση και συνύπαρξη με συνομηλίκους τους στην γενική κοινή τάξη, σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΑμεΑ.

Τέλος, σημειώνεται ότι η δράση της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη των μαθητών/τριών με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες συμπεριλαμβάνεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και εντάσσεται στο Μέτρο 2.3.3. αυτής.

Οι Δράσεις Ειδικής Αγωγής

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**» εντάσσεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς περιλαμβάνει τις παρεμβάσεις της χρηματοδοτικής προτεραιότητας για την «Ανάπτυξη και την αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού - ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση» ενώ καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης, την ανεργία και τη φτώχεια.

Ειδικότερα, ο **Άξονας Προτεραιότητας 6** του Επιχειρησιακού Προγράμματος εξυπηρετεί τις διαπιστωμένες αναπτυξιακές ανάγκες που συνδέονται με τη συνέχιση και υποστήριξη των συστημικών μεταρρυθμίσεων

και την αναβάθμιση όλων των παραγόντων της εκπαίδευσης. Περαιτέρω, την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και τη διασφάλιση της ποιότητας σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τέλος, την ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας και της ενδυνάμωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού. Τις ίδιες αναπτυξιακές ανάγκες καλύπτουν και οι Άξονες Προτεραιότητας 8 και 9 για τις Περιφέρειες της Στερεάς Ελλάδας και του Νοτίου Αιγαίου αντίστοιχα.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος» θέτει μεταξύ άλλων προτεραιοτήτων την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, την ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης και τη διεύρυνση του «Νέου Σχολείου», προκειμένου για τη βελτίωση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο του **Θεματικού Στόχου 10** «Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση», εντάσσεται και η Επενδυτική Προτεραιότητα 10i για τη «Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική νηπιακή, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς επίσης και σε τυπικές και άτυπες δυνατότητες εκπαίδευσης για την επανένταξη στην εκπαίδευση και την κατάρτιση». Τα παραπάνω αποτιμώνται βάσει του Ειδικού Στόχου 10i.2 «Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου – Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», όπου περιλαμβάνονται και οι Δράσεις Ειδικής Αγωγής – Παράλληλης Στήριξης ΑμεΑ. Με βάση με τα παραπάνω, οι Δράσεις Ειδικής Αγωγής στο τρέχον ΕΣΠΑ, εντάχθηκαν στο πλαίσιο:

A. του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020:

- Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 «Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος»
- στον Άξονα Προτεραιότητας 8 «Βελτίωση της Ποιότητας και της Αποτελεσματικότητας του Εκπαιδευτικού Συστήματος και της Δια Βίου Μάθησης – Σύνδεση με την αγορά εργασίας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας» και
- στον Άξονα Προτεραιότητας 9 «Βελτίωση της Ποιότητας και της Αποτελεσματικότητας του Εκπαιδευτικού Συστήματος και της Δια Βίου Μάθησης – Σύνδεση με την αγορά εργασίας στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου»

B. των 12 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων – ΠΕΠ 2014-2020, στο Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε μορφής διακρίσεων», και ειδικότερα:

- στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9ii «Κοινωνικο-οικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά» (ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης), και
- στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών» (όλα τα υπόλοιπα 11 ΠΕΠ, εκτός της Δυτικής Μακεδονίας)

Ειδικότερα, οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ανωτέρω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι οι εξής:

Δράση 1: Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ

Η δράση αφορά στην ενίσχυση των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και των Τμημάτων Ένταξης (ΤΕ) που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης ώστε η εκπαίδευση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών χωρίς διακρίσεις. Εστιάζει σε κρίσιμους παράγοντες, που αποτελούν προϋποθέσεις ποιότητας και αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης κι έχει ως στόχο την ενίσχυση των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και των Τμημάτων Ένταξης (ΤΕ). Στο πλαίσιο της δράσης απασχολούνται οι αναγκαίοι αναπληρωτές Εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) και οι αναγκαίοι αναπληρωτές Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ), προκειμένου να στελεχώσουν Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και Τμήματα Ένταξης στα γενικά σχολεία.

Δράση 2: Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες :

2.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) Η δράση αφορά στη στήριξη και ενίσχυση του θεσμού της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στα σχολεία γενικής αγωγής της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από εκπαιδευτικό προσωπικό, το οποίο υποστηρίζει τους παραπάνω μαθητές στη σχολική τάξη παράλληλα με τον εκπαιδευτικό της τάξης. Αφορά επίσης, στην υποστήριξη όσων μαθητών απαιτείται από Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) και από Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) για όσους μαθητές χρήζουν νοσηλευτικής φροντίδας. Στόχος της δράσης είναι η ενσωμάτωση των μαθητών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη σχολική τάξη του γενικού σχολείου και η εξασφάλιση της συμμετοχής αυτών στο κοινωνικό γίνεσθαι με αποτέλεσμα την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας καθώς και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Στο πλαίσιο αυτό απασχολούνται εκπαιδευτικοί οι οποίοι συλλειτουργούν με τον εκπαιδευτικό της τάξης (παράλληλη στήριξη) και υποστηρίζουν τους μαθητές με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών τους. Επιπρόσθετα, απασχολείται το αναγκαίο Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) για τους μαθητές που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν και το αναγκαίο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ).

2.Β των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020 (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021):

1. Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης
2. Αττικής
3. Βορείου Αιγαίου

4. Δυτικής Ελλάδας
5. Θεσσαλίας
6. Ιονίων Νήσων
7. Κεντρικής Μακεδονίας
8. Κρήτης
9. Νοτίου Αιγαίου
10. Πελοποννήσου
11. Στερεάς Ελλάδας
12. Ηπείρου με τίτλο «Παράλληλη Στήριξη παιδιών με αναπηρία ή / και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες»

Στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) η παρέμβαση αφορά στη στήριξη κι ενίσχυση της εν λόγω δράσης στις 12 Περιφέρειες της χώρας (εξαιρουμένης της Δυτικής Μακεδονίας):

α) από Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) για την υποστήριξη των μη αυτοεξυπηρετούμενων μαθητών/τριών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με στόχο την υποστήριξη τους σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης, καθημερινής διαβίωσης και λειτουργικών διευκολύνσεων, και

β) από σχολικούς νοσηλευτές, οι οποίοι συγκαταλέγονται στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, για όσους μαθητές/τριες απαιτείται νοσηλευτική υποστήριξη για τη χορήγηση φαρμάκων (σε ενέσιμη ή μη μορφή, χρήση συσκευών κ.λ.π.).

Δράση 3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ

Η δράση αφορά στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω :

α) της αναδιάρθρωσης του ρόλου των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής κι Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και της μετατροπής τους σε Κέντρα Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ),

β) της σύστασης Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ) και της λειτουργίας των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ) για τη διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών καθώς και την παραπομπή τους στα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) για γνωμάτευση όταν, παρά την υποστήριξη τους στο σχολείο, συνεχίζουν να έχουν δυσκολίες μάθησης ή συμπεριφοράς ή ένταξης στο σχολικό περιβάλλον. Στο πλαίσιο της Πράξης απασχολείται το αναγκαίο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) για τη στελέχωση των Κέντρων Υποστήριξης ΕΑΕ των ΣΔΕΥ ώστε να αποτελέσουν μέλη των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ). Επίσης, τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) στελεχώνονται με Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ).

και εν συνεχεία

Ενίσχυση Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης (σχολικά έτη 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ, η οποία αφορά στην ενίσχυση των Υποστηρικτικών δομών εκπαίδευσης μέσω:

α) των Σχολικών Δικτύων Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (ΣΔΕΥ) και της λειτουργίας των Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ), για την υποστήριξη των μαθητών και της σχολικής κοινότητας, την εκπαιδευτική αξιολόγηση και την παραπομπή των μαθητών στα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) (πρώην ΚΕΔΔΥ) όταν απαιτείται, τη διαμόρφωση Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης, την υποστήριξη εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων, κ.α., και

β) των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), αποστολή των οποίων είναι η υποστήριξη των σχολικών μονάδων και των Εργαστηριακών Κέντρων (ΕΚ) της περιοχής αρμοδιότητάς τους για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προάσπιση της αρμονικής ψυχοκοινωνικής τους ανάπτυξης και προόδου, σύμφωνα με το Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/2018).

Στο πλαίσιο της Δράσης απασχολούνται οι αναγκαίοι αναπληρωτές Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) που στελεχώνουν τις Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ). Επιπλέον, τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) στελεχώνονται με αναπληρωτές Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και αναπληρωτές Εκπαιδευτικούς και εξοπλίζονται με τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Οι υπό αξιολόγηση παρεμβάσεις θα καλύπτουν τις χρονικές περιόδους 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017- 2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021, για :

α) την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, για την ένταξη των μαθητών αυτών στα:

- Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.) των σχολείων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης → Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και

- Γενικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς

β) τη λειτουργία των Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης:

- Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.)

- Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Ε.Δ.Ε.Α.Υ.), και

- Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.)

γ) μέσω της πρόσληψης:

- αναπληρωτών Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ΕΑΕ,

- αναπληρωτών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού –ΕΕΠ και

- Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού – ΕΒΠ

2 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ανάγκη διασφάλισης σε όλους, ανεξαιρέτως, τους πολίτες, και ιδίως στα Άτομα με Αναπηρία, ίσων ευκαιριών για την ακώλυτη και αυτόνομη συμμετοχή τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής της Χώρας, εκτός από ρητή συνταγματική επιταγή, αποτελεί και κοινωνικό ζητούμενο, άρρηκτα συνδεδεμένο με τον πυρήνα της προστασίας της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας και τις αρχές της Δημοκρατίας και του Κράτους Δικαίου.

2.1.1 Διεθνές Πλαίσιο

Σε διεθνές επίπεδο, οι στόχοι της καταπολέμησης των διακρίσεων, της προώθησης των δικαιωμάτων καθώς και της ισότητας των ευκαιριών των ατόμων με αναπηρία, συνδέονται άμεσα με τους όρους της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του 2006, η οποία έχει κυρωθεί από το ελληνικό κράτος με το Νόμο 4074/2012. Βάσει της σύμβασης, τα συμβαλλόμενα μέρη οφείλουν να θεσπίζουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την υλοποίηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται σε αυτήν, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των ατόμων με αναπηρίες σε εκπαίδευση, εργασία και υγεία σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα, σε ικανοποιητικές συνθήκες φροντίδας και διαβίωσης, και στην ένταξή τους στην κοινότητα. Επισημαίνεται ότι:

- Σύμφωνα με το άρθρο 2 της σύμβασης, διάκριση βάσει της αναπηρίας σημαίνει οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμό ή περιορισμό βάσει της αναπηρίας, η οποία έχει ως σκοπό ή επίπτωση να εμποδίσει ή να ακυρώσει την αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση, σε ίση βάση με τους άλλους, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, ατομικό ή οποιονδήποτε άλλο τομέα. Περιλαμβάνει όλες τις μορφές διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένης και της άρνησης παροχής εύλογης προσαρμογής.
- Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 7 της σύμβασης θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζεται στα παιδιά με αναπηρίες «η πλήρη απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, σε ίση βάση με τα υπόλοιπα παιδιά».
- Στο άρθρο 19 τα Κράτη αναγνωρίζουν το ισότιμο δικαίωμα όλων των ΑμεΑ να ζουν ανεξάρτητα και να αποτελούν μέλη της κοινότητας, καθώς και να λαμβάνουν αποτελεσματικά και κατάλληλα μέτρα που διευκολύνουν την πλήρη απόλαυση αυτού του δικαιώματος των ΑμεΑ και την πλήρη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινότητα.
- Τέλος, στο άρθρο 28, αναγνωρίζεται το δικαίωμα των ΑμεΑ για ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης για τα ίδια και τις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένης της ικανοποιητικής διατροφής, ενδυμασίας και στέγασης, συγχρόνως δε και το δικαίωμα της συνεχούς βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης τους, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία και την προώθηση αυτού του δικαιώματος χωρίς διάκριση λόγω της αναπηρίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η σχετική σύμβαση έχει ληφθεί υπόψη στην εκπόνηση του ελληνικού Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, υιοθετώντας τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, με στόχο την εξασφάλιση «ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και συμμετοχής στην κοινωνική ζωή».

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ.

Η Σύμβαση ΑμεΑ θεωρείται ως μία από τις πλέον σημαντικές που υιοθέτησε ο ΟΗΕ στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην αρχή του 21ου αιώνα. Αποτελείται από ένα Προοίμιο και 50 άρθρα βασιζόμενη στις αρχές του ΟΗΕ όπως αποτυπώνονται στον Καταστατικό Χάρτη του Οργανισμού. Εξ αρχής, στην κορωνίδα της Σύμβασης την πρωτοκαθεδρία λαμβάνουν η εγγενής αξιοπρέπεια και αξία του ατόμου, όπως επίσης η ισότητα στα δικαιώματα ως θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Επιπλέον γίνεται αναφορά στην αδιαίρετη, οικουμενική, αλληλεξαρτούμενη και αλληλοσχετιζόμενη φύση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτά απορρέουν από τη Βίβλο των Δικαιωμάτων, την ΟΔΔΑ και τα δύο Σύμφωνα, αλλά και τις μεταγενέστερες συμβάσεις.

Επιπρόσθετα υπερτονίζεται το γεγονός ότι τα άτομα αυτά συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν εμπόδια στη συμμετοχή τους ως ίσα μέλη της κοινωνίας και δίνεται προβάδισμα στη σημασία επίτευξης διεθνούς συνεργασίας για την απόλωση των ανισοτήτων και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Σκοπός, είναι η πλήρης απόλαυση των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και η εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής. Η Σύμβαση σε αυτό το σημείο διαγιγνώσκει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης και απομόνωσης των ΑμεΑ και καλεί τα κράτη να αποσοβήσουν τον κίνδυνο αυτό με κάθε τρόπο, αναφέροντας ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο πολλές φορές δεν είναι αρκετά. Η διατύπωση αυτή είναι ηθελημένη, και ακόμα και συνδυασμένο το Προοίμιο με τον περιοριστικό ορισμό του άρθρου 1 δεν μπορούν να αποδώσουν παρά μόνο κατευθυντήριες γραμμές για τη διάγνωση της αναπηρίας. Ο λόγος φυσικά είναι να μην εγκλωβιστεί το περιεχόμενο της Σύμβασης σε άκαμπτες γραμματικές ερμηνείες που θα περιόριζαν την εφαρμογή του κανονιστικού περιεχομένου της. Ωστόσο στο άρθρο 1 κατοχυρώνεται η πλήρης και ίση απόλαυση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στα ΑμεΑ και ο σεβασμός της εγγενούς αξιοπρέπειάς τους, ενώ στην § 2 μας δίνει έναν κατάλογο των ΑμεΑ, όπως "άτομα με μακροχρόνια σωματικά, διανοητικά, πνευματικά ή αισθητήρια εμπόδια, που, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους".

Το προστατευτικό περιεχόμενο της Σύμβασης

Το προστατευτικό πλέγμα της Σύμβασης είναι ιδιαίτερα σύνθετο με δικαιώματα να εκτείνονται από τα ατομικά και πολιτικά δίνοντας όμως ιδιαίτερη βαρύτητα στα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά τα οποία και σκοπούν σε μια ενεργότερη και εναργέστερη συμμετοχή του ατόμου στην κοινωνικοοικονομική ζωή. Η σημασία της λεπτομερούς κατοχύρωσης των δικαιωμάτων της ομάδας αυτής είναι μια εκούσια επιλογή της Σύμβασης που αντικατοπτρίζει ακριβώς αυτή την υστέρηση και τη μειονεξία που αντιμετωπίζουν σε αυτούς τους τομείς τα άτομα λόγω της αναπηρίας τους, με κίνδυνο περιθωριοποίησης και αποκλεισμού. Η Σύμβαση αναγνωρίζει δικαιώματα στα ΑμεΑ, αλλά θέτει και υποχρεώσεις στα κράτη για την προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων αυτών. Δημιουργεί επίσης εθνικούς και διεθνείς θεσμούς απαραίτητους για την εφαρμογή της. Η Σύμβαση προάγει, προστατεύει και κατοχυρώνει δικαιώματα και υποχρεώσεις, προάγει (αφυπνίζει την κοινωνία για τα δικαιώματα των ΑμεΑ) προστατεύει (υιοθετεί νόμους και πολιτικές) και κατοχυρώνει παρέχοντας φυσική και άλλη προσβασιμότητα στις υπηρεσίες.

Τα δικαιώματα που κατοχυρώνει, κατηγοριοποιούνται σε: Ορισμούς (άρθρο 1), Γενικές Αρχές (άρθρο 3), γενικές υποχρεώσεις (άρθρο 4), γενικά και ειδικά δικαιώματα (άρθρα 5-30) που διακατέχονται από την αρχή της μη διάκρισης και της ισότητας, αρχές που εφαρμόζονται σε όλες τις κατηγορίες δικαιωμάτων, διεθνή συνεργασία (άρθρο 32) μέτρα εφαρμογής της Σύμβασης (άρθρα 31 και 33) ενώ στα άρθρα 34-39 διαγράφεται ο ρόλος της Επιτροπής ΑμεΑ. Η Σύμβαση προβλέπει μια Σύνοδο των κρατών μερών που θα

συγκαλείται σε τακτά χρονικά διαστήματα για να συζητάει ζητήματα και προβλήματα εφαρμογής της. Δύο είναι τα καθοριστικά άρθρα της Σύμβασης που αποτελούν τη βάση και προϋπόθεση για την απόλαυση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, η αφύπνιση της κοινωνίας (άρθρο 8) και η προσβασιμότητα (άρθρο 9) και τα δύο όμως βασίζονται στην εφαρμογή της αρχής, της ισότητας και μη διάκρισης, γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου για την απόλαυση όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Ισότητα και μη διάκριση

Το ζήτημα της ισότητας και μη διάκρισης τίθεται στη Σύμβαση ως ακρογωνιαίος λίθος. Η Σύμβαση αφορά την απόλαυση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που αναγράφονται και σε άλλες διεθνείς συμβάσεις, αλλά εδώ δίνεται έμφαση στη διακρίνουσα μεταχείριση και στην πρόσβαση στην ισότητα ευκαιριών των ΑμεΑ.

Στην πράξη τα ΑμεΑ δεν απολαμβάνουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και κατά καιρούς υπήρξαν θύματα αποτρόπαιων πράξεων, με αποτέλεσμα στην πορεία της ιστορίας τα άτομα αυτά να πέφτουν θύματα γενοκτονίας, ευνουχισμού και διακρίνουσας μεταχείρισης σε ευρεία κλίμακα.

Η ισότητα επιβεβαιώνει την εφαρμογή όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου στα ΑμεΑ, κι αναγνωρίζει ίση προστασία και ίσα προνόμια από το Νόμο. Για την προώθηση της ισότητας, τα κράτη μέρη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν στα άτομα αυτά μια αξιοπρεπή κατοικία, ενώ δεν θα θεωρείται διάκριση απέναντι σε άλλα άτομα, όταν συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνονται υπέρ των ΑμεΑ.

Η αναφορά στην απαγόρευση διάκρισης, η οποία γίνεται πλειστάκις στο κείμενο της Σύμβασης δεν είναι τυχαία, μιας και τα ΑμεΑ γίνονται συχνά θύματα διακρίνουσας μεταχείρισης. Έτσι, τα κράτη μέρη υποχρεούνται όχι μόνο να απαγορεύσουν όλες τις διακρίσεις που βασίζονται στην αναπηρία αλλά και να εγγυηθούν στα ΑμεΑ ίση και αποτελεσματική νομική προστασία κατά των διακρίσεων σε όλα τα επίπεδα, λαμβάνοντας όλα τα κατάλληλα μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Αφύπνιση της κοινωνίας

Τα ΑμεΑ αντιμετωπίζουν κοινωνικά εμπόδια που πολλές φορές οφείλονται στην έλλειψη πληροφόρησης κι ενημέρωσης του κόσμου. Η κοινωνική ευαισθητοποίηση και επαγρύπνηση τέθηκε εξ αρχής στο ίδιο το προσέκιο της Σύμβασης ως καταλυτικός παράγων για την αποφυγή της περιθωριοποίησης και της ομαλής τους ένταξης στο κοινωνικό σύνολο.

Η αφύπνιση της κοινωνίας ή ενημέρωση, όπως τιτλοφορείται στη Σύμβαση, αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή της Σύμβασης. Με τον πρωτότυπο αυτό τίτλο, η διάταξη της Σύμβασης υποχρεώνει τα κράτη μέρη να υιοθετήσουν άμεσα μια σειρά μέτρων, αποτελεσματικών και κατάλληλων, με σκοπό να αφυπνίσουν την κοινωνία, αρχίζοντας από το επίπεδο της οικογένειας, για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ΑμεΑ και της αξιοπρέπειάς τους. Η ευαισθητοποίηση του κοινού θα επιτευχθεί όπως τονίζει η Σύμβαση με την κατάρτιση των στερεοτύπων, προκαταλήψεων και επιβλαβών πρακτικών που αφορούν τα ΑμεΑ, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με το φύλο και την ηλικία. Ανάμεσα στα μέτρα τα οποία αναγνωρίζονται ως ευεργετικά προς αυτή την κατεύθυνση αξίζει να μνημονευτούν ο σεβασμός των ΑμεΑ, αρχίζοντας από το εκπαιδευτικό σύστημα, από τις μικρές τάξεις του σχολείου, η ενθάρρυνση των ΜΜΕ για να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση αυτή, η υιοθέτηση ειδικών προγραμμάτων για αφύπνιση της κοινωνίας, κ.ά. Πάνω από όλα όμως απαιτείται συστηματική αφύπνιση για την προσβασιμότητα στο φυσικό περιβάλλον μεταφορές, πληροφορίες και επικοινωνία και υπηρεσίες. Η αφύπνιση θα πρέπει να αφορά τόσο τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα και θα πραγματοποιείται σε συνεργασία με ΑμεΑ, ΜΚΟ και ειδικούς, ενώ τα ΜΜΕ έχουν στο θέμα αυτό πρωταρχικό ρόλο.

2.1.2 Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει υιοθετήσει τους όρους της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, οι επιμέρους πολιτικές και παρεμβάσεις που αποφασίζονται, βασίζονται στις αρχές των συμβάσεων αυτών και γίνεται συχνά σχετική μνεία στα επίσημα κείμενα και έγγραφα.

2.1.2.1 Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Στην κατεύθυνση αυτή είναι ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2010 (Χάρτης), ο οποίος έχει καταστεί νομικά δεσμευτικός με την επικύρωση της Συνθήκης της Λισσαβόνας. Ειδικότερα, (βλ. επικαιροποιημένο κείμενο του 2016 (2016/C 202/02)):

- Το άρθρο 21 απαγορεύει τις διακρίσεις, μεταξύ άλλων λόγω αναπηρίας. Ειδικότερα, απαγορεύει «κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».
- Το άρθρο 26 «αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο».
- Το άρθρο 34 αναγνωρίζει το δικαίωμα σε παροχές κοινωνικής ασφάλειας και υπηρεσίες σε περιπτώσεις εξάρτησης ή απώλειας της απασχόλησης. Ειδικότερα, αναγνωρίζει «το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις, όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης».
- Επισημαίνεται επίσης, το άρθρο 14, όπου αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες το δικαίωμα στην εκπαίδευση για όλα τα άτομα: κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση και περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- Παράλληλα, το άρθρο 15 αναγνωρίζει το δικαίωμα στην εργασία για όλα τα άτομα: κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα.

Σημειώνεται, ότι ο Κανονισμός ΕΚΤ+ της νέας Π.Π. 2017-2020, συμπεριλαμβάνει άρθρο για την τήρηση του Χάρτη (βλ. σχέδιο Κανονισμού ΕΚΤ+, άρθρο 8), όπου αναφέρει τον καθορισμό διορθωτικών μέτρων, σε περίπτωση που η Επιτροπή διαπιστώσει παραβίαση του Χάρτη.

2.1.2.2 Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων

Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων του 2017 (Πυλώνας), συνδέεται με τον προαναφερόμενο Χάρτη (βλ. επίσης Έγγραφο Εργασίας SWD (2017) 201 final της Επιτροπής). Επαναδιατυπώνει δε τις βασικές αρχές και τα βασικά δικαιώματα της Ε.Ε., που είναι «απαραίτητα για τη δίκαιη και αποδοτική λειτουργία των αγορών εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας στην Ευρώπη του 21ου αιώνα» με στόχο

την «οικοδόμηση ενός περισσότερο βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, μέσα από την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και τη διαμόρφωση καλύτερων συνθηκών για επενδύσεις, δημιουργία θέσεων εργασίας και προώθηση της κοινωνικής συνοχής».

Η Αρχή του Πυλώνα, που αφορά κατεξοχήν τα άτομα με αναπηρία, είναι:

Αρχή 17: Ένταξη ατόμων με αναπηρία: Τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που διασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία και εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.

Η Αρχή συνδέεται με τα άρθρα 21, 26 και 34 του Χάρτη και αναδεικνύει το δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη ως ένα από τα στοιχεία κοινωνικής προστασίας, σε υπηρεσίες που επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, καθώς και σε προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας ως βασικά μέτρα, ώστε τα άτομα με αναπηρία να μπορούν να απολαμβάνουν τα υπόλοιπα δικαιώματα, που προβλέπονται στις αρχές του Πυλώνα, καθώς και πλήρη ισότητα και ένταξη στην εργασία και στην κοινωνία. Η εν λόγω Αρχή έχει ευρύτερη εμβέλεια από το υφιστάμενο κεκτημένο, καθώς εξειδικεύει τον αναγκαίο, αλληλοενισχυόμενο συνδυασμό αυτών των μέτρων.

Υπό το πρίσμα αυτό, στόχος του Πυλώνα είναι να αποτυπώσει την ολιστική προσέγγιση της αναπηρίας, που κατοχυρώνεται στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, την υποστήριξη δηλαδή των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς κοινωνικής πολιτικής - σε εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία, στέγαση, φροντίδα, κτλ – καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Παράλληλα, με σεβασμό στην αξιοπρέπεια, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ατομικής αυτονομίας και ανεξαρτησίας τους, σε ίσες ευκαιρίες, καθώς και στην πλήρη συμμετοχή τους και ένταξη τους στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα, μέσω και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, που διατίθενται στο κοινό (συμβατικά/mainstream αγαθά και υπηρεσίες).

Η παραπάνω προσέγγιση ενσωματώνεται και σε άλλες Αρχές του Πυλώνα, οι οποίες είτε κάνουν ρητή αναφορά στην αναπηρία, είτε συνδέονται με τα επιμέρους ζητήματα της αναπηρίας.

Μεταξύ άλλων, επισημαίνονται οι ακόλουθες αρχές για την εκπαίδευση:

Αρχή 11: Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών: α. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. β. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε προστασία από τη φτώχεια. Τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα έχουν δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών.

Η καθολική διαθέσιμη και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα αφορά όλα τα παιδιά και ιδίως εκείνα που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες. Ειδικότερα, η Αρχή 11β παρέχει στα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα το δικαίωμα σε ειδικά μέτρα - κυρίως δε σε ενισχυμένη και στοχευμένη στήριξη - με στόχο τη διασφάλιση της ίσης πρόσβασής τους σε κοινωνικά δικαιώματα και της απόλαυσης αυτών.

Η παραπάνω Αρχή συνδέεται με:

- ο Το άρθρο 14 του Χάρτη, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε δωρεάν παρακολούθηση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, καθώς και με το άρθρο 24, παράγραφος 1, του Χάρτη, το οποίο παρέχει

στα παιδιά το δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα, που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους.

- ο Τη Σύσταση της Επιτροπής του 2008, σχετικά με την Ενεργό Ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, όσον αφορά την ανάγκη για πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής μέριμνας.
- ο Τη Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ του 2011 σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, όπου μνημονεύεται η παροχή ποιοτικής προσχολικής εκπαίδευσης και αγωγής ως προληπτικό μέτρο για τη μείωση του κινδύνου πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, καθώς και με την αναγνώριση από την Ένωση, ότι η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα παρέχει την απαραίτητη βάση για τη διά βίου μάθηση, την κοινωνική ένταξη, την προσωπική ανάπτυξη και τη μελλοντική απασχολησιμότητα.
- ο Τη Σύσταση της Επιτροπής του 2013 «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» και, σε συνέχεια της σύστασης αυτής, με την πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής (Μάρτιος 2021) για μία σύσταση του Συμβουλίου για τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου πολιτικής «Εγγύηση για τα Παιδιά» (Child Guarantee). Σύμφωνα με το τελευταίο, τα ΚΜ καλούνται να συντάξουν σχετικά εθνικά σχέδια δράσης κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, τα οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν μέτρα για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και την ισότητα ευκαιριών, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου πακέτου μέτρων πολιτικής με γνώμονα τα δικαιώματα των παιδιών.

2.1.2.3 Το Συμβούλιο της Ευρώπης και η στρατηγική για τα ΑμεΑ

Σε περιφερειακό επίπεδο το Συμβούλιο της Ευρώπης [ΣτΕ] δεν έχει υιοθετήσει σύμβαση σχετική με την προστασία των ΑμεΑ. Ωστόσο, αναφορές υπάρχουν σε διάφορες συμβάσεις όπως, στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (ΕΚΧ) ειδικότερα στο δικαίωμα για επαγγελματικό προσανατολισμό που αναφέρεται και στα ΑμεΑ, στο δικαίωμα για επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και ειδική αναφορά στο δικαίωμα των μειονεκτούντων σωματικά και διανοητικά προσώπων για επαγγελματική και κοινωνική επαναπροσαρμογή. Στον αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (ΑΕΚΧ) προστατεύεται το δικαίωμα των αναπήρων ατόμων στην αυτονομία, στην κοινωνική αποκατάσταση και στη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή. Εξάλλου, η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τη Βιοιατρική προστατεύει τα άτομα που πάσχουν από διανοητική διαταραχή.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου [ΕυρΣΔΑ] παρόλο που δεν προστατεύει την αναπηρία αυτή καθαυτή απαγορεύει ρητά τις διακρίσεις σε όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνει για μια σειρά από λόγους και για οποιαδήποτε «άλλη κατάσταση» περιλαμβάνοντας και την αναπηρία. Η απαγόρευση διακρίσεων αποκτά άλλη διάσταση με την υιοθέτηση του 12ου Πρωτόσκολου στην ΕυρΣΔΑ που την αναγορεύει σε ατομικό δικαίωμα. Σε θεσμικό επίπεδο το ΣτΕ ενέκρινε τον Απρίλιο του 2006, 10ετή στρατηγική για την Αναπηρία (Disability Action Plan 2006-2015), εντός της οποίας διατύπωσε σε 15 βασικά σημεία τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν από τα κράτη μέλη ώστε να βελτιωθεί η θέση των αναπήρων και να επιτευχθεί η ισότιμη συμμετοχή τους στην πολιτική, δημόσια και πολιτιστική ζωή, στην εκπαίδευση, την πληροφόρηση και την επικοινωνία, την εργασία, την προσβασιμότητα καθώς και στις μεταφορές. Εξάλλου το ΣτΕ επισημαίνει το ζήτημα της διπλής μειονεξίας των γυναικών και παιδιών με αναπηρία καθώς και αυτών με υψηλό επίπεδο αναπηρίας που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη υποστήριξης. Οι

αριθμοί στα 47 κράτη μέλη του δεν διαφέρουν πολύ από αυτούς στα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΕΕ]. Έτσι τονίζεται ότι 1 στους 10 Ευρωπαίους έχει κάποια μορφή αναπηρίας, ήπια ή σοβαρή και υπογραμμίζει το γεγονός ότι η κοινωνία, εν γένει, πρέπει να συνειδητοποιήσει τις ανάγκες των ατόμων αυτών και να προσαρμοστεί σε αυτές, και όχι το αντίστροφο. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ένταξη των ΑμεΑ καθώς οι μέχρι τώρα εθνικές στρατηγικές είναι σχετικά περιορισμένες και φτωχές σε υλικοτεχνική υποδομή. Τεράστια σημασία και δυναμική έχει πλέον και το διαδίκτυο, όπως αναφέρει και αυτό διότι μπορεί να βελτιώσει κατά πολύ την κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ (εργασία από το σπίτι, συμμετοχικές διαδικασίες επιγραμματικά (online) όπως ψήφος, πρόσβαση στη γνώση και στην πληροφορία). Το Σχέδιο κλείνει υπερτονίζοντας το ζήτημα της προσβασιμότητας, του οποίου οι προεκτάσεις οφείλουν να διευρυνθούν σε όλους τους άξονες και τα επίπεδα ώστε να συμπεριλάβουν όλα τα είδη αναπηρίας σε όλο το κοινωνικό φάσμα, υπερπηδώντας στεγανά και εμπόδια.

2.1.2.4 Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Σύμβαση ΑμεΑ

Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υιοθέτησε και εφάρμοσε πολιτικές αναπηρίας από τη δεκαετία του '70, ασχολήθηκε ειδικά με το ζήτημα μέσω μιας σειράς οδηγιών που υιοθετήθηκαν μετά το 2000, όπως η Οδηγία για την φυλετική ισότητα, η Οδηγία κατά της διάκρισης λόγω φύλου και η Οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση. Η τελευταία σε αντίθεση με τις παραπάνω ασχολείται και με την καταπολέμηση της διακρίνουσας μεταχείρισης των ΑμεΑ στον χώρο της εργασίας επιβάλλοντας στον εργοδότη να λάβει μέτρα για την εύλογη διαρρύθμιση του χώρου εργασίας τους υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν θα συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση. Η Οδηγία που έχει ενσωματωθεί σε όλα τα κράτη έως το 2014 αναμένει να δει τα αποτελέσματα εφαρμογής της από τα εσωτερικά δικαστήρια και σε περίπτωση ανάγκης μέσω προδικαστικού ερωτήματος Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΕΕ καταγράφηκε στην ιστορία ως ο πρώτος διεθνής οργανισμός που κύρωσε τη Σύμβαση ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι 1 στους 6 ευρωπαίους είναι άτομο με αναπηρία, συνολικά 80 εκατομμύρια πολίτες της Ένωσης, την κύρωσε και ζήτησε από τα κράτη μέλη να την κυρώσουν. Μέχρι σήμερα 25 από τα 28 κράτη μέλη, ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα, δεσμεύονται από αυτή.

Μετά τη στρατηγική 2004-2010 που έδρασε κυρίως πιλοτικά κι έφερε στην επιφάνεια τις θεμελιώδεις αδυναμίες τόσο της ενωσιακής όσο και των εθνικών εννόμων τάξεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πήρε την απόφαση να αναβαθμίσει το στρατηγικό σχέδιο καταβάλλοντας ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια προς την επίτευξη των σκοπών του. Διεύρυνε λοιπόν τον χρονικό ορίζοντα και ανανέωσε τις δεσμεύσεις για μια Ευρώπη χωρίς εμπόδια με Ανακοίνωση της το 2010.

Έτσι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία ανανεώθηκε για την περίοδο 2010-2020, επικεντρωμένη στην εξάλειψη των εμποδίων. Αναγνωρίζει δε ότι η οικονομική ύφεση επιδείνωσε την κατάσταση των ΑμεΑ καθιστώντας ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη ανάληψης δράσης.

Η Ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα σε αγαθά και υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά προτάθηκε εν τέλει μετά τις διαβουλεύσεις όπως προέβλεπε η Στρατηγική, αλλά απέτυχε να εισέλθει στη σφαίρα της νομικής δεσμευτικότητας, παρόλα αυτά η υιοθέτηση της υπήρξε διαφωτιστική σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στην Ενιαία Αγορά. Με βάση την αναφορά βλέπουμε ότι τα ΑμεΑ συνήθως δεν συνυπολογίζονται από τις επιχειρήσεις ως πιθανοί καταναλωτές με αποτέλεσμα να μην επωφελούνται όσο οι υπόλοιποι πολίτες της Ένωσης από τις ευκαιρίες της ενιαίας αγοράς, με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειψη ανταγωνισμού στα προϊόντα που πληρούν κριτήρια προσβασιμότητας και επομένως υψηλό κόστος. Η

έλλειψη επιπλέον κοινών κριτηρίων και χαρακτηριστικών προσβασιμότητας αδρανοποιεί την δυνατότητα των επιχειρήσεων να εξάγουν τα προϊόντα τους σε αγορές πέραν της εθνικής.

Στις 5 Ιουνίου 2014 η Ε.Ε. δημοσίευσε την έκθεση που υπέβαλλε στην Επιτροπή της Σύμβασης ΑμεΑ για την πρόοδο εφαρμογής της Σύμβασης από τα κράτη μέλη μένοντας στην ιστορία ως ο πρώτος Διεθνής Οργανισμός που υποβάλλει έκθεση σε Επιτροπή Διεθνούς Σύμβασης, όπως υποχρεούται.

2.1.2.5 Ενταξιακή παρέμβαση

Πρώιμη Παρέμβαση (ΠΠ)

Οι παροχές και υπηρεσίες πρέπει να φτάνουν σε όλες τις οικογένειες και τα μικρά παιδιά που έχουν ανάγκη στήριξης, παρά το διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο. Αυτό συνεπάγεται, ότι η κρατική χρηματοδότηση θα καλύπτει όλο το κόστος που σχετίζεται με τις υπηρεσίες ΠΠ, που παρέχονται στις κρατικές υπηρεσίες, τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς κ.λπ., που λειτουργούν σύμφωνα με τα απαιτούμενα εθνικά πρότυπα ποιότητας. Η ΠΠ αποτελεί, συνήθως, ένα διατομεακό πεδίο εργασίας, αλλά σε κάθε περίπτωση και ένα διεπιστημονικό πεδίο. Οι διαμορφωτές πολιτικής είναι αναγκαίο να το αναγνωρίσουν, διασφαλίζοντας, ότι οι πολιτικές και οι κατευθύνσεις είναι κοινές για τις υπηρεσίες υγείας, παιδείας και τις κοινωνικές υπηρεσίες και ότι κάθε δημοσιευμένη οδηγία για τις περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες φέρει τα λογότυπα περισσότερων του ενός φορέων. Μόνο με αυτόν τον τρόπο το ολοκληρωμένο έργο θα περάσει και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Συμμετοχική Εκπαίδευση και Πρακτικές στη Σχολική Τάξη

Η ύπαρξη διαφορετικών μοντέλων αντιμετώπισης της διαφορετικότητας στην τάξη δεν εξαρτάται μόνο από τον εκπαιδευτικό, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο εφαρμόζει την εκπαιδευτική του πρακτική, καθώς και από άλλους εξωτερικούς παράγοντες. Είναι φανερό, ότι η εκπαίδευση μαθητών με ειδικές ανάγκες δεν εξαρτάται μόνον από την εξασφάλιση των κατάλληλων μέσων σε επίπεδο τάξης. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε, ότι η οργανωτική δομή σε επίπεδο σχολείου καθορίζει την ποσότητα και την ποιότητα των αναγκαίων πόρων, που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι δάσκαλοι για τη διδασκαλία μαθητών με ειδικές ανάγκες. Η κατανομή και αξιοποίηση των πόρων ανάμεσα στα σχολεία θα πρέπει να οργανώνεται με ευέλικτο τρόπο. Τα σχολεία θα πρέπει να έχουν ελευθερία στη διαχείριση των οικονομικών πόρων ανάλογα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους. Η γραφειοκρατία θα πρέπει να αποφεύγεται όσο το δυνατόν περισσότερο και οι μαθητές με ή χωρίς μικρές ειδικές ανάγκες θα πρέπει να επωφελούνται από τους πόρους αυτούς μέσα στην τάξη ή τα σχολεία, εάν το θέλει ή το χρειάζεται ο δάσκαλος.

Σχεδιασμός της μετάβασης

Τα διάφορα προγράμματα μετάβασης του Φορέα επικεντρώνονται στην ανάγκη έγκαιρου σχεδιασμού για τη μετάβαση από τη μία βαθμίδα της εκπαίδευσης στην επόμενη, καθώς και από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Η έκθεση με τίτλο «Μετάβαση από το Σχολείο στην Εργασία. Βασικές Αρχές και Προτάσεις για τους Υπεύθυνους του Πολιτικού Σχεδιασμού» υπογραμμίζει, ότι οι χώρες πρέπει «να διασφαλίζουν την έγκαιρη ανάπτυξη προγραμμάτων μετάβασης κατά τη διάρκεια της σχολικής σταδιοδρομίας των μαθητών και όχι μόνο στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης».

Εν κατακλείδι, ο κύριος στόχος της έγκαιρης παρέμβασης είναι να παρέχει ουσιαστικές και θετικές δράσεις για την προώθηση της έγκαιρης ανάπτυξης του παιδιού, τη συμμετοχή της οικογένειας, την ποιότητα ζωής, την κοινωνική ένταξη και τον κοινωνικό εμπλουτισμό. Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη, ότι οι

υποστηρικτικές υπηρεσίες είναι απαραίτητες για κάποιους, αλλά επωφελείς για όλους. Όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν υποστήριξη, όποτε χρειάζεται.

Η ενταξιακή εκπαίδευση ως μια προσέγγιση αύξησης των επιτευγμάτων για όλους τους μαθητές

Οι Wilkinson και Pickett επισημαίνουν, ότι «η μεγαλύτερη ισότητα, καθώς και η βελτίωση της ευημερίας του συνόλου του πληθυσμού, είναι επίσης καίριας σημασίας για τα εθνικά πρότυπα αύξησης του επιπέδου επίτευξης». Αμφισβητώντας την ιδέα, ότι η συμπερίληψη όλων των μαθητών μπορεί κατά κάποιο τρόπο να είναι επιζήμια για την εξασφάλιση υψηλών επιπέδων επίτευξης, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ, 2011) καταδεικνύει, ότι η βελτίωση των μαθητών με τη χαμηλότερη επίδοση δε χρειάζεται να βαίνει εις βάρος εκείνων με καλύτερη επίδοση. Τα πορίσματα της έκθεσης της UNESCO με τίτλο «Η μάθηση διχάζει» (Learning Divides) (Willms, 2006) καταδεικνύουν επίσης, ότι η υψηλή σχολική επίδοση και η ισοτιμία μπορούν να συμπορεύονται και ότι οι χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα επίδοσης τείνουν να είναι εκείνες, που καταφέρνουν να αυξήσουν τα επιτεύγματα όλων των μαθητών.

Παρακολούθηση της προόδου

Δεδομένου ότι η ενταξιακή εκπαίδευση έχει διευρυνθεί, ώστε να λαμβάνει υπόψη την ποιότητα της εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές, είναι απαραίτητο να βρεθούν νέοι τρόποι παρακολούθησης της προόδου. Στην εργασία του φορέα για τους δείκτες και στην έκθεση ΧΕΠΕΕ (2011α) αναφέρεται ότι, στο επίπεδο των σχολείων στη συλλογή δεδομένων θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται οι παράγοντες, που επιδρούν στην ποιότητα των στρατηγικών εισδοχής των σχολείων, όπως κανόνες και πολιτικές εισδοχής που δεν εισάγουν διακρίσεις, πολιτικές και στρατηγικές που αναπτύσσονται για την υποστήριξη των μαθητών και την ανακάλυψη των αναγκών τους· η ύπαρξη μιας σαφούς δήλωσης πολιτικής κατά της παρενόχλησης, η εφαρμογή των υφιστάμενων κωδίκων πρακτικής για την ενταξιακή εκπαίδευση, εκπαιδευτικά σεμινάρια για το προσωπικό σχετικά με θέματα εισδοχής και για τη δημιουργία ενός φιλόξενου κλίματος στο σχολείο, η επικοινωνία με σεβασμό και η συνεργασία με τους μαθητές και τις οικογένειες -στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές και τις οικογένειες να συμμετέχουν ενεργά στη σχολική κοινότητα και στην τάξη- και η διαθεσιμότητα πληροφοριών, συμβουλευτικής και στρατηγικών παροχής συμβουλών και οι επιπτώσεις τους για τους μαθητές. Εν κατακλείδι, ο ευρύτερος διάλογος σχετικά με την ένταξη αφορά πλέον την παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και τα οφέλη για όλους τους μαθητές. Η υψηλή σχολική επίδοση και η ισοτιμία μπορούν να συμβαδίζουν.

Το εκπαιδευτικό σύστημα είναι περίπλοκο και κατακερματισμένο και, προς το παρόν, η λογική που έχει διαμορφωθεί για την ενταξιακή εκπαίδευση δεν έχει συνοχή. Σε γενικές γραμμές, παρέχεται ελάχιστη υποστήριξη σε διευθυντές και ηγετικά στελέχη σχολείων, που μπορεί να προσπαθούν να επιφέρουν αλλαγές σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Η ποικιλομορφία γίνεται ολοένα και μεγαλύτερη σε όλο το σύστημα, αλλά οι παραδόσεις του παρελθόντος εμποδίζουν την ανάληψη δράσης. Η ικανότητα των σχολείων πρέπει να αναπτυχθεί μέσω της γνώσης του περιβάλλοντος πλαισίου, της αντιστοιχίας (μεταξύ νομοθεσίας και πολιτικών/πρακτικών), της εννοιολογικής σαφήνειας και της συνεχούς υποστήριξης – για όλους τους ενδιαφερομένους – που ενθαρρύνουν τα σχολεία να δρουν εκ των προτέρων και όχι εκ των υστέρων. Η γνωριμία με όλους τους μαθητές και η έγκαιρη παρέμβαση συμβάλλουν στην παροχή υψηλής ποιότητας υποστήριξης σε όλους τους μαθητές, που θεωρείται ως μέρος της τακτικής εκπαίδευσης.

Η βασική εκπαίδευση και η ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση

Η κατάλληλη βασική εκπαίδευση και ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλων επαγγελματιών θεωρείται βασικός παράγοντας επιτυχίας των πρακτικών ενταξιακής εκπαίδευσης.

Το προφίλ των ενταξιακών εκπαιδευτικών και άλλων επαγγελματιών

Το πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε με βάση αυτές τις θεμελιώδεις αξίες και τις περιοχές ικανότητας αυτών των θεμελιωδών αξιών:

- Σεβασμός στη Διαφορετικότητα του Μαθητή: η διαφορετικότητα του μαθητή θεωρείται πλούσια πηγή πληροφοριών και πλεονέκτημα για την εκπαίδευση. Οι περιοχές ικανότητας της συγκεκριμένης θεμελιώδους αξίας συνδέονται με τις αντιλήψεις για την ενταξιακή εκπαίδευση και τις απόψεις του εκπαιδευτικού για τη διαφορετικότητα του μαθητή.
- Υποστήριξη Όλων Των Μαθητών: οι εκπαιδευτικοί έχουν υψηλές προσδοκίες για την επίτευξη των στόχων από όλους τους μαθητές. Οι περιοχές ικανότητας της συγκεκριμένης θεμελιώδους αξίας συνδέονται με την προώθηση της ακαδημαϊκής, πρακτικής, κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης για όλους τους μαθητές καθώς και με τις προσεγγίσεις αποτελεσματικής διδασκαλίας σε ετερογενείς τάξεις.
- Εργασία με τους άλλους: η συνεργασία και η ομαδική εργασία είναι απαραίτητες προσεγγίσεις για όλους τους εκπαιδευτικούς. Οι περιοχές ικανότητας της συγκεκριμένης θεμελιώδους αξίας συνδέονται με τα εξής: Τη συνεργασία με τους γονείς και τις οικογένειες. Τη συνεργασία με άλλους επαγγελματίες της εκπαίδευσης.
- Προσωπική Επαγγελματική Εξέλιξη: η διδασκαλία ως μια μαθησιακή δραστηριότητα. Οι εκπαιδευτικοί είναι υπεύθυνοι για τη διαρκή εκπαίδευση και μάθησή τους. Οι περιοχές ικανότητας της συγκεκριμένης θεμελιώδους αξίας συνδέονται με τα εξής: Οι εκπαιδευτικοί ως σκεπτόμενοι επαγγελματίες. Η βασική εκπαίδευση εκπαιδευτικών ως το θεμέλιο για διαρκή μάθηση και εξέλιξη.

Επιτήρηση της κατάστασης των δικαιωμάτων των μαθητών

Σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παρακολούθηση των θεμάτων, που αφορούν τα δικαιώματα, πρέπει να προσδιορίζονται τόσο οι ποσοτικοί όσο και οι ποιοτικοί δείκτες σε σχέση με μια σειρά από παράγοντες:

- (i) Συμμετοχή σε εκπαίδευση και κατάρτιση
- (ii) Πρόσβαση στην υποστήριξη και διαμονή
- (iii) Επιτυχία της μάθησης και ευκαιρίες μετάβασης
- (iv) Ευκαιρίες ένταξης.

Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων για την ενταξιακή εκπαίδευση

Τα δεδομένα που εξετάζουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων για την ενταξιακή εκπαίδευση λαμβάνουν υπόψη ζητήματα κόστους αποτελεσματικότητας, καθώς και μια σειρά από τομείς που σχετίζονται με τις εμπειρίες των μαθητών από την εκπαίδευση: τις αρχικές διαδικασίες αξιολόγησης, τη συνεχή εμπλοκή των μαθητών και των οικογενειών τους σε εκπαιδευτικές εμπειρίες και την αποτελεσματικότητα των μαθησιακών περιβαλλόντων για την υπερνίκηση των εμποδίων και την υποστήριξη των μαθησιακών εμπειριών με τρόπο ουσιαστικό για όλους τους μαθητές.

2.1.2.6 Ενεργός ένταξη

Η πολιτική ενεργούς ένταξης στηρίζεται στην προαναφερόμενη Σύσταση της Επιτροπής «σχετικά με την ενεργό ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας» (σύσταση 2008/867/ΕΚ της 3/10/2008). Παρά τον τίτλο, με αναφορά στα άτομα που υφίστανται αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, η σύσταση ξεπερνά την ένταξη στην αγορά εργασίας και αφορά επίσης όσους δεν μπορούν να ενταχθούν σε αυτήν. Επισημαίνει ότι οι πολιτικές ενεργούς ένταξης πρέπει να διευκολύνουν: την ένταξη σε βιώσιμες και ποιοτικές θέσεις απασχόλησης, για όσους μπορούν να εργαστούν, την παροχή πόρων που να επαρκούν για μια αξιοπρεπή διαβίωση για όσους δεν μπορούν, σε συνδυασμό με την παροχή στήριξης για τη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Ορίζει μια ολοκληρωμένη στρατηγική, που θα συνδυάζει τρία σκέλη:

1. Επαρκή εισοδηματική στήριξη: Αναγνώριση του βασικού δικαιώματος των ατόμων για επαρκείς πόρους και ικανοποιητική κοινωνική αρωγή, ώστε να μπορεί το άτομο να ζει με αξιοπρέπεια, στο πλαίσιο μιας συνολικής και συνεπούς προσπάθειας για καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι επαρκείς πόροι θα πρέπει να συνδυάζονται με πολιτικές για την οικονομική και κοινωνική ένταξη των ατόμων. Για όσους έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν θα πρέπει, επίσης, να συνδυάζονται με την ενεργό διαθεσιμότητα για εργασία ή για επαγγελματική κατάρτιση.
2. Αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς: Λήψη μέτρων για τα άτομα που έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι τους παρέχεται αποτελεσματική βοήθεια για να βρουν, να επιστρέψουν ή να παραμείνουν σε θέση εργασίας, που ανταποκρίνεται στις εργασιακές ικανότητές τους.
3. Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες: Λήψη κάθε πρόσφορου μέτρου, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να λαμβάνουν κατάλληλη κοινωνική στήριξη μέσω της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες, όπως η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής αρωγής, απασχόλησης και εκπαίδευσης, στεγαστικής βοήθειας και εργατικών κατοικιών, παιδικής μέριμνας, μακροχρόνιας περίθαλψης και υγειονομικής φροντίδας.

Στο πλαίσιο αυτό, συστήνεται στα Κράτη Μέλη να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των ολοκληρωμένων πολιτικών ενεργητικής ένταξης μέσω: α) Του συνολικού σχεδιασμού των πολιτικών μέτρων με το σωστό συνδυασμό των τριών σκελών της στρατηγικής, λαμβάνοντας υπόψη τον κοινό αντίκτυπο στην ένταξη των ατόμων και τις πιθανές αλληλεξαρτήσεις τους, συμπεριλαμβανομένων των συνεργειών και των αρνητικών συνεπειών, β) Της ολοκληρωμένης εφαρμογής των τριών σκελών της στρατηγικής, ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα πολυποίκιλα αίτια της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ των δημόσιων φορέων και υπηρεσιών, γ) Του συντονισμού μεταξύ τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και κοινοτικών αρχών, δ) Της ενεργού συμμετοχής όλων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των φορέων παροχής υπηρεσιών, στην ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των στρατηγικών.

Επισημαίνεται, δε, ότι οι εθνικές πολιτικές ενεργητικής ένταξης θα πρέπει: α) να υποστηρίζουν την εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, β) να προάγουν την ισότητα των δύο φύλων και την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους, γ) να συνεκτιμούν προσεκτικά το σύνθετο χαρακτήρα των διαφόρων πολλαπλών μειονεκτημάτων και τις ειδικές καταστάσεις και ανάγκες των διαφόρων ευάλωτων ομάδων, δ) να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις τοπικές και περιφερειακές συνθήκες και να βελτιώνουν την εδαφική συνοχή, ε) να μπορούν να υποστηρίξουν την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και να εμποδίσουν τη μεταβίβαση της φτώχειας από γενιά σε γενιά.

2.1.3 Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων και συμπληρωματικό πλαίσιο πολιτικών για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2021 – 2027

2.1.3.1 Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2020 – 2030

Η νέα στρατηγική βασίζεται στην προκάτοχό της, την ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020 και συμβάλλει στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Υποστηρίζει την εφαρμογή εκ μέρους της Ε.Ε και των κρατών μελών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η νέα δεκαετής στρατηγική προσδιορίζει τις κύριες πρωτοβουλίες γύρω από τρία βασικά θέματα:

- **Ενωσιακά δικαιώματα:** Τα άτομα με αναπηρία έχουν το ίδιο δικαίωμα με τους άλλους πολίτες της ΕΕ να μετακινούνται σε άλλη χώρα ή να συμμετέχουν στα πολιτικά πράγματα. Με βάση την εμπειρία του πιλοτικού έργου που βρίσκεται σε εξέλιξη σε οκτώ χώρες, έως το τέλος του 2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προτείνει μια ευρωπαϊκή κάρτα αναπηρίας για όλες τις χώρες της Ε.Ε, η οποία θα διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση της κατάστασης αναπηρίας μεταξύ των κρατών μελών, βοηθώντας τα άτομα με αναπηρία να αξιοποιήσουν πλήρως το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης στενά με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία το 2023.
- **Ανεξάρτητη διαβίωση και αυτονομία:** Τα άτομα με αναπηρία έχουν το δικαίωμα να ζουν ανεξάρτητα και να επιλέγουν πού και με ποιον επιθυμούν να ζήσουν. Για τη στήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης και της ένταξης στην κοινότητα, η Επιτροπή θα αναπτύξει καθοδήγηση και θα δρομολογήσει πρωτοβουλία για τη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών για τα άτομα με αναπηρία.
- **Καμία διάκριση και ίσες ευκαιρίες:** Η στρατηγική αποσκοπεί στην προστασία των ατόμων με αναπηρία έναντι κάθε μορφής διάκρισης και βίας. Αποσκοπεί στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και τον τουρισμό. Ισότιμη πρόσβαση πρέπει επίσης να εξασφαλίζεται σε όλες τις υπηρεσίες υγείας και απασχόλησης.

Χάρη σε ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο της Ε.Ε (π.χ. η ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα, η οδηγία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό, τα δικαιώματα των επιβατών) η πρόσβαση έχει βελτιωθεί, ωστόσο, πολλοί τομείς εξακολουθούν να μην καλύπτονται από τους κανόνες της ΕΕ και υπάρχουν διαφορές όσον αφορά την προσβασιμότητα στα κτίρια, στους δημόσιους χώρους και σε ορισμένους τρόπους μεταφοράς. Για τον λόγο αυτό, το 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δρομολογήσει ευρωπαϊκό κέντρο πόρων με την ονομασία «AccessibleEU» («Προσβάσιμη ΕΕ»), με σκοπό τη δημιουργία γνωσιακής βάσης πληροφοριών και ορθών πρακτικών σχετικά με την προσβασιμότητα σε διατομεακό επίπεδο.

Η υλοποίηση των φιλοδοξιών της στρατηγικής θα απαιτήσει τη σαφή δέσμευση όλων των κρατών μελών. Οι χώρες της Ε.Ε είναι βασικοί παράγοντες όσον αφορά την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Η Επιτροπή θα δημιουργήσει την πλατφόρμα για την αναπηρία, στην οποία θα συμμετέχουν οι εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή της Σύμβασης, οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία και η Επιτροπή, για τη στήριξη της εφαρμογής της στρατηγικής και την ενίσχυση της συνεργασίας καθώς και των ανταλλαγών για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Η πλατφόρμα θα έχει ολοκληρωμένη διαδικτυακή παρουσία και θα εξασφαλίζει τη συνέχιση των δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Τα άτομα με αναπηρία θα συμμετέχουν στον διάλογο και στη διαδικασία εφαρμογής της στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030. Η Επιτροπή θα ενσωματώσει τα θέματα αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές και τις σημαντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ. Επειδή τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία δεν σταματούν στα σύνορα της Ευρώπης, η Επιτροπή θα προωθήσει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο. Με τη στρατηγική αυτή, η ΕΕ θα ενισχύσει τον ρόλο της ως υπέρμαχου των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει μέσα όπως τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτικά προγράμματα, στήριξη μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ, πολιτικούς διαλόγους και εργασίες σε πολυμερή φόρουμ για να στηρίξει τις χώρες-εταίρους στις προσπάθειές τους να εφαρμόσουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και να παράσχει καθοδήγηση για την εφαρμογή των ΣΒΑ χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία.

2.1.3.2 Εγγύηση για το παιδί

Το 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εισάγουν το Πρόγραμμα «Εγγύηση για το Παιδί», προκειμένου κάθε παιδί που βρίσκεται σε συνθήκες φτώχειας να έχει πρόσβαση σε δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, δωρεάν εκπαίδευση, φροντίδα, αξιοπρεπή στέγαση και επαρκή διατροφή, στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού ολοκληρωμένου σχεδίου για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας. Ακολούθως, ζήτησε από την Επιτροπή να υλοποιήσει μια προπαρασκευαστική δράση μέσω της οποίας θα διερευνούσε το δυνητικό πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος εστιασμένο στα ευάλωτα παιδιά. Η Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας σε κοινοπραξία εστιάζοντας σε τέσσερις ομάδες κοινωνικά ευάλωτων παιδιών που είναι γνωστό ότι εκτίθενται ιδιαίτερα σε κινδύνους φτώχειας και ευεξίας: τα παιδιά που διαμένουν σε ιδρύματα, τα παιδιά με αναπηρία και άλλα παιδιά με ειδικές ανάγκες, παιδιά πρόσφατων μεταναστών και προσφύγων και παιδιά που ζουν σε επισφαλή οικογενειακή κατάσταση. Το τελικό μέρος της μελέτης περιελάμβανε προκαταρκτικές ενδείξεις για το πώς τα συμπεράσματα και οι λύσεις που προσδιορίστηκαν για τις τέσσερις ομάδες ευάλωτων παιδιών θα μπορούσαν να επεκταθούν σε μεγαλύτερες ομάδες και τελικά σε όλα τα παιδιά στην ΕΕ. Η τελική έκθεση με τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της μελέτης σκοπιμότητας δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2020. Στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής για την ενεργή καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας η Ελλάδα συμμετέχει στο τρίτο στάδιο του προγράμματος αυτού, έχοντας ενεργοποιήσει αντίστοιχη συνεργασία με την UNICEF. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας υλοποιούνται πιλοτικά προγράμματα με κύριο άξονα ενεργείες πολιτικές για την αποϊδρυματοποίηση των πλέον ευάλωτων παιδιών και εφήβων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δια της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών σε σχέδιο ψηφίσματος που εγκρίθηκε στις 02.03.2021 τονίζει πως κάθε παιδί είναι πρωτίστως παιδί, ανεξάρτητα από την εθνική καταγωγή, το φύλο, την ιθαγένεια ή το κοινωνικό και οικονομικό του υπόβαθρο, τη σωματική του κατάσταση, το αν έχει μεταναστεύσει ή πού διαμένει και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα Παιδιά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021. Το κείμενο υπογραμμίζει τον τεράστιο αντίκτυπο που έχει στα παιδιά η κρίση του κορονοϊού, η οποία επιδεινώνει περαιτέρω τον κίνδυνο φτώχειας των παιδιών, επηρεάζοντας σοβαρά την πρόσβασή τους στην εκπαίδευση, θέτοντας σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική τους υγεία και αυξάνοντας τον κίνδυνο βίας και κακοποίησης.

Εστιάζει δε στα παρακάτω:

- Δικαίωμα στην εκπαίδευση (διασφάλιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση για κάθε παιδί, την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και τη διασφάλιση ισότιμης ως προς το φύλο πρόσβασης στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς από την προσχολική ηλικία, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών Ρομά, των παιδιών με αναπηρίες και των παιδιών-μεταναστών. Η ψηφιακή εκπαίδευση δεν θα πρέπει ποτέ να αντικαθιστά μόνιμα τη δια ζώσης μάθηση, ενώ θα πρέπει να συμπεριληφθούν στα σχολικά προγράμματα κατάλληλες για την ηλικία πληροφορίες σχετικά με το φύλο και τη σεξουαλικότητα).
- Ένταξη των παιδιών - μεταναστών και προσφύγων (βελτίωση της κατάστασης των παιδιών - μεταναστών με έμφαση στην οικογενειακή επανένωση και στις κατάλληλες συνθήκες υποδοχής, με την εγγύηση ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι θα διαθέτουν νόμιμους εκπροσώπους και κηδεμόνες).
- Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης (φυσικής και διαδικτυακής, η οποία έχει αυξηθεί λόγω της πανδημίας και του περιορισμού της κυκλοφορίας, ενώ οι κοινωνικές υπηρεσίες και τα ιδρύματα έχουν καταστεί εξαιρετικά απρόσιτα. Καταγγέλλουν ότι 23 κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει την οδηγία του 2011 για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας).

Η νέα Στρατηγική υπό το πρίσμα των παραπάνω, επιχειρεί να εισάγει ένα μοντέλο ολιστικής προσέγγισης της παιδικής προστασίας, μέσω του σχεδιασμού και υλοποίησης στοχευμένων και συμπληρωματικών δράσεων που περιλαμβάνονται στους τρεις πρώτους επιχειρησιακούς της άξονες.

Ως προς το σκέλος των υπηρεσιών, αυτές ξεκινούν από την βρεφική τους ηλικία (βλ. πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς σταθμούς) και συνεχίζουν κατά την σχολική ζωή τους την παροχή ενός πλέγματος υπηρεσιών που περιλαμβάνουν υποστηρικτικές υπηρεσίες εντός του σχολικού περιβάλλοντος (σχολικά γεύματα, πρώιμη παρέμβαση, παράλληλη στήριξη, ενισχυτική διδασκαλία, ψυχολογική υποστήριξη, τηλεφωνική γραμμή παιδικής προστασίας), αλλά και εκτός αυτού (κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, παιδικές κατασκηνώσεις). Παράλληλα, προβλέπονται ειδικές δράσεις για παιδιά με αναπηρία (όπως ειδικά σχολεία, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών με αναπηρία) ενώ στο πλαίσιο της αποϊδρυματοποίησης προτάσσεται το πρόγραμμα «Αναδοχή και Υιοθεσία» για όλα τα βρέφη και παιδιά που διαμένουν σε κλειστές δομές φροντίδας ή με προσωρινή εισαγγελική εντολή σε κάποιο νοσοκομείο. Από την άλλη, για τα ασυνόδευτα παιδιά προβλέπεται ως νέο μέτρο η επιτροπεία των ασυνόδευτων και χωρισμένων ανηλίκων, αλλά και η προσωρινή τους φιλοξενία σε ξενώνες. Αντίστοιχα, για τα παιδιά Ρομά προβλέπονται συμπληρωματικές δράσεις για την αποφυγή της σχολικής διαρροής, την πρόσβαση σε κατάλληλη στέγη, τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών διαβίωσης. Η πρόσβαση δε στη δωρεάν υγειονομική περίθαλψη είναι καθολική και το δημόσιο σύστημα υγείας καλύπτει χωρίς διακρίσεις τις ιατροφαρμακευτικές τους ανάγκες.

2.1.3.3 Συμπεριληπτική Εκπαίδευση (εμπεριέχεται στο Child Guarantee)

Η Συμπεριληπτική Εκπαίδευση αποτελεί μέρος, τόσο της πολιτικής Εγγύηση για τα Παιδιά, όσο και μέρος των προαναφερόμενων Κοινών Ευρωπαϊκών Κατευθυντήριων Γραμμών για την αποϊδρυματοποίηση. Όσον αφορά τις τελευταίες, αποτελεί βασικό μέτρο πρόληψης για αποφυγή της ιδρυματοποίησης, την εξάλειψη της ανατροφοδότησης της ιδρυματικής φροντίδας και την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης. Γίνεται δε αναφορά στην υλοποίηση δράσεων για την πρόσβαση των παιδιών στη συμβατική (mainstream) εκπαίδευση, όπως η προσωπική βοήθεια ή οι δάσκαλοι για παιδιά με δυσκολίες, η προσαρμογή του

σχολικού περιβάλλοντος, η παροχή ειδικού εξοπλισμού, καθώς και η διαμόρφωση ειδικών προσαρμοσμένων προγραμμάτων διδασκαλίας. Η συμπερίληψη είναι μια διαδικασία συστημικής μεταρρύθμισης, που περιλαμβάνει αλλαγές και τροποποιήσεις στο περιεχόμενο, μεθόδους διδασκαλίας, προσεγγίσεις, δομές και στρατηγικές στην εκπαίδευση για να ξεπεραστούν τα εμπόδια, με στόχο να παρέχει σε όλους τους μαθητές μια δίκαιη και συμμετοχική μαθησιακή εμπειρία και περιβάλλον, που ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις και τις προτιμήσεις τους.

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού στα άρθρα 28 και 29, κατοχυρώνει το δικαίωμα πρόσβασης κάθε παιδιού σε κατάλληλη και ποιοτική εκπαίδευση χωρίς διάκριση και στη βάση των ίσων ευκαιριών, προσδιορίζοντας την έννοια της ποιότητας με τη θεσμοθέτηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στόχων. Η εκπαίδευση πρέπει να ευνοεί τη συνολική ανάπτυξη της προσωπικότητας και τις ικανότητες κάθε παιδιού ατομικά, να είναι προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες του ανάλογα με την εξέλιξή του, να το ενδυναμώνει με στόχο την αυτονομία και να το προετοιμάζει για τη ζωή σε μία κοινωνία με πνεύμα κατανόησης, αποδοχής, ισότητας και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και τη συμμετοχή χωρίς διάκριση. Επιπλέον, για το παιδί με αναπηρία αναγνωρίζεται ειδικά το δικαίωμα για «αποτελεσματική πρόσβαση στην εκπαίδευση», με τρόπο ώστε να επιτευχθεί «η πληρέστερη δυνατή κοινωνική ένταξη και προσωπική ανάπτυξή του».

Παράλληλα, στο άρθρο 24 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, διατυπώνεται ρητά το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εκπαίδευση χωρίς διάκριση και βάσει των ίσων ευκαιριών, όπως και η υποχρέωση των κρατών να διασφαλίσουν ένα σύστημα ενταξιακής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και σε ίση βάση με τους άλλους, στις κοινότητες στις οποίες ζουν μέσω της υποστήριξης, που απαιτείται εντός του γενικού εκπαιδευτικού συστήματος και της εξασφάλισης αποτελεσματικών εξατομικευμένων μέτρων υποστήριξης, που θα παρέχονται σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη με σκοπό την πλήρη ένταξη. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη όχι μόνο αναγνωρίζουν το δικαίωμα για εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία, αλλά και υποχρεώνονται να αναπτύξουν «Ένα Σχολείο για Όλους», που να διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση για όλους/ες χωρίς διάκριση.

Η ανάπτυξη του «Ενός Σχολείου για Όλους», όπως ονομάζεται στη Χάρτα του Λουξεμβούργου (1996) ή «ενιαίου» ή «ενταξιακού» ή «συμπεριληπτικού» σχολείου, δηλαδή η ενσωμάτωση όλων των παιδιών, χωρίς διακρίσεις, στα γενικά σχολεία, παρέχει μια σημαντική βάση για τη διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών για τους μαθητές με διαφορετικούς τύπους ειδικών αναγκών σε όλους τους τομείς της ζωής τους (εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και κοινωνική ζωή) και προϋποθέτει τη δημιουργία και ανάπτυξη ενός συστήματος «συμπεριληπτικής» και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης.

Σύμφωνα δε με την προαναφερόμενη Σύσταση της Επιτροπής του 2013 «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» συστήνεται να βελτιωθεί ο αντίκτυπος των εκπαιδευτικών συστημάτων στην ισότητα των ευκαιριών, εξασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά μπορούν να επωφεληθούν από μια ποιοτική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, που ευνοεί τη συναισθηματική, κοινωνική, διανοητική και σωματική ανάπτυξή τους.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι η Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (σύσταση 2011/C 191/01 της 28ης Ιουνίου 2011) κάνει ρητή μνεία για

παιδιά/νέους με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, συμπεριλαμβάνοντάς τα στις ομάδες που αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Επισημαίνει, ότι το μερίδιο των νέων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες επί του συνόλου των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, είναι συγκριτικώς υπερβολικά υψηλό. Συστήνει, δε, στα Κράτη Μέλη την ανάπτυξη Εθνικών Στρατηγικών για την Πρόωρη Εγκατάλειψη του Σχολείου (ΠΕΣ), οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τις ομάδες, που αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στα Κράτη Μέλη, όπως τα παιδιά από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτικό περιβάλλον, τα παιδιά των μεταναστών και των Ρομά, καθώς και τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Το πλαίσιο της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, θα πρέπει, όπως και για την πολιτική της αποϊδρυματοποίησης, να ενσωματώνει μια διττή προσέγγιση, τόσο ολιστική όσο και εξατομικευμένη:

- Εξατομικευμένη, βάσει των εξατομικευμένων αναγκών του ατόμου καθώς και του ατομικού και οικογενειακού προφίλ, με στόχο την κατάρτιση εξατομικευμένων πλάνων.
- Ολιστική, που να εξασφαλίζει συμπεριληπτική εκπαίδευση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου σε όλα τα επίπεδα και τους τύπους εκπαίδευσης, συμπεριλαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα και παρεμβάσεις στους τομείς πολιτικής, που συσχετίζονται με την υλοποίησή της (υγεία, μεταφορές, υποδομές και προσβασιμότητα αυτών, κοινωνική πρόνοια και υποστηρικτικές υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας).

2.1.3.4 Μακροχρόνια φροντίδα

Όπως έχει προαναφερθεί, η μακροχρόνια φροντίδα αναφέρεται τόσο στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, όσο και στη Σύσταση του 2008 για την ενεργό ένταξη, όπου οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας συμπεριλαμβάνονται στο 3ο σκέλος της σχετικής σύστασης «Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες». Η μακροχρόνια φροντίδα ορίζεται ως μια σειρά υπηρεσιών και βοήθειας για άτομα που, ως συνέπεια ψυχικής ή/και σωματικής αδυναμίας ή/και αναπηρίας για μεγάλο χρονικό διάστημα, εξαρτώνται από τη βοήθεια στις καθημερινές δραστηριότητές τους ή/και χρειάζονται κάποια μόνιμη νοσηλευτική φροντίδα. Οι καθημερινές δραστηριότητες διαβίωσης για τις οποίες απαιτείται βοήθεια, μπορεί να είναι οι δραστηριότητες αυτοεξυπηρέτησης που πρέπει να εκτελεί ένα άτομο κάθε μέρα (δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης, όπως λουτρό, ντύσιμο, φαγητό, μετακίνηση από το κρεβάτι ή μια καρέκλα, χρήση της τουαλέτας κ.α.) ή μπορεί να σχετίζεται με ανεξάρτητη διαβίωση (οργάνωση δραστηριοτήτων καθημερινής διαβίωσης, όπως προετοιμασία γευμάτων, διαχείριση χρημάτων, ψώνια για είδη παντοπωλείου ή προσωπικά αντικείμενα, ελαφριές ή βαριά οικιακές εργασίες κ.α.).

2.1.3.5 Αποϊδρυματοποίηση και μετάβαση στη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας

Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν, μαζί με τα παιδιά και τους ηλικιωμένους, μία από τις τρεις βασικές ομάδες-στόχου της πολιτικής αποϊδρυματοποίησης και της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη

φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, η οποία συμβαδίζει με τους όρους της Σύμβασης για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Στο πλαίσιο αυτό, είναι μια διαδικασία μετάβασης, η οποία στηρίζεται στην Αρχή της ανεξάρτητης διαβίωσης και της συμμετοχής στην κοινότητα.

Σε επίπεδο Ένωσης, εκπονήθηκαν το 2012 οι Κοινές Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Μετάβαση από την Ιδρυματική Φροντίδα στη Φροντίδα σε Επίπεδο Τοπικής Κοινότητας, οι οποίες θέτουν τους βασικούς όρους της διαδικασίας μετάβασης. Ως «ίδρυμα» νοείται οποιαδήποτε μορφή στεγαστικών δομών, όπου οι ένοικοι είναι απομονωμένοι από την ευρύτερη τοπική κοινότητα ή/και αναγκάζονται να ζουν μαζί· οι ένοικοι δεν έχουν επαρκή έλεγχο της ζωής τους και των αποφάσεων που τους αφορούν και οι απαιτήσεις του ίδιου του οργανισμού τείνουν να υπερέχουν των ατομικών αναγκών των ενοίκων.

Ως «αποϊδρυματοποίηση» νοείται η διαδικασία ανάπτυξης ενός φάσματος υπηρεσιών στην τοπική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, προκειμένου να εξαλειφθεί η ανάγκη ιδρυματικής φροντίδας. Ως «υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας» νοείται το φάσμα των υπηρεσιών, που δίνουν στα άτομα τη δυνατότητα να ζουν στην τοπική κοινότητα. Συμπεριλαμβάνει υπηρεσίες που αφορούν τη στέγαση, την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, την απασχόληση, τον πολιτισμό και την αναψυχή, στις οποίες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι, ανεξάρτητα από τη φύση της μειωμένης τους ικανότητας ή του επιπέδου υποστήριξης, που χρειάζονται. Οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στις προαναφερόμενες διεθνείς συμβάσεις. Επισημαίνουν, δε, την ανάγκη εκπόνησης Εθνικών Στρατηγικών για τη Μετάβαση από την Ιδρυματική Φροντίδα στη Φροντίδα σε Επίπεδο Κοινότητας (στρατηγικές αποϊδρυματοποίησης), οι οποίες θα πρέπει να έχουν τα εξής χαρακτηριστικά: α) Κλείσιμο των ιδρυμάτων διαμονής μακράς διάρκειας, β) Ανάπτυξη υψηλής ποιότητας εξατομικευμένων υπηρεσιών σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αποσκοπούν στην πρόληψη της ιδρυματοποίησης και τη μεταφορά των πόρων από τα ιδρύματα διαμονής μακράς διάρκειας στις νέες υπηρεσίες, ώστε να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, γ) Πρόσβαση σε όλους στις συμβατικές (mainstream) υπηρεσίες -συμβατικές υπηρεσίες χωρίς αποκλεισμούς- όπως η εκπαίδευση και η κατάρτιση, η απασχόληση, η στέγαση, η υγεία και οι μεταφορές σε όλα τα παιδιά και τους ενήλικους με ανάγκες υποστήριξης.

Οι υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας συμπεριλαμβάνουν:

- ο Συμβατικές υπηρεσίες (π.χ. στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, απασχόληση, πολιτισμό και αναψυχή), στις οποίες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι ανεξάρτητα από τη φύση της μειωμένης τους ικανότητας ή του επιπέδου υποστήριξης, που χρειάζονται.
- ο Εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως προσωπική βοήθεια για τα άτομα με αναπηρία, προσωρινή φροντίδα κ.α. Ο όρος περιλαμβάνει την παροχή οικογενειακής φροντίδας ή οικογενειακού τύπου φροντίδας για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων της φροντίδας που υποκαθιστά την οικογένεια και προληπτικών μέτρων για την έγκαιρη παρέμβαση και την οικογενειακή στήριξη.

2.1.4 Εθνικό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Η Ειδική Αγωγή αφορά κατά κύριο λόγο ΑμεΑ των πολύ μικρών ηλικιών και τους μαθητές. Σήμερα, στα δημόσια Ειδικά Σχολεία που υπάρχουν στη χώρα, φοιτούν περίπου 10.000 μαθητές, με τον αριθμό τους μειωμένο κατά 50% περίπου συγκριτικά με δέκα χρόνια πριν. Αξίζει εδώ να επισημανθεί, ότι με βάση τα

διεθνή δεδομένα, πάνω από το 10% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού έχει ανάγκη ειδικής αγωγής, κάτι που σημαίνει ότι η χώρα μας παρουσιάζει σημαντικό έλλειμμα σε αυτό (εκτιμάται ότι 200.000 παιδιά έχουν ανάγκη ειδικής αγωγής). Επιχειρείται η ένταξη των μαθητών ΑμεΑ ή με ανάγκη ειδικής αγωγής εν γένει στο γενικό σχολείο, με το –σωστό σαν γενική πρόθεση– σκεπτικό να επιβοηθείται η καλύτερη ένταξή τους στην κοινωνία (και την ίδια στιγμή να δημιουργηθεί ένα πραγματικό κοινό «σχολείο για όλους»), κάτι που έχει ωστόσο σημαντικές προϋποθέσεις και προαπαιτούμενα, που αφορούν στη διαμόρφωση κατάλληλων τεχνικών υποδομών, στην ειδική προετοιμασία και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού κ.τ.λ. Ταυτόχρονα, όμως, σήμερα πάνω από 40.000 παιδιά παρακολουθούν προγράμματα ειδικής εκπαίδευσης σε ιδιωτικά Κέντρα Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα που, βέβαια, δεν παρέχονται δωρεάν, αλλά επιβαρύνουν τις οικογένειές τους (ΕΙΕΑΔ, 2020).

2.1.4.1 Η εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες και το πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης

Η φιλοσοφία του μη αποκλεισμού των μαθητών με αναπηρίες από το κοινό σχολείο -το σχολείο για όλους, η ένταξή τους στο κοινό σχολείο και η συνεκπαίδευση με τους συνομηλίκους μαθητές χωρίς ειδικές ανάγκες, διεθνώς, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και της Ουνέσκο (πχ Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού 1989, Διακήρυξη της Σαλαμάνκα και πλαίσιο δράσης για την ειδική αγωγή-Παγκόσμια διάσκεψη για την Ειδική Αγωγή, Σαλαμάνκα, Ισπανία 1994) αποτελούν τη βάση όλων των προοδευτικών τάσεων για αλλαγές στην εκπαίδευση. Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες συμφωνούν για τη στήριξη των μαθητών με ειδικές ανάγκες στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών πολιτικών σχετικά με την εκπαίδευση εν γένει και αναγνωρίζουν ότι η συνεκπαίδευση ή το Σχολείο για Όλους– όπως ονομάζεται στη Χάρτα του Λουξεμβούργου (1996) Ένα Σχολείο για Όλους – παρέχει μια σημαντική βάση για τη διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών για τους μαθητές με διαφορετικούς τύπους ειδικών αναγκών σε όλους τους τομείς της ζωής τους (εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και κοινωνική ζωή).

Με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Άρθρο 24) και με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, που υιοθετήθηκαν από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ (2006) και την ΕΕ (2009) και η Ελλάδα υπέγραψε πρόσφατα (Σεπτέμβριο 2010), τα κράτη όχι μόνο αναγνωρίζουν το δικαίωμα για εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία, αλλά και υποχρεώνονται να αναπτύξουν ένα σχολείο για όλους, που διασφαλίζει τη συνεκπαίδευσή τους και τους προσφέρει τις κατάλληλες ευκαιρίες μάθησης. Επίσης, οι καλές πρακτικές ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης σε πολλές χώρες και οι ψυχολογικές και παιδαγωγικές έρευνες έχουν τεκμηριώσει, ότι το γενικό σχολείο είναι το πλέον κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο για να φοιτήσει ο μαθητής με αναπηρία. Δε δικαιολογείται πλέον ο αποκλεισμός από την κοινή εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ούτε είναι αποτελεσματική προσέγγιση η ξεχωριστή εκπαίδευσή τους, ακόμη και αν γίνεται με πρόθεση να θεραπευτούν ή να αποκατασταθούν οι ικανότητές τους, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σχολείου. Το αίτημα είναι να προσαρμοσθεί το σχολείο, ώστε να μπορεί να εκπαιδεύσει το κάθε άτομο, στην υποχρεωτική εκπαίδευση ή στη δια βίου μάθηση, όποια και αν είναι τα διαφορετικά χαρακτηριστικά του ή τα ατομικά προβλήματα υγείας του. Στην Ελλάδα, όλες οι εξελίξεις τα τελευταία τριάντα χρόνια, ήταν στην κατεύθυνση της ένταξης των μαθητών με αναπηρία στο εκπαιδευτικό σύστημα. Είχαμε σημαντική πρόοδο σε υποδομές, στα

προγράμματα, στο διδακτικό προσωπικό εκπαίδευσης και στις ειδικότητες υποστήριξης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία.

2.1.4.2 Έρευνα του Διεθνούς Προγράμματος για την Αξιολόγηση των Μαθητών – PISA (Programme for International Student Assessment)

Το Διεθνές Πρόγραμμα για την Αξιολόγηση των Μαθητών - PISA (Programme for International Student Assessment) του ΟΟΣΑ είναι μια διεθνής έρευνα, που διεξάγεται στο χώρο της εκπαίδευσης από το 2000 μέχρι σήμερα. Διενεργείται κάθε τρία χρόνια και είναι αποτέλεσμα συνεργασίας των χωρών μελών του ΟΟΣΑ και της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης του ΟΟΣΑ. Η έρευνα απευθύνεται σε 15χρονους μαθητές, διότι σε αυτήν την ηλικία ολοκληρώνεται ο κύκλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στις περισσότερες χώρες.

Σκοπός του προγράμματος PISA είναι η παρακολούθηση σε σταθερή βάση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων των συμμετεχουσών χωρών με όρους επιδόσεων των μαθητών. Στη βάση ενός από κοινού διαμορφωμένου και διεθνώς αποδεκτού πλαισίου εργασίας οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν να συγκρίνουν τις επιδόσεις των μαθητών τους με τις επιδόσεις των μαθητών άλλων χωρών. Με αυτόν τον τρόπο το PISA βοηθά κάθε χώρα όχι μόνο να κατανοεί, αλλά και να ενισχύει την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού της συστήματος και να μαθαίνει από τις πρακτικές άλλων χωρών. Οι εργασίες για τον σχεδιασμό του προγράμματος ξεκίνησαν στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και η επίσημη έναρξη έγινε το 1997.

Στόχος του είναι η αξιολόγηση της ετοιμότητας των μαθητών να χρησιμοποιούν τις γνώσεις και δεξιότητες για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της καθημερινής ζωής. Ανάλογα με τον πληθυσμό κάθε χώρας το δείγμα αποτελείται από 4.500 -50.000 15χρονους μαθητές. Μέχρι το 2009 έχουν συμμετάσχει στο PISA περισσότερες από 70 χώρες συνολικά, που είναι χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, αλλά και χώρες εκτός ΟΟΣΑ. Πιο συγκεκριμένα, στο:

- PISA 2000 συμμετείχαν 32 χώρες (εκ των οποίων 28 μέλη του ΟΟΣΑ).
- PISA 2003 συμμετείχαν 41 χώρες (εκ των οποίων 30 μέλη του ΟΟΣΑ).
- PISA 2006 συμμετείχαν 57 χώρες (εκ των οποίων 30 μέλη του ΟΟΣΑ).
- PISA 2009 συμμετείχαν 65 χώρες (εκ των οποίων 34 μέλη του ΟΟΣΑ).

Γνωστικά πεδία, στα οποία εξετάζονται οι μαθητές:

- Κατανόηση κειμένου, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες.
- Επίπεδο ελέγχου: Αλφαριθμητισμός.

Τα θέματα για τον Επιστημονικό Αλφαριθμητισμό ανιχνεύουν:

- **Επιστημονική Γνώση:** Γνώση της επιστήμης (έννοιες, θεωρίες). Γνώση περί επιστήμης (μέθοδοι, πρακτικές).
- **Επιστημονικές Δεξιότητες:** Αναγνώριση επιστημονικών ερωτημάτων, επιστημονική εξήγηση φαινομένων, αξιοποίηση επιστημονικών δεδομένων.

- **Στάσεις και απόψεις:** Ενδιαφέρον για την επιστήμη, θετική στάση για την επιστημονική έρευνα, υπεύθυνη στάση απέναντι στο περιβάλλον, αυτοπεποίθηση ως προς τη μάθηση της επιστήμης.

Δομή θεμάτων:

- Εισαγωγικό κείμενο.
- Ερωτήσεις γνώσεων: ανοιχτές- σύντομης απάντησης, πολλαπλής επιλογής, σωστό-λάθος.
- Ερωτήσεις στάσεων, απόψεων.

Ενδεικτικά αποτελέσματα του PISA 2015

Στις φυσικές επιστήμες οι μαθητές όλων των χωρών του ΟΟΣΑ βαθμολογήθηκαν κατά μέσο όρο με 493 μονάδες. Οι Έλληνες μαθητές πήραν κατά μέσο όρο 455 μονάδες. Στην κατανόηση κείμενου ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ ήταν, επίσης, 493 μονάδες. Οι Έλληνες μαθητές εκεί πήραν 467. Ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ στα μαθηματικά, δε, ήταν 490 μονάδες - οι Έλληνες στα μαθηματικά πήραν 454.

Σε γενικές γραμμές η επίδοση των μαθητών από τη χώρα μας είναι αντίστοιχη με την επίδοση μαθητών από τη Χιλή, τη Σλοβακία και τη Βουλγαρία. Βεβαίως, οι Έλληνες 15χρονοι δεν έχουν τη χειρότερη απόδοση από όλους τους μαθητές του κόσμου -κάθε άλλο. Μαθητές από την Κύπρο, τη Ρουμανία, τη Μολδαβία, την Αλβανία, την Τουρκία, το Μαυροβούνιο, το Κόσοβο και τη Βόρεια Μακεδονία έχουν χειρότερη απόδοση από τους δικούς μας σε όλα τα θέματα. Ωστόσο, οι μαθητές από όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες τα πηγαίνουν καλύτερα.

Ενδεικτικά αποτελέσματα του PISA 2009

Βασιζόμενοι στις έρευνες της PISA (2000),(2009) “Improving Performance: Leading from the Bottom”¹, που επικεντρώθηκαν και οι δυο στην ανάγνωση, μπορεί κανείς να παρακολουθήσει λεπτομερώς την απόδοση των μαθητών στην ανάγνωση και πώς άλλαξε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ με συγκρίσιμα αποτελέσματα και στις δύο αξιολογήσεις, οι χώρες Χιλή, Γερμανία, Ουγγαρία, Ισραήλ, Κορέα, Πολωνία, Πορτογαλία και οι χώρες εταίροι Αλβανία, Βραζιλία, Ινδονησία, Λετονία, Λιχτενστάιν και Περού παρουσιάζουν όλες γενικές βελτιώσεις στην ανάγνωση. Το γεγονός, ότι μια τόσο διαφορετική ομάδα χωρών πέτυχε να ανεβάσει το επίπεδο των μαθητών τους στην ανάγνωση, υποδηλώνει ότι η βελτίωση είναι δυνατή ανεξάρτητα από το πολιτιστικό πλαίσιο της χώρας ή από πού ξεκινά.

Επίσης, διέξηχθησαν τα ακόλουθα συμπεράσματα μεταξύ των χωρών που συμμετείχαν στην έρευνα: οι 13 χώρες που παρουσίασαν βελτιώσεις στη μέση απόδοση ανάγνωσης, το οφείλουν κατά κύριο λόγο στη μεγάλη πρόοδο των μαθητών χαμηλών επιδόσεων. Στην πλειοψηφία αυτών των χωρών το χάσμα άναμεσα στις βαθμολογίες ανάγνωσης μεταξύ των μαθητών με τις υψηλότερες και χαμηλότερες επιδόσεις μειώθηκε. Σχεδόν σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν, οι επιδόσεις των κοριτσιών στην ανάγνωση βελτιώθηκαν, ενώ των αγοριών βελτιώθηκαν μόνο σε πέντε από τις χώρες που συμμετείχαν.

¹ “Improving Performance: Leading from the Bottom”, PISA in focus, 2011/12

2.1.4.3 Έρευνα της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ)

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αναπηρία, αναγνωρίζεται το δικαίωμα πρόσβασης των φορέων εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, τόσο στη φάση της προετοιμασίας και υλοποίησης, όσο και στη φάση της χρηματοδότησης και αξιολόγησης των εκάστοτε παρεμβάσεων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Στον Κανόνα 18 των Πρότυπων Κανόνων για την εξίσωση των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία, που ενέκρινε το 1993 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, αναφέρεται ότι τα Κράτη Μέλη οφείλουν να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των οργανώσεων να εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (United Nations General Assembly, 1993). Στην Ελλάδα -σε εθνικό επίπεδο- δραστηριοποιείται από το 1989 η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.). Αποστολή της Ε.Σ.Α.μεΑ. είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία, η κατοχύρωση των δικαιωμάτων αυτών και των οικογενειών τους, η προώθηση πολιτικών που συμβάλλουν στην πλήρη συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας και η δημιουργία ενός εθνικού πολιτικού πλαισίου για την αναπηρία με έμφαση στην ανάδειξη της κοινωνικοπολιτικής διάστασης αυτής (<http://www.esaea.gr>).

Ενώ η Ε.Σ.Α.μεΑ. αποτελεί το τρίτοβάθμιο όργανο εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, οι Ομοσπονδίες Σωματείων Ατόμων με Αναπηρία, συγκροτούν τα δευτεροβάθμια όργανα που εκπροσωπούν συγκεκριμένες κατηγορίες Ατόμων με Αναπηρία ή συγγενικές κατηγορίες Ατόμων με Αναπηρία και είναι φορείς εθνικής εμβέλειας, όπως οι:

- Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία -Π.Ο.Σ.Γ.Κ.ΑμεΑ
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη - Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ.
- Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Νεφροπαθών - Π.Ο.Ν.
- Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών- Ε.Ο.Τ.
- Ελληνική Ομοσπονδία Θαλασσαιμίας - Ε.Ο.Θ.Α.
- Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων - Ε.Ο.Κ.Α.
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για τη Ψυχική Υγεία - Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ.

Σε επίπεδο εθνικής εμβέλειας υπάρχουν οι Πανελλήνιοι Σύνδεσμοι και τα Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία, που εκπροσωπούν συγκεκριμένες κατηγορίες ατόμων με αναπηρία, ομοειδή ή συγγενικές κατηγορίες Ατόμων με Αναπηρία:

- Σύλλογος Προστασίας Ελλήνων Αιμορροφιλικών
- Πανελλήνιος Σύνδεσμος Χανσενικών
- Πανελλήνιος Σύνδεσμος Πασχόντων από Συγγενείς Καρδιοπάθειες
- Σωματείο Ηπατομεταμοσχευμένων Ελλάδος

- Ομοσπονδία Καρκινοπαθών Ελλάδας.

Τέλος, υπάρχουν οι Περιφερειακές Ομοσπονδίες Ατόμων με Αναπηρία και Γονέων αυτών, που οι σκοποί τους είναι ομοειδείς με τους σκοπούς της Ε.Σ.Α.μεΑ. και εφαρμοζόμενοι στα γεωγραφικά όρια της συγκεκριμένης Περιφέρειας (Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Κρήτης, Δ.Ελλάδας, Ηπείρου). Μέσω των παραπάνω φορέων εκπροσωπούνται όλες οι κατηγορίες ατόμων με αναπηρία μιας συγκεκριμένης Περιφέρειας. Βασικός ρόλος τους είναι ο συντονισμός των πρωτοβάθμιων φορέων μελών τους, που δρουν στα όρια της συγκεκριμένης Περιφέρειας. Η ίδρυση των Περιφερειακών Ομοσπονδιών της Ε.Σ.Α.μεΑ. προήλθε από την ανάγκη ενδυνάμωσης του αναπηρικού κινήματος, ενώ στο δυναμικό των ανωτέρω Ομοσπονδιών, ανήκουν τα Νομαρχιακά Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία, οι Τοπικές Ενώσεις και τα Παραρτήματα Πανελληνίων Συνδέσμων και Σωματείων Ατόμων με Αναπηρία, τα Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία και τα Σωματεία Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία που έχουν την έδρα τους στα γεωγραφικά όρια της συγκεκριμένης Περιφέρειας. Η συνένωση όλων των πρωτοβάθμιων σωματείων κάθε Περιφέρειας, ο αλληλέγγυος αγώνας τους, καθώς και η ενωτική τους φωνή προς όλες τις αρμόδιες αρχές της Περιφέρειας, με τη συμπαράσταση και αρωγή της Ε.Σ.Α.μεΑ., έχει αποδειχθεί στην πράξη, ότι αυξάνουν τη δυναμική του αναπηρικού κινήματος (Βαρδακαστάνης κ.ά., 2008).

Σύμφωνα με την μελέτη «Εκπαίδευση & Αναπηρία»², οι εκπαιδευτικοί αποτελούν καθοριστικό παράγοντα, ενδεχομένως τον καθοριστικότερο- στην όποια προσπάθεια χάραξης σχεδίων δράσης αναφορικά με την εκπαίδευση / συνεκπαίδευση παιδιών με αναπηρία. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να καθιερωθούν πρακτικές στα εξής βασικά επίπεδα: Ενέργειες για την ενίσχυση της κουλτούρας συνεκπαίδευσης του σχολείου, μέσω δράσεων που προωθούν την ανάπτυξη σχέσεων συναδελφικότητας, επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών. Στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός σχολείου, όπου οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν ισότιμα σε όλες τις διαδικασίες της σχολικής ζωής, αναλαμβάνουν πρωτοβουλία για τις προτεραιότητες που τίθενται και καταθέτουν τις ιδέες και απόψεις τους προκειμένου να αναβαθμίσουν την ποιότητα της εκπαίδευσης των μαθητών του σχολείου. Όλοι πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται με πληρότητα και επάρκεια για τα θέματα του σχολείου και να συμμετέχουν ισότιμα στην αντιμετώπισή τους. Ενέργειες για την ενίσχυση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Η εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών εκπαίδευσης παιδιών με αναπηρία προϋποθέτει τη διαρκή επαγγελματική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών μπορεί να αποτελέσει πηγή μάθησης μέσα από τις ατομικές ιδιαιτερότητες και τις προσωπικές εμπειρίες τους, κατ' αντιστοιχία με την ίδια έννοια, που η συνεκπαίδευση μαθητών με ποικίλες διαφορές και χαρακτηριστικά, συμβάλλει στη διεύρυνση των γνώσεων, την προαγωγή και την ανάπτυξη του συνόλου της τάξης.

² «Εκπαίδευση και Αναπηρία» Σπυρίδων Γεώργιος Σούλης

2.1.4.4 Συνήγορος του Πολίτη / Πόρισμα προβλήματα στην υλοποίηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Βασικά ζητήματα Πορίσματος έτους 2015

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διερευνήσει μεγάλο αριθμό αναφορών σχετικά με τη μη εφαρμογή διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ιδίως όσον αφορά: α) την ένταξη, τη φοίτηση και την ειδική εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών με αναπηρία/ ε.ε.α στο γενικό σχολείο, με παράλληλη στήριξη ή με φοίτηση σε τμήματα ένταξης, β) τη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), ιδίως αναφορικά με την έλλειψη/ανεπάρκεια εκπαιδευτικού (ΕΠ), ειδικού εκπαιδευτικού (ΕΕΠ) και ειδικού βοηθητικού προσωπικού (ΕΒΠ) και γ) τη στελέχωση και λειτουργία των Κέντρων Διάγνωσης, Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ).

Η Αρχή έχει επανειλημμένως διατυπώσει διαπιστώσεις και προτάσεις αναφορικά με τα προβλήματα στην ΕΑΕ, σε σειρά εγγράφων προς τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής, σε Πόρισμα προς τον Υπουργό Παιδείας, καθώς και σε ετήσιες και ειδικές εκθέσεις. Το κύριο ζήτημα, που αναδεικνύεται στο παρόν Πόρισμα, είναι η χρόνια υποχρηματοδότηση της ΕΑΕ και, συνακόλουθα, η ανεπάρκεια των διατιθέμενων πόρων για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών με αναπηρία/ ε.ε.α., στη βάση των ειδικών θεσμοθετημένων μέτρων για την πραγμάτωση του δικαιώματός τους στην εκπαίδευση, ισότιμα προς τον υπόλοιπο μαθητικό πληθυσμό.

Η ΕΑΕ, σε αντίθεση με τη γενική αγωγή, βασίζεται κυρίως σε έκτακτο και προσωρινό προσωπικό (αναπληρωτές) καθώς, σε πάγια βάση, δεν πληρούνται οι υφιστάμενες οργανικές θέσεις με διορισμό μόνιμου προσωπικού, ούτε συστήνονται επαρκείς οργανικές θέσεις εκπαιδευτικού, ειδικού εκπαιδευτικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού στις ΣΜΕΑΕ. Επίσης, μακροχρόνια και σε πάγια βάση, οι πιστώσεις που διατίθενται για τη στελέχωση των ΣΜΕΑΕ ή την εκπαιδευτική υποστήριξη μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α στο γενικό σχολείο δεν συνάδουν με τις υποχρεώσεις της Πολιτείας, όπως αυτές προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία. Συγκεκριμένα, δεν επαρκούν για την παροχή των θεσμικά προβλεπόμενων ειδικών υποστηρικτικών μέτρων για εξειδικευμένο προσωπικό, κατάλληλα προσαρμοσμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και διδακτικό υλικό, ούτε αντιστοιχούν στις πραγματικές και διαπιστωμένες εκπαιδευτικές ανάγκες του ενδιαφερόμενου μαθητικού πληθυσμού. Υπογραμμίζεται, ότι οι εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών αυτών, ως επί το πλείστον, είναι γνωστές εκ των προτέρων και, συνεπώς, ο κατάλληλος προγραμματισμός είναι δυνατός.

Πέραν της χρόνιας ανεπάρκειας πιστώσεων για την πρόσληψη εκπαιδευτικών, ΕΕΠ και ΕΒΠ καθεαυτής, σοβαρό ζήτημα αποτελεί η πραγματοποίηση, κατά τα τελευταία σχολικά έτη, μεγάλου μέρους ή ακόμη και του συνόλου των προσλήψεων για την ΕΑΕ, μέσω προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Σύμφωνα με ενημέρωση από τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του αρμόδιου Υπουργείου, το γεγονός οφείλεται στη μη κατανομή πιστώσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό προς την ΕΑΕ. Ωστόσο, επισημαίνεται, ότι ο τακτικός κρατικός προϋπολογισμός προβλέπει πόρους για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπου είναι ενταγμένη και η ΕΑΕ.

Η κατά βάση υπαγωγή της ΕΑΕ σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΕΣΠΑ διασφαλίζει μεν ορισμένες παροχές, ελαφρύνοντας τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά σε καμία περίπτωση δε διασφαλίζει την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α, σε συμφωνία με την ισχύουσα νομοθεσία - ούτε καν σε αναλογική βάση ή στη βάση εκπαιδευτικών κριτηρίων, δηλαδή σε κάποια αντιστοιχία με τον αριθμό των μαθητών και τις διαπιστωμένες από τους αρμόδιους φορείς ε.ε.α τους, ανά εκπαιδευτική περιφέρεια. Επιπλέον, οι χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες, που αφορούν στα προγράμματα ΕΣΠΑ, επιτείνουν τις ήδη υφιστάμενες καθυστερήσεις στην πραγματοποίηση των προσλήψεων, με συνέπεια την ετεροχρονισμένη τοποθέτηση των αναπληρωτών και, συνακόλουθα, την καθυστερημένη έναρξη του σχολικού έτους στις ΣΜΕΑΕ, αλλά και τη φοίτηση μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α. σε γενικά σχολεία χωρίς την αναγκαία εκπαιδευτική υποστήριξη από την έναρξη, και συχνά για σημαντικό μέρος, του σχολικού έτους. Περαιτέρω, με την υπαγωγή της σε προγράμματα του ΕΣΠΑ, η ΕΑΕ συνολικά αντιμετωπίζεται ως «καινοτόμος» δράση, έκτακτη και προσωρινή, μολονότι αφορά σε - γνωστές εκ των προτέρων - πάγιες και διαρκείς ανάγκες και των δύο βαθμίδων της υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, και σε υλοποίηση θεσμοθετημένων μέτρων.

Αντίστοιχα, παρατηρούμενα προβλήματα στη στελέχωση των ΚΕΔΔΥ έχουν ως συνέπεια σοβαρές καθυστερήσεις, δυσλειτουργίες και, σε πολλές περιπτώσεις, αδυναμία επιτέλεσης του έργου των ΚΕΔΔΥ σε όλο το εύρος των προβλεπόμενων στη νομοθεσία αρμοδιοτήτων τους.

Τα συνολικά διαπιστωθέντα από την Αρχή χρόνια προβλήματα – όσον αφορά τη σύντμηση του σχολικού έτους και την υπέρμετρη δυσλειτουργία σε πολλές ΣΜΕΑΕ, αλλά και τη στέρηση θεσμοθετημένων μέτρων υποστήριξης αναγκών για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση - έχουν ως συνέπεια την παραβίαση του δικαιώματος στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α. σε πάγια βάση και τη σταθερή διάκριση εις βάρος τους στη βάση της αναπηρίας.

Βασικά ζητήματα Πορίσματος έτους 2020 αναφορικά με την Εκπαίδευση (άρθρο 24)

Το άρθρο 24 της ΣΔΑμεΑ δεσμεύει τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση και να διασφαλίζουν την άσκσή του, χωρίς διάκριση και βάσει των ίσων ευκαιριών, σε ένα σύστημα συνεκπαίδευσης (inclusive education) σε όλα τα επίπεδα και με δια βίου μάθηση. Σκοπός είναι η πλήρης ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και των ικανοτήτων τους, η αίσθηση αξιοπρέπειας και αυτοαξίας, η ενδυνάμωση του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαφορετικότητα και η πλήρης συμμετοχή τους σε μία ελεύθερη κοινωνία. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν, μεταξύ άλλων, ότι τα παιδιά με αναπηρία δεν αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα λόγω της αναπηρίας τους, ότι υφίσταται προσβάσιμη, ποιοτική και δωρεάν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε ίση βάση με τους άλλους, στις κοινότητες όπου ζουν, με εύλογες προσαρμογές, υποστήριξη για αποτελεσματική εκπαίδευση, κατάλληλες διδακτικές μεθόδους και εκπαιδευτικό υλικό, καθώς και εξατομικευμένα υποστηρικτικά εκπαιδευτικά ή άλλα μέτρα για την ακαδημαϊκή και την κοινωνική τους ανάπτυξη.

Κατά την εξέταση της Ελλάδας, η Επιτροπή των Η.Ε. εξέφρασε την ανησυχία της για την έλλειψη συνεκτικής σαφούς νομοθεσίας, στρατηγικής και διασφάλισης πόρων για τη συνεκπαίδευση, ιδίως για τη δια βίου μάθηση, αλλά και την έλλειψη περιβάλλοντος συνεκπαίδευσης και προσβασιμότητας σε σχολεία και πανεπιστήμια από άποψη κτιριακή, εκπαιδευτικού υλικού, υπηρεσιών, εξοπλισμού, τεχνολογιών επικοινωνίας και εξατομικευμένων μέτρων υποστήριξης. Επίσης, έθιξε τη μειωμένη πρόσβαση παιδιών με

αναπηρία Ρομά και προσφύγων στο σχολείο, καθώς και την έλλειψη στοιχείων για τους διατιθέμενους δημόσιους πόρους για τη συνεκπαίδευση και την έλλειψη διαφανών πρωτοκόλλων για τα εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Να υιοθετηθεί και να εφαρμοστεί μια συνεκτική στρατηγική για τη συνεκπαίδευση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα.

- ο Να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα στο σχολικό και πανεπιστημιακό περιβάλλον, σύμφωνα με τη ΣΔΑμεΑ, με προώθηση του καθολικού σχεδιασμού, παροχή εξειδικευμένων και εξατομικευμένων μέτρων υποστήριξης, με προσβάσιμα και προσαρμοσμένα υλικά, προγράμματα συνεκπαίδευσης, τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας για μαθητές και φοιτητές με αναπηρία, καθώς και ψηφιακές παιδαγωγικές μέθοδοι.
- ο Να διασφαλιστεί άμεση πρόσβαση στην τυπική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά με αναπηρία, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, μετανάστες και παιδιά Ρομά.
- ο Να διατεθούν αποτελεσματικοί και επαρκείς οικονομικοί και υλικοί πόροι και επαρκές και τακτικά εκπαιδευμένο προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με αναπηρία, ώστε να διασφαλίζεται αποτελεσματικά η συνεκπαίδευση.
- ο Να ενσωματωθεί η εκπαίδευση για τη συνεκπαίδευση στα προγράμματα σπουδών των ΑΕΙ για τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς και στα προγράμματα επιμόρφωσης του υφιστάμενου διδακτικού προσωπικού, με επαρκείς πόρους.

2.1.4.5 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (στο εξής 'ΕΣΔ') είναι ένας 'οδικός χάρτης' που παρέχει ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης κυρίως για την περίοδο 2020-2023. Ταυτόχρονα, καταγράφονται δράσεις με πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα υλοποίησης. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (στο εξής 'Σύμβαση') είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ειδικά για τα Άτομα με Αναπηρία. Υπογράφηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2006. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε τη Σύμβαση το 2007 εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την κύρωσε το 2010. Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση και το προαιρετικό πρωτόκολλο με τον ν. 4074/2012. Στη συνέχεια, με το Ν. 4488/2017 θεσπίσθηκε ένα γενικό πλαίσιο ρυθμίσεων για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Οι δράσεις του ΕΣΔ εδράζουν σε έξι Πυλώνες και τριάντα Στόχους, όπως αυτοί διαμορφώθηκαν οριζόντια από τον Συντονιστικό Μηχανισμό. Οι δράσεις αναλύονται περαιτέρω σε έργα κι ενέργειες με σαφές χρονοδιάγραμμα και συγκεκριμένους χειριστές. Με τον τρόπο αυτό, το Κράτος τίθεται στην υπηρεσία των Ατόμων με Αναπηρία με τη χάραξη δημόσιας πολιτικής που βασίζεται σε δεδομένα και έτσι βελτιώνει την καθημερινότητά τους (Πυλώνας Ι). Θεμελιώνεται η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας σε εφαρμογή της Σύμβασης (Πυλώνας ΙΙ). Διασφαλίζεται η καθολική προσβασιμότητα στο φυσικό, δομημένο και ψηφιακό περιβάλλον, αλλά και στις μεταφορές (Πυλώνας ΙΙΙ). Η συμμετοχή σε κάθε έκφανση της ζωής (Πυλώνας ΙV) και η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και της δημόσιας διοίκησης (Πυλώνας V) συνιστούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και συμβάλλουν καθοριστικά στην ένταξη και την ανεξάρτητη διαβίωση των Ατόμων με Αναπηρία. Η συνεργασία των δημιουργικών δυνάμεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων διευκολύνει την

αξιοποίηση και απορρόφηση της χρηματοδότησης για τα Άτομα με Αναπηρία και ενισχύει το τουριστικό μας προϊόν με θεσμικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο του προσβάσιμου τουρισμού (Πυλώνας VI).

Το ΕΣΔ ανταποκρίνεται σε ανάγκες και προσβλέπει στην επίλυση χρόνιων προκλήσεων, όπως αυτές αποτυπώθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη και τους αρμόδιους φορείς στις εκθέσεις τους, οριζόντια και πολυεπίπεδα. Ερείδεται σε μια ορθολογική μεθοδολογία και συγκεκριμένα στην εκτενή και συστηματική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στη δημόσια διοίκηση από τα στελέχη της, γεγονός το οποίο καθιστά το Κράτος υπεύθυνο συνομιλητή στη δημόσια διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους. Το Σχέδιο καθοδηγείται από τις συστάσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του αναπηρικού κινήματος, και άλλων φορέων ως προς τη στοχοθεσία και τις δράσεις. Έχει δυναμικό χαρακτήρα που θα επικαιροποιείται, θα εξειδικεύεται και θα εμπλουτίζεται σύμφωνα με τα πορίσματα τακτικής και συνεχούς διαβούλευσης.

2.1.4.6 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την κοινωνική ένταξη

Η ενεργοποίηση των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) συνδέθηκε με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ), η εκπόνηση και θεσμοθέτηση της οποίας αποτέλεσε αιρεσιμότητα για την ενεργοποίηση των σχετικών πόρων. Η στρατηγική αποτέλεσε ένα βασικό πλαίσιο το οποίο περιέλαβε τις γενικές κατευθύνσεις τις οποίες έπρεπε να ακολουθήσουν οι Περιφέρειες, προκειμένου να προχωρήσουν στην εκπόνηση αντίστοιχων περιφερειακών στρατηγικών.

Είναι ιδιαιτέρως κρίσιμη η αναγνώριση εκ των προτέρων ότι η ΕΣΚΕ δεν συνοδεύεται από συγκεκριμένα στοιχεία ή δείκτες παρακολούθησης κι αξιολόγησης, ούτε για το εθνικό, ούτε για το περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, εκ των διατυπώσεων της απαιτεί σημαντική εξειδίκευση του συνόλου των προβλεπόμενων γενικών δράσεων της (και πέραν της παρακολούθησης ή και της αξιολόγησης) σε όλα τα επίπεδα ενεργοποίησής της.

Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, αποτελεί το πλαίσιο δημιουργίας «....**δικτύου ασφαλείας** για τις ομάδες του πληθυσμού που πλήττονται περισσότερο από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης (άτομα και οικογένειες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού)», και «....θα χρησιμοποιηθεί ως **αναπτυξιακό εργαλείο** για την ορθολογική προώθηση κοινωνικών επενδύσεων μεγάλης κλίμακας».

Η υιοθέτηση της ΕΣΚΕ εισήγαγε ένα υπόδειγμα πολιτικών κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης υπέρ των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ως ακολούθως: «Ένα πλέγμα δημόσιων πολιτικών για την προάσπιση βασικών ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων μέσω οργανωμένων θεσμικών, επιχειρησιακών και χρηματοδοτικών εργαλείων πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων».

Η ΕΣΚΕ φιλοδοξεί να προάγει την ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική και οικονομική ζωή, επιβάλλοντας τον σχεδιασμό πολιτικών που ενθαρρύνουν και προάγουν την κοινωνικοποίηση των πλέον ευάλωτων ατόμων, ενισχύοντας τις ευκαιρίες ανάπτυξης εργασιακών δεξιοτήτων και καλλιέργειας κοινωνικών επαφών / διαπροσωπικών σχέσεων.

Η Στρατηγική δεν περιορίζεται στην παθητική υποστήριξη των ευάλωτων ατόμων, αλλά προβλέπει παρεμβάσεις ενεργητικών μέτρων, που θα ενισχύσουν ουσιαστικά τους ενδιαφερόμενους να αντιμετωπίσουν καταστάσεις ανάγκης και να επαναφέρουν την ζωή τους σε φυσιολογικό ρυθμό. Απώτερος στόχος των παρεμβάσεων είναι η σταδιακή αποκατάσταση της αυτοδυναμίας και του αυτοσεβασμού των εξυπηρετούμενων. Η Στρατηγική απέδωσε ιδιαίτερη έμφαση:

- στην κινητοποίηση όλων των τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας, με στόχο την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων πόρων,
- στο συντονισμό μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών παρεμβάσεων, με στόχο την διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητάς τους και
- στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας, με στόχο την ανάπτυξη νέων τεχνικών αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η ΕΣΚΕ δεν υιοθέτησε ως βιώσιμο σενάριο στόχευσης την καθολική κάλυψη του πληθυσμού, μέσω δημοσίων μη ανταποδοτικών μεταβιβάσεων και υπηρεσιών, ανεξάρτητα από την θέση του ατόμου στην αγορά εργασίας, την κοινωνικοασφαλιστική του προστασία και την εισοδηματική / περιουσιακή του κατάσταση. Αντίθετα, προέκρινε μία στοχευμένη προσέγγιση, ώστε να διοχετεύονται πόροι και να δημιουργούνται ευκαιρίες σε άτομα και οικογένειες που αντιμετωπίζουν καταστάσεις κινδύνου, εξαιτίας της αντικειμενικής αδυναμίας τους να εξασφαλίσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης.

Ως ωφελούμενοι της ΕΣΚΕ ορίστηκαν τα άτομα και οι οικογένειες που απειλούνται, ή έχουν εγκλωβισθεί σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, με βάση την ακόλουθη τυπολογία:

- **Πρόσωπα σε συνθήκες ακραίας φτώχειας**, εξαιτίας της έλλειψης πόρων που θα εξασφάλιζαν την κάλυψη κύριων αναγκών (διατροφή, στέγαση, υγιεινή, θέρμανση κλπ.).
- **Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών** που απειλούνται ή έχουν εγκλωβισθεί σε καταστάσεις αποκλεισμού.
- **Πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού**, εξαιτίας συγκεκριμένων σωρευτικών ή διαζευκτικών παραγόντων (μακροχρόνια ανεργία, αναπηρία, επιβαρυνμένη κατάσταση υγείας, εξάρτηση από τρίτα πρόσωπα για την άσκηση καθημερινών λειτουργιών, εξάρτηση από ψυχοτρόπες ουσίες, διαβίωση σε περιοχές με πολλαπλά μειονεκτήματα, διαβίωση σε δομές κλειστής φροντίδας, ακατάλληλες συνθήκες στέγασης / έλλειψη στέγης, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και αναλφαβητισμός, υπερχρέωση, διακρίσεις λόγω της ιδιότητας μέλους ομάδων με θρησκευτικές / πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, διακρίσεις λόγω της ιδιότητας αιτούντος άσυλο, αναγνωρισμένου πολιτικού πρόσφυγα ή οικονομικού μετανάστη).

Η ΕΣΚΕ οργανώθηκε σε **τρεις πυλώνες**, οριοθετώντας τις βασικές προτεραιότητες δράσης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, ως ακολούθως:

- ΠΥΛΩΝΑΣ 1: «**Καταπολέμηση της φτώχειας**»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 2: «**Πρόσβαση σε υπηρεσίες**»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 3: «**Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς**»

Η Ειδική Αγωγή εντάσσεται στο Μέτρο 2.3.3 «Ειδική αγωγή των παιδιών με αναπηρία» της Προτεραιότητας 2.3 «Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση του Άξονα 2 «Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών» του Πυλώνα 1 «Καταπολέμηση Φτώχειας» και του Πυλώνα 2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες» της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.

Σημειώνεται ότι κατά τη συγγραφή του Παραδοτέου έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση της νέας Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.

Στόχος της νέας Εθνικής Στρατηγικής είναι η οριοθέτηση και τεκμηρίωση των στρατηγικών επιλογών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο, 2021-2027, μέσω της ανάπτυξης μίας ολοκληρωμένης πολιτικής πρόληψης και καταπολέμησης του εργασιακού και κοινωνικού αποκλεισμού, κυρίως των ειδικών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.

Η νέα Εθνική Στρατηγική θέτει πρωτίστως:

1. Τις κύριες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και δράσεις προς την κατεύθυνση της ανασυγκρότησης της χώρας και της αναβάθμισης του κοινωνικού της ιστού.
2. Τις νέες στρατηγικές προτεραιότητες για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.
3. Τους νέους στόχους και τις γενικές κατευθύνσεις της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης.

Δομείται δε σε τέσσερις (4) Επιχειρησιακούς Άξονες:

1. Επιχειρησιακός Άξονας 1: Πρόσβαση σε επαρκείς πόρους και βασικά υλικά
2. Επιχειρησιακός Άξονας 2: Πρόσβαση σε αποτελεσματικότερες και ποιοτικότερες υπηρεσίες
3. Επιχειρησιακός Άξονας 3: Ένταξη στην αγορά εργασίας, βελτίωση της απασχολησιμότητας και πρόσβαση στην απασχόληση
4. Επιχειρησιακός Άξονας 4: Διακυβέρνηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση της Φτώχειας.

2.1.4.7 Προγραμματισμός ΕΚΤ 2014 – 2020 (Κανονισμός 1303/2013)

Το ΕΚΤ έχει ως βασικό σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, την αποτροπή και καταπολέμηση της φτώχειας με στόχο να σπάσει ο κύκλος της μειονεξίας που διαιωνίζεται από γενιά σε γενιά, γεγονός το οποίο προϋποθέτει την κινητοποίηση μιας σειράς πολιτικών υπέρ των πλέον μειονεκτούντων ατόμων ανεξαρτήτως της ηλικίας τους (συμπεριλαμβανομένων παιδιών, φτωχών εργαζομένων, ηλικιωμένων γυναικών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο). Το ΕΚΤ αξιοποιείται για τη βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, ιδιαίτερα στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, των υπηρεσιών απασχόλησης και κατάρτισης, των υπηρεσιών για τους άστεγους, των εξωσχολικών υπηρεσιών φροντίδας, των υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης. Οι υποστηριζόμενες υπηρεσίες μπορεί να είναι δημόσιες, ιδιωτικές και/ή υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, και να παρέχονται από διάφορους τύπους παρόχων, ήτοι δημόσιες διοικήσεις, ιδιωτικές εταιρείες, κοινωνικές επιχειρήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Σύμφωνα με τον υπ'αρ. 1303/2013 κανονισμό, το ΕΚΤ έχει ως αποστολή την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση της ίσης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας, την επένδυση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων

εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την ενίσχυση της διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων οδών τυπικής, άτυπης και μη τυπικής μάθησης.

Πέραν αυτών των προτεραιοτήτων, στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη, υπάρχει ανάγκη, με στόχο την αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης και των ευκαιριών απασχόλησης, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και η ικανότητα της δημόσιας διοίκησης να ενεργεί κατά τρόπο που διασφαλίζει τη συμμετοχή. Η θεσμική ικανότητα φορέων καθώς και μη κυβερνητικών οργανώσεων, παροχής απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης και κοινωνικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων, χρειάζεται να ενισχυθεί.

Το ΕΚΤ συμβάλλει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη συγκέντρωση υποστήριξης στις προτεραιότητες της Ένωσης. Το ελάχιστο μερίδιο πόρων της πολιτικής για τη συνοχή για το ΕΚΤ ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 92 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. [1303]/2013. Το ΕΚΤ, στο πλαίσιο του κανονισμού, πρέπει να αυξήσει την υποστήριξή του στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, μέσω ενός ελάχιστου ποσού αποκλειστικά διατιθέμενου για τον σκοπό αυτό που ανέρχεται στο 20 % των συνολικών πόρων του ΕΚΤ για κάθε κράτος μέλος. Η επιλογή και ο αριθμός των επενδυτικών προτεραιοτήτων για υποστήριξη από το ΕΚΤ θα πρέπει να περιοριστούν επίσης, ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης των υποστηριζόμενων υπηρεσιών. Η κινητοποίηση των περιφερειακών και τοπικών φορέων θα πρέπει να συμβάλει στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των κύριων στόχων της. Τα εδαφικά σύμφωνα, οι τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη, οι βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων σε αστικές και αγροτικές περιοχές καθώς και οι στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης δύνανται να χρησιμοποιηθούν και να υποστηριχθούν, ώστε να συμμετάσχουν κατά τρόπο ενεργητικότερο οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές, οι δήμοι, οι κοινωνικοί εταίροι και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις κατά τα στάδια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες πρέπει να ενθαρρυνθούν για μόχλευση του ΕΚΤ με τη βοήθεια χρηματοδοτικών μέσων, ώστε να δοθεί υποστήριξη π.χ. σε σπουδαστές, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην κινητικότητα των εργαζομένων, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Πρώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προωθούν την ισότητα των ευκαιριών για όλους, χωρίς διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, ενσωματώνοντας εν προκειμένω την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Μέσω του ΕΚΤ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή στηρίζουν επίσης ειδικές ενέργειες στο πλαίσιο όλων των επενδυτικών προτεραιοτήτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 και ειδικότερα στην παράγραφο 1 στοιχείο β) σημείο iii) του παρόντος κανονισμού. Οι εν λόγω ενέργειες έχουν ως στόχο την καταπολέμηση όλων των ειδών διακρίσεων καθώς και τη βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, με σκοπό την ένταξη στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, και, μέσω αυτής, την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, τη μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο και την κατάσταση της υγείας, καθώς και τη διευκόλυνση της μετάβασης από

υπηρεσίες φροντίδας παρεχόμενες από ιδρύματα σε υπηρεσίες φροντίδας που βασίζονται στις τοπικές κοινότητες ιδιαίτερα για εκείνους που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις.

Κοινωνική καινοτομία

Το ΕΚΤ προωθεί την κοινωνική καινοτομία σε όλους τους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του Κανονισμού, ιδιαίτερα με στόχο τη δοκιμή, την αξιολόγηση και την αύξηση καινοτόμων λύσεων, μεταξύ άλλων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών σε συνεργασία με τους σχετικούς εταίρους και ιδιαίτερα με τους κοινωνικούς εταίρους.

Τα κράτη μέλη, είτε στο πλαίσιο των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων ή σε μεταγενέστερο στάδιο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, εντοπίζουν πεδία για κοινωνική καινοτομία που ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες των κρατών μελών.

Η Επιτροπή διευκολύνει την ανάπτυξη ικανότητας για κοινωνική καινοτομία, ειδικότερα μέσω της υποστήριξης της αμοιβαίας μάθησης, της δημιουργίας δικτύων και της διάδοσης και προώθησης καλών πρακτικών και μεθοδολογιών.

Ειδικές διατάξεις του ΕΚΤ για τα επιχειρησιακά προγράμματα

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 96 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, τα επιχειρησιακά προγράμματα δύναται να ορίζουν άξονες προτεραιότητας για την εφαρμογή της κοινωνικής καινοτομίας και της διακρατικής συνεργασίας, όπως αναφέρεται στα άρθρα 9 και 10 του Κανονισμού.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 120 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης για έναν άξονα προτεραιότητας αυξάνεται κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες, αλλά δεν υπερβαίνει το 100%, όταν το σύνολο ενός άξονα προτεραιότητας διατίθεται για κοινωνική καινοτομία ή για διακρατική συνεργασία ή για συνδυασμό αμφοτέρων των προαναφερθέντων.

Επιπλέον της διάταξης του άρθρου 96 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, τα επιχειρησιακά προγράμματα προσδιορίζουν επίσης το ύψος της συνεισφοράς των προγραμματισμένων ενεργειών που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ:

α) στους θεματικούς στόχους που αναφέρονται στα σημεία 1) έως 7) του πρώτου εδαφίου του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 κατά άξονα προτεραιότητας, κατά περίπτωση,

β) στην κοινωνική καινοτομία και τη διακρατική συνεργασία, όπως αναφέρεται στα άρθρα 9 και 10 του παρόντος κανονισμού, στις περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από ειδικά προβλεπόμενο άξονα προτεραιότητας.

2.1.4.8 Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση

Οι Εθνικές Στρατηγικές θα πρέπει να συνοδεύονται από την κατάρτιση σχετικών Εθνικών Σχεδίων Δράσης, τα οποία θα πρέπει να ενσωματώνουν τα εξής σημεία: Πλαίσιο διοίκησης, σύνθεση και ρόλος της ομάδας διαχείρισης και ηγεσίας.

- ο Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν και να αντιστοιχούν στους στόχους και τα μέτρα της στρατηγικής.
- ο Χρονοδιάγραμμα.
- ο Ιδρύματα και άτομα, τα οποία αφορά.
- ο Υπηρεσίες, που θα αναπτυχθούν.
- ο Προϋπολογισμός, διαθέσιμοι πόροι, απαιτούμενη χρηματοδότηση για τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του συστήματος και διασύνδεση κόστους, αναγκών και αποτελεσμάτων.
- ο Δείκτες, πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβάνοντας την παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών και τον προσδιορισμό των σχετικών κριτηρίων/προδιαγραφών ποιότητας (πλαίσιο ποιοτικού ελέγχου).

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία θα πρέπει να στηρίζουν επενδύσεις σε μακροπρόθεσμες βιώσιμες μεταρρυθμίσεις. Κατά κανόνα (με επιφύλαξη προσαρμογής ανάλογα με τα διάφορα εθνικά/περιφερειακά πλαίσια):

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία θα πρέπει να στηρίζουν επενδύσεις στην ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών. Σημειώνεται, ότι η δυνατότητα κάλυψης των μεταβατικών δαπανών με χρηματοδότηση από την ΕΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλυφθούν κάποιες από τις διπλές δαπάνες λειτουργίας κατά τη διαδικασία μετάβασης στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, δεδομένου ότι είναι μια περίπλοκη διαδικασία που απαιτεί επιπρόσθετους πόρους, ειδικά στην αρχή της διαδικασίας και ενόσω και τα δύο συστήματα λειτουργούν παράλληλα.

Ο εθνικός προϋπολογισμός θα πρέπει να συνεχίσει να καλύπτει το κόστος λειτουργίας του ιδρύματος, έως ότου αρχίσουν να λειτουργούν οι νέες υπηρεσίες και όλοι οι τρόφιμοι έχουν εγκαταλείψει το ίδρυμα.

Μόλις οι νέες υπηρεσίες έχουν αναπτυχθεί και λειτουργούν, ο εθνικός προϋπολογισμός που χρησιμοποιούνταν προηγουμένως για τη λειτουργία του ιδρύματος πρέπει να μεταφερθεί στις νέες υπηρεσίες (αποκλειστική διάθεση των κονδυλίων).

Σημειώνεται, ότι η Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση κατά τη σύνταξη του Παραδοτέου, είναι υπό εκπόνηση.

2.1.4.9 Συστάσεις της επιτροπής για την Ελλάδα

Στην Έκθεση Χώρας (Country Report) 2019 για την Ελλάδα γίνεται αναφορά, τόσο για την ανάγκη προώθησης της πολιτικής αποϊδρυματοποίησης, όσο και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Σημειώνεται δε ότι:

- ο Η αποϊδρυματοποίηση παραμένει βασική πρόκληση. Έχουν διαπιστωθεί σημαντικές αδυναμίες, όσον αφορά τη φροντίδα παιδιών με αναπηρίες σε κλειστές δομές, την έλλειψη πολιτικών για εναλλακτικές μορφές φροντίδας και την έλλειψη κατάλληλης φροντίδας για παιδιά και εφήβους με προβλήματα ψυχικής υγείας και συμπεριφοράς.
- ο Πρόκληση, επίσης, παραμένει η βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων και, παράλληλα, η διασφάλιση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Οι μαθητές με ειδικές ανάγκες εντάσσονται ως

επί το πλείστον στα γενικά σχολεία, αλλά οι μεγάλοι χρόνοι αναμονής - έως και τρία χρόνια - για τη διάγνωση αναγκών, αφήνουν πολλά παιδιά χωρίς έγκαιρη θεραπευτική ή / και μαθησιακή υποστήριξη.

Η ανάγκη προώθησης και βελτίωσης της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης επισημάνθηκε και στα Συμπεράσματα της Ετήσιας Συνάντησης 2019 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση». Ειδικότερα, η Επιτροπή:

- Τόνισε την ανάγκη γρήγορης διάγνωσης υψηλής ποιότητας για όλους τους μαθητές με ειδικές ανάγκες ή δυσκολίες, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή διορθωτικών μέτρων στις τάξεις με τον έγκαιρο διορισμό ειδικευμένου προσωπικού.
- Εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την έλλειψη σχετικών υπηρεσιών στην προσχολική εκπαίδευση και την ανάγκη επέκτασης των συγκεκριμένων παροχών σε όλους τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, επιτρέποντας έγκαιρη ανίχνευση και υποστηρικτικά μέτρα.

Στα δε Τελικά Συμπεράσματα (Summary Conclusions) της Ετήσιας Συνάντησης ΕΣΠΑ 2019, η Επιτροπή καλεί την Ελλάδα να ενισχύσει τα μέτρα για την κοινωνική ένταξη των παιδιών, σύμφωνα με την πολιτική Εγγύηση για τα Παιδιά, να αναβαθμίσει τα ενεργά μέτρα ένταξης για τις πιο ευάλωτες ομάδες και να συνεχίσει την υποστήριξη για την αποϊδρυματοποίηση.

3 ΕΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

3.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Στο παρόν Μεθοδολογικό Πλαίσιο, η Αξιολόγηση των δράσεων Ειδικής Αγωγής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) 2014-2020 εξυπηρετεί το γενικό στόχο των αξιολογήσεων, όπως προσδιορίζεται στο Άρθρο 54 του Καν. 1303/2013: «Οι Αξιολογήσεις πραγματοποιούνται με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της εφαρμογής των προγραμμάτων, καθώς και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, της απόδοσης και των επιπτώσεών τους», ενώ παράλληλα θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τους φορείς σχεδιασμού του προγράμματος, καθώς και την προετοιμασία για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο 2021-2027.

Οι ειδικοί στόχοι του έργου της αξιολόγησης είναι:

- Η συνεισφορά στη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης των δράσεων με έμφαση στην απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης εντός του πλαισίου υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό (μαθητές με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες).
- Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τις δομές καθώς και τα συστήματα παροχής υπηρεσιών εξειδικευμένης και εξατομικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης (με έμφαση στην αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας τους).
- Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Όπως έχει ήδη καθορισθεί, αντικείμενο της Αξιολόγησης που προτείνονται στο πλαίσιο του παρόντος Παραδοτέου θα αποτελέσει η Αξιολόγηση των δράσεων Ειδικής Αγωγής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) 2014-2020 και ειδικότερα οι δράσεις:

Δράση 1: Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ

Δράση 2: Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες :

2.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) Στο πλαίσιο αυτό απασχολούνται εκπαιδευτικοί οι οποίοι συλλειτουργούν με τον εκπαιδευτικό της τάξης (παράλληλη στήριξη) και υποστηρίζουν τους μαθητές με

αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών τους. Επίσης, απασχολείται το αναγκαίο Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) για τους μαθητές που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν και το αναγκαίο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ).

2.Β των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020 (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021): και αφορά στη στήριξη και ενίσχυση της εν λόγω δράσης στις 12 Περιφέρειες της χώρας (εξαιρουμένης της Δυτικής Μακεδονίας): α) από Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ) και β) από σχολικούς νοσηλευτές, οι οποίοι συγκαταλέγονται στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, για όσους μαθητές/τριες απαιτείται νοσηλευτική υποστήριξη για τη χορήγηση φαρμάκων (σε ενέσιμη ή μη μορφή, χρήση συσκευών κ.λ.π.).

Δράση 3.Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ και αφορά στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

και εν συνεχεία

Ενίσχυση Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης (σχολικά έτη 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Στο πλαίσιο της Δράσης απασχολούνται οι αναγκαίοι αναπληρωτές Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) που στελεχώνουν τις Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ). Επίσης, τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) στελεχώνονται με αναπληρωτές Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και αναπληρωτές Εκπαιδευτικούς και εξοπλίζονται με τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Στο παρακάτω Σχήμα αποτυπώνονται τα κριτήρια αξιολόγησης των παρεμβάσεων:

Σχήμα 1: Κριτήρια Αξιολόγησης

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ακολουθεί ο Πίνακας αποτύπωσης των αξιολογικών ερωτημάτων (συμπεριλαμβανομένου των επιμέρους ερωτημάτων) με τις απαιτήσεις της σύμβασης και τη σύνδεσή τους με τα Παραδοτέα Β' & Γ'.

Πίνακας 1: Μεθοδολογία της αξιολόγησης – σύνδεση αξιολογικών ερωτημάτων με Παραδοτέα Β' & Γ'

ΑΑ	Κριτήρια Αξιολόγησης	Ερωτήματα Αξιολόγησης	Επιμέρους Αξιολογικά Ερωτήματα	Απαιτήσεις του άρθρου 2.3 της σύμβασης	Επιμέρους ενότητες ερωτημάτων άρθρου 2.3 της σύμβασης	Παραδοτέα
1	Συνάφεια & Καταλληλότητα	1.1 Ποιους στόχους των ισχυουσών Εθνικών / Ευρωπαϊκών Πολιτικών & Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης υπηρετούν οι παρεμβάσεις;	Οι παρεμβάσεις, έτσι όπως σχεδιάστηκαν, πως σχετίζονται με τις παρεμβάσεις των Εθνικών / Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης όπως η ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. για την μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στην φροντίδα της τοπικής κοινότητας κ.ά.	2.3.1 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων	1. Συγκριτική αξιολόγηση των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης των δράσεων κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο ή / και κατά τα έτη, όπου δύναται. 2. Συγκριτική αξιολόγηση αναφορικά με τη στόχευση των δράσεων σε σχέση με τις ανάγκες των ομάδων στόχου (μαθητές με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες). 3. Τα δυνατά και αδύναμα σημεία κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων (ΕΥΔ, Δικαιούχοι, ΣΜΕΑΕ, ΤΕ, ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ, ΚΕΣΥ). 4. Η συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων στο	Β & Γ Παραδοτέο
			Εξετάζεται η συμβολή, συνάφεια, συνέργεια και συμπληρωματικότητα ή ανταγωνιστικότητα με την υλοποίηση άλλων παρεμβάσεων, εθνικών και Ευρωπαϊκών στρατηγικών και σχεδίων δράσης (ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ όπως η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη	2.3.1 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων		

		φροντίδα τοπικής κοινότητας, κ.α.)		<p>σχεδιασμό υλοποίησης των δράσεων.</p> <p>5. Η αξιολόγηση της ανταπόκρισης και συνεργασίας των υπηρεσιών διαχείρισης με τους δικαιούχους.</p> <p>6. Η καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι ωφελούμενοι κατά τη συμμετοχή τους στην δράση.</p> <p>7. Η συμβολή, συνάφεια, συνέργεια και συμπληρωματικότητα ή ανταγωνιστικότητα με την υλοποίηση άλλων παρεμβάσεων, εθνικών και Ευρωπαϊκών στρατηγικών και σχεδίων δράσης (ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ όπως η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα τοπικής οινότητας, κ.α.)</p>	
	1.2 Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού	Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες που είχαν εντοπισθεί, ως προς τις ομάδες στόχο των ωφελούμενων και τις απαιτούμενες – αναγκαίες υπηρεσίες προς αυτούς;	2.3.1 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων		
	1.3 Ποιος ο βαθμός συνάφειας & συνοχής των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων;	Ποιος είναι ο βαθμός εσωτερικής συνοχής και συνάφειας του σχεδιασμού των αξιολογούμενων παρεμβάσεων με τους Άξονες Προτεραιότητας, τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	2.3.1 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων		

2	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των Παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος;	Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Πράξης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	1. Η αξιολόγηση της συμβολής των δράσεων στην επίτευξη των Ειδικών Στόχων των αντίστοιχων Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος. 2. Η αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης της τιμής των δεικτών αποτελέσματος των αξιολογούμενων δράσεων.
			Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Πράξης των ΠΕΠ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	
			Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο δράσεων για το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	

			<p>Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο δράσεων στα ΠΕΠ;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		
			<p>Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		
			<p>Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΠΕΠ;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		

			<p>Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		
			<p>Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους των ΠΕΠ;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		
			<p>Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών για κάθε επιμέρους πράξη / δράση;</p>	<p>2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.α Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος</p>		

Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	Ωφελήθηκε η προβλεπόμενη ομάδα στόχος όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί ανά κατηγορία δράσης;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	1. Το προφίλ/χαρακτηριστικά των ωφελουμένων μαθητών/τριών (ηλικία, φύλο, εκπαίδευση, μειονεκτούντα άτομα / ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, κ.τ.λ.) σε σχέση με τον σχεδιασμό, κατά την είσοδό τους στα προγράμματα και οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται μεταξύ των επτά (7) σχολικών ετών υλοποίησης των δράσεων και μεταξύ των περιφερειών. 2. Ο βαθμός κάλυψης του πληθυσμού των ομάδων-στόχου. 3. Ο βαθμός κάλυψης των αναγκών και ικανοποίησης των ωφελουμένων από την δράση. 4. Η ανταπόκριση των στόχων των δράσεων στις ανάγκες των ομάδων στόχου στις οποίες απευθύνονται.	B & Γ Παραδοτέο
	Ποιος ο βαθμός κάλυψης του πληθυσμού των ομάδων-στόχου;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
	Ποιος ο βαθμός κάλυψης των αναγκών και ικανοποίησης των ωφελουμένων από την δράση;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
	Ποια η ανταπόκριση των στόχων των δράσεων στις ανάγκες των ομάδων στόχου στις οποίες απευθύνονται;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		

		Ποιος ο βαθμός εξυπηρέτησης των ωφελούμενων από το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο των δράσεων σε σχέση με τις διαφοροποιημένες ανάγκες τους;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	5.Ο βαθμός εξυπηρέτησης των ωφελούμενων από το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο των δράσεων σε σχέση με τις διαφοροποιημένες ανάγκες τους.	
		Ποιο το ποσοστό διαρροής / παραμονής των ωφελούμενων μαθητών/τριών στο σχολείο	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	6. Το ποσοστό διαρροής / παραμονής των ωφελούμενων μαθητών/τριών στο σχολείο. 7. Η ορατότητα της δράσης και ο βαθμός διάχυσης της πληροφορίας στον πληθυσμό που αποτελεί την ομάδα-στόχου.	
		Ποια η ορατότητα της δράσης και ο βαθμός διάχυσης της πληροφορίας στον πληθυσμό που αποτελεί την ομάδα-στόχου.	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.β Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή	Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Πράξης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή	1.Η γνώμη των φορέων (Διευθυντές σχολείων, μέλη Επιτροπών και Δικτύων, προσλαμβανόμενοι εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, κ.α.) παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή	Β & Γ Παραδοτέο

		εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες		εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης σε μαθητές με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αναφορικά με τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της υλοποιούμενης δράσης.
		Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Πράξης των ΠΕΠ;		2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	2. Ο προσδιορισμός των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι δομές όπου υλοποιούνται οι ως άνω υπηρεσίες.
		Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο δράσεων για το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ		2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής	3. Η αποτελεσματικότητα συνεργασίας των δομών παροχής των ως άνω υπηρεσιών. 4. Ο βαθμός ανταπόκρισης των φορέων υλοποίησης σε αιτήματα που έχουν διατυπωθεί από ωφελούμενους και ο βαθμός ικανοποίησης των ωφελούμενων από την ανταπόκριση αυτή. 5. Η βιωσιμότητα των εν λόγω δομών

				υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
		Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο δράσεων στα ΠΕΠ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες		
		Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή		

				εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
			Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΠΕΠ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
			Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των αποτελεσμάτων των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή	

				εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
			Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους των ΠΕΠ;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
			Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών αποτελεσμάτων για κάθε επιμέρους πράξη / δράση;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.γ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και δικτύωσης των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή	

				εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες		
3	Αποδοτικότητα	Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων	Ποιο είναι το ποσοστό απορρόφησης των αξιολογούμενων πράξεων;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό	Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων εξετάζοντας το βαθμό επίτευξης των καθορισμένων στόχων με το ελάχιστο δυνατό κόστος ή το μεγαλύτερο δυνατό βαθμό επίτευξης των στόχων στο καθορισμένο/δεδομένο κόστος (εάν και σε όποια δράση είναι εφικτό).	Β & Γ Παραδοτέο
			Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν το ποσοστό απορρόφησης;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
			Ποια είναι η αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε όρους κόστους ανά ωφελούμενο;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των		

			δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
		Ποια είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων ανά Κατηγορία Δράσης;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
		Ποιοι είναι οι κρίσιμοι παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
	Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους	Ποιο είναι το αρχικό μοναδιαίο κόστος (κόστος σχεδιασμού) των παρεμβάσεων ανά ωφελούμενο (σε επίπεδο δράσης/ πράξης);	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων/ 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		

			Σε ποιες κατηγορίες δράσεων παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους από το προγραμματικό και που οφείλονται αυτές;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.δ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό		
4	Προστιθέμενη Αξία	Αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ	Κατά πόσο οι δράσεις συνέβαλλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη υπαρχουσών πολιτικών, στρατηγικών, κ.α. για την Ειδική Αγωγή και συγκεκριμένα για την ένταξη μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.ε Προστιθέμενη αξία	1.Αξιολόγηση του κατά πόσο οι δράσεις συνέβαλλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη υπαρχουσών πολιτικών, στρατηγικών, κ.α. για την Ειδική Αγωγή και συγκεκριμένα για την ένταξη μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον. 2. Αξιολόγηση της συνεισφοράς της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στην ανάπτυξη της πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των μαθητών με μαθητές με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.	1ο & 2ο Παραδοτέο
			Ποιες αλλαγές / βελτιώσεις επέφεραν οι αξιολογούμενες παρεμβάσεις στις ομάδες στόχο στις οποίες απευθύνονται;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.ε Προστιθέμενη αξία		
			Πόσο αποτελεσματικά λειτούργησε η δικτύωση και η συνεργασία των δομών με ό,τι είχε αρχικά σχεδιαστεί;	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των		

				Δράσεων / 2.3.2.ε Προστιθέμενη αξία	
			Ποια η συνεισφορά της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στην ανάπτυξη της πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των μαθητών με μαθητές με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.	2.3.2 Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων, της Αποδοτικότητας και της Προστιθέμενης Αξίας των Δράσεων / 2.3.2.ε Προστιθέμενη αξία	

3.1.1 Κριτήριο αξιολόγησης 1: Συνάφεια και Καταλληλότητα

Το κριτήριο της **Συνάφειας** και **Καταλληλότητας** αφορά στη σύνδεση / συνάφεια του σχεδιασμού των αξιολογούμενων δράσεων με τις επιμέρους προκλήσεις και ανάγκες στον τομέα της ειδικής αγωγής καθώς και τους στόχους των Εθνικών Πολιτικών και Στρατηγικών που αυτές υπηρετούν. Από την αξιολόγηση αναμένεται να προκύψουν στοιχεία αναφορικά με το αν οι παρεμβάσεις συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί και ειδικά με το θεματικό στόχο, την επενδυτική προτεραιότητα και τον ειδικό στόχο που εξυπηρετούν. Συγκεκριμένα, αναμένεται να απαντηθούν ερωτήματα σχετικά με το βαθμό που ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού. Επιπλέον, εάν και κατά πόσο κατά το σχεδιασμό λήφθηκαν υπόψη άλλες παρεμβάσεις εθνικών και Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και σχεδίων δράσης (ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ όπως η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα τοπικής κοινότητας, κ.α.).

Η αξιολόγηση εκτείνεται σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού των δράσεων (προγραμματικός σχεδιασμός, εξειδίκευση παρεμβάσεων, προσκλήσεις υποβολής προτάσεων) και καλύπτει τη σύνδεση / συνάφεια των παρεμβάσεων με τις εθνικές, αλλά και τις περιφερειακές ανάγκες / προτεραιότητες. Παράλληλα στο πλαίσιο αυτό, θα εξετασθεί η συνέπεια/καταλληλότητα του σχεδιασμού των παρεμβάσεων, προκειμένου να επιτευχθούν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και να καλυφθούν οι βασικές ανάγκες / προκλήσεις που αναδείχθηκαν από την ανάλυση, η οποία υποστήριξε τον προγραμματικό σχεδιασμό και το σχεδιασμό εφαρμογής των αξιολογούμενων παρεμβάσεων.

Στο κριτήριο εξετάζεται η συνοχή της λογικής των αξιολογούμενων παρεμβάσεων, όπου αξιολογείται ο βαθμός εσωτερικής συνοχής του σχεδιασμού των παρεμβάσεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, θα εξετασθεί η αλληλουχία και σύνδεση των αναγκών που είχαν εντοπισθεί, με τις επιλεχθείσες Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους (όπως αυτοί αναθεωρήθηκαν) που υπηρετούν οι αξιολογούμενες παρεμβάσεις.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των ανωτέρω Κριτηρίων, η Αξιολόγηση θα απαντήσει τα ακόλουθα Αξιολογικά Ερωτήματα:

1.1 Ποιούς στόχους των ισχυουσών Εθνικών / Ευρωπαϊκών Πολιτικών & Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσεις υπηρετούν οι παρεμβάσεις;

1.2 Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού;

1.3 Ποιος ο βαθμός συνάφειας & συνοχής των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων;

Επίπεδο Ανάλυσης

Τα Αξιολογικά Ερωτήματα του συγκεκριμένου Κριτηρίου Αξιολόγησης εξετάζονται στα ακόλουθα επίπεδα (βλ. αναλυτικά στην Ενότητα 4):

- Κατηγορία δράσης
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ & Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Άξονας Προτεραιότητας
- Επενδυτική Προτεραιότητα
- Ειδικός Στόχος

3.1.2 Κριτήριο αξιολόγησης 2: Αποτελεσματικότητα κι Επιπτώσεις

Στο κριτήριο της **Αποτελεσματικότητας** ποσοτικών στόχων των αξιολογούμενων παρεμβάσεων, εξετάζεται ο βαθμός συμβολής των εκροών και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων στους αντίστοιχους στόχους κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, εντοπίζονται και αναλύονται τυχόν προβλήματα κατά την υλοποίηση των δράσεων, τα οποία επηρεάζουν την αποτελεσματικότητά τους ενώ αναζητούνται τα αίτια αυτών προκειμένου να διατυπωθούν τυχόν διορθωτικές κινήσεις, καθώς και προτάσεις για τις μελλοντικές παρεμβάσεις – κύκλους των προγραμμάτων. Από τα παραπάνω αναμένεται να προκύψουν απαντήσεις ως προς το βαθμό που επιτεύχθηκαν οι στόχοι των δράσεων, καθώς και οι λόγοι επίτευξης ή μη των τεθέντων στόχων. Ακόμη, αναμένεται να απαντηθούν ερωτήματα για το εάν οι παρεμβάσεις υλοποιήθηκαν ή όχι σύμφωνα με το σχεδιασμό, παραθέτοντας σχετική αιτιολόγηση, καθώς και προτάσεις βελτίωσης, όπου είναι εφικτό.

Ειδικότερα, θα αξιολογηθεί σε ποιο βαθμό οι δράσεις Ειδικής Αγωγής είχαν (ή όχι) θετικό αντίκτυπο βάσει της αποτύπωσης της θεωρίας της επιδιωκόμενης αλλαγής των υπό αξιολόγηση παρεμβάσεων. Θα εξεταστεί δηλ. πως και γιατί οι εν λόγω παρεμβάσεις οδήγησαν στα παρατηρούμενα αποτελέσματα, θα διερευνηθούν οι μηχανισμοί και οι σχέσεις αιτιώδους συνάφειας που συνέβαλλαν στην επίτευξη των αποτελεσμάτων καθώς και οι παράγοντες του ευρύτερου περιβάλλοντος που επηρέασαν τα αποτελέσματα των υπό αξιολόγηση παρεμβάσεων. Περιλαμβάνεται επίσης η ανάδειξη του βαθμού που οι δράσεις Ειδικής Αγωγής επέφεραν άλλες διαρθρωτικές επιπτώσεις (π.χ. τρόπο επιλογής μαθητών και αξιολόγησης των αναγκών τους προκειμένου να ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής, κ.α.).

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του ανωτέρω Κριτηρίου, η Αξιολόγηση θα απαντήσει τα ακόλουθα Αξιολογικά Ερωτήματα:

2.1 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος;

2.2 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό;

2.3 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Επίπεδο Ανάλυσης

Τα Αξιολογικά Ερωτήματα του συγκεκριμένου Κριτηρίου Αξιολόγησης εξετάζονται στα ακόλουθα επίπεδα (βλ. αναλυτικά στην Ενότητα 5):

- Κατηγορία Δράσης
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ & ΠΕΠ
- Άξονας Προτεραιότητας
- Επενδυτική Προτεραιότητα
- Ειδικός Στόχος

3.1.3 Κριτήριο αξιολόγησης 3: Αποδοτικότητα

Στο κριτήριο της **Αποδοτικότητας** εξετάζεται η αποτελεσματική ή μη υλοποίηση των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με το κόστος, δηλαδή το κατά πόσο οι πόροι που χρησιμοποιήθηκαν (εισροές) για την υλοποίηση των παρεμβάσεων μετατράπηκαν με οικονομικό τρόπο σε εκροές κι αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, θα εξεταστούν και τυχόν αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους των αξιολογούμενων παρεμβάσεων, σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους ενώ θα διερευνηθούν οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοτική εφαρμογή τους.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Κριτηρίου, η Αξιολόγηση θα απαντήσει τα ακόλουθα Αξιολογικά Ερωτήματα παρεμβάσεις:

3.1 Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων; Σε ποιο βαθμό οι υλοποιούνται κατά τρόπο αποτελεσματικό σε σχέση με το κόστος;

3.2. Πώς διαφοροποιήθηκε το μοναδιαίο κόστος / αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους;

Επίπεδο Ανάλυσης

Τα Αξιολογικά Ερωτήματα του συγκεκριμένου Κριτηρίου Αξιολόγησης εξετάζονται στα ακόλουθα επίπεδα (βλ. αναλυτικά στην Ενότητα 5):

- Κατηγορία Δράσης
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ & ΠΕΠ

3.1.4 Κριτήριο αξιολόγησης 4: Προστιθέμενη Αξία

Στο κριτήριο της **Προστιθέμενης Αξίας** εξετάζεται η «αξία» που δημιουργείται από την παρέμβαση του ΕΚΤ στην περαιτέρω ανάπτυξη κι εξέλιξη υφιστάμενων πολιτικών, στρατηγικών, κ.α. για την Ειδική Αγωγή και συγκεκριμένα για την ένταξη μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον. Ειδικότερα ποια είναι η επιπρόσθετη «αξία» της παρέμβασης. Υπό το πρίσμα αυτό, η έννοια της προστιθέμενης αξίας αφορά στην αλλαγή του αποτελέσματος που μπορεί με αξιόπιστο τρόπο να αποδοθεί στη λειτουργία των αξιολογούμενων παρεμβάσεων. Η Αξιολόγηση θα εστιάσει στη διερεύνηση: α) του βαθμού βελτίωσης / διεύρυνσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) της αποτελεσματικότερης λειτουργίας της δικτύωσης και της συνεργασίας καθώς και γ) της αύξησης του βαθμού ικανοποίησης των ωφελοούμενων από την υλοποίηση των δράσεων.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω Κριτηρίου, η Αξιολόγηση θα εστιάσει στο ακόλουθο Αξιολογικό Ερώτημα:

4.1 Ποια είναι η προστιθέμενη αξία των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ;

Επίπεδο Ανάλυσης

Το Αξιολογικό Ερώτημα του συγκεκριμένου Κριτηρίου Αξιολόγησης εξετάζεται στο ακόλουθο επίπεδο (βλ. αναλυτικά στην Ενότητα 5):

- Κατηγορία Δράσης

4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥΣ

Στην παρούσα Ενότητα παρουσιάζεται η ανάλυση των επιμέρους Αξιολογικών Ερωτημάτων, ανά Κριτήριο Αξιολόγησης, όπως αυτά παρατίθενται στην προηγούμενη Ενότητα 3, καθώς και η προτεινόμενη Μεθοδολογική προσέγγιση για την απάντησή τους, με βάση την ακόλουθη δομή :

- Αποτύπωση γενικών Αξιολογικών Ερωτημάτων.
- Για κάθε Αξιολογικό Ερώτημα παρατίθενται τα ακόλουθα:
 - Το βασικό Κριτήριο Αξιολόγησης στο οποίο απαντά.
 - Η ανάλυση του Αξιολογικού Ερωτήματος σε υποερωτήματα (τα υποερωτήματα αφορούν όλες τις δράσεις και εφόσον υφίστανται επιπρόσθετα ειδικά υποερωτήματα για κάποιες δράσεις, αυτά αποτυπώνονται διακριτά).
 - Οι επιμέρους παράμετροι – δείκτες που θα αξιοποιηθούν για την απάντηση του αξιολογικού ερωτήματος και των υποερωτημάτων, σε ποσοτικό και ποιοτικό επίπεδο.
 - Η μεθοδολογική προσέγγιση που θα ακολουθηθεί για την απάντηση του ερωτήματος, όπου παρατίθενται σε λογική διαδοχή τα βασικά βήματα εργασίας που θα ακολουθηθούν για να δοθούν απαντήσεις, καθώς και το επίπεδο και εύρος της ανάλυσης που θα πραγματοποιηθεί.
 - Τα προτεινόμενα κατά περίπτωση μεθοδολογικά εργαλεία που θα αξιοποιηθούν.
 - Τα απαιτούμενα πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία, καθώς και οι πηγές άντλησης τους, όπου είναι απαραίτητο ανά κατηγορία δράσης.

Επισημαίνεται ότι, για τη διαμόρφωση των επιμέρους Αξιολογικών Ερωτημάτων ανά Κριτήριο Αξιολόγησης, ελήφθησαν υπόψη τα ερωτήματα που ήδη περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα Σχέδια Αξιολόγησης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ.

4.1 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

4.1.1 Συνάφεια της παρέμβασης ως προς τους στόχους των ισχυουσών Εθνικών / Ευρωπαϊκών Πολιτικών & Στρατηγικών & Σχεδίων Δράσης

Πίνακας 2: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.1

1.1 Ποιους στόχους των ισχυουσών Εθνικών / Ευρωπαϊκών Πολιτικών & Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης υπηρετούν οι παρεμβάσεις;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Συνάφεια και Καταλληλότητα

Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Οι παρεμβάσεις, έτσι όπως σχεδιάστηκαν, πως σχετίζονται με τις παρεμβάσεις των Εθνικών / Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης όπως η ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. για την μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στην φροντίδα της τοπικής κοινότητας κ.ά. Εξετάζεται η συμβολή, συνάφεια, συνέργεια και συμπληρωματικότητα ή ανταγωνιστικότητα με την υλοποίηση άλλων παρεμβάσεων, εθνικών και Ευρωπαϊκών στρατηγικών και σχεδίων δράσης (ΕΣΚΕ, ΠΕΣ, Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ όπως η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα τοπικής κοινότητας, κ.α.) <p><i>Επιπρόσθετα ανά Δράση</i></p> <p><i>Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Πώς συνδέεται το πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με τους στόχους των Εθνικών/ Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και σχεδίων δράσης. <p><i>Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Πώς συνδέεται το πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με τους στόχους των Εθνικών/ Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και σχεδίων δράσης. <ul style="list-style-type: none"> Ι. Η ανάλυση θα αφορά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ (για τα σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021). ΙΙ. Και για τα δώδεκα (12) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (για σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021). <p><i>Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Πώς συνδέεται η ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018) με τους στόχους των Εθνικών/ Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και σχεδίων δράσης. <ul style="list-style-type: none"> Ι. Για τα σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018: Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), Κέντρα Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ), Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ), Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ), Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ).
--------------	--

	<p>II. Και για τα σχολικά έτη 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021): Σχολικών Δικτύων Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (ΣΔΕΥ), Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ), Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ).</p>
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <p>-</p> <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Βαθμός συνάφειας Εθνικών/ Ευρωπαϊκών πολιτικών, στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης με τους στόχους των παρεμβάσεων (χαμηλός, μέτριος, υψηλός).
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> Προσδιορισμός των σχετικών στόχων των Εθνικών/ Ευρωπαϊκών Πολιτικών, Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης που υπηρετούν οι παρεμβάσεις και αντιστοίχισή τους με αυτές. Αποτίμηση του βαθμού συνάφειας των ισχυουσών Εθνικών/ Ευρωπαϊκών Πολιτικών Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης με τους στόχους των παρεμβάσεων (ποιοτική αποτίμηση του βαθμού συνάφειας με βάση την κλίμακα: χαμηλός, μέτριος, υψηλός).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Μήτρες συνάφειας στοχοθεσίας επιμέρους Εθνικών/ Ευρωπαϊκών Πολιτικών Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης με τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις.
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p><i>Δευτερογενή δεδομένα</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα των ΑμεΑ. Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α/2-10-2008) «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Ν.4074/2012 (ΦΕΚ 88/Α/11-04-2012) «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες». Κανονισμός 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ). Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη (2015) «Προβλήματα στην υλοποίηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Ν.4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-06-2018) «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις». Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Περιφερειακές Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ). Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021 – 2030. Ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής «Εγγύηση για το Παιδί» 2021 – 2027. Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (ΠΕΣ) 2014-2020.

	<ul style="list-style-type: none"> Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση. Ετήσια Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χώρα (έτους 2019 & 2020). Ετήσια Έκθεση για την εκπαίδευση και κατάρτιση (έτους 2020) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Πρόγραμμα 2014 – 2020. Λοιπές διαθέσιμες μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες. <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>-</p>
--	---

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

4.1.2 Συνάφεια του σχεδιασμού των παρεμβάσεων με τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού

Πίνακας 3: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.2

1.2 Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Συνάφεια και Καταλληλότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες που είχαν εντοπισθεί, ως προς τις ομάδες στόχο των ωφελούμενων και τις απαιτούμενες – αναγκαίες υπηρεσίες προς αυτούς;
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <p>-</p> <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Βαθμός συνάφειας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων με τις ανάγκες και τα προβλήματα του ωφελούμενου πληθυσμού (χαμηλός, μέτριος, υψηλός). Βαθμός συνάφειας των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης των δράσεων κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο.
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> Βαθμός συνάφειας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων με τις εντοπισμένες ανάγκες/προβλήματα (χαμηλός, μέτριος, υψηλός). Η καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι ωφελούμενοι κατά τη συμμετοχή τους στην δράση.

1.2 Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων ήταν κατάλληλος να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του ωφελούμενου πληθυσμού;	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Συγκριτική αξιολόγηση αναφορικά με τη στόχευση των δράσεων σε σχέση με τις ανάγκες των ομάδων στόχου (μαθητές με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες). ■ Συγκριτική αξιολόγηση των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης των δράσεων κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο.
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> ■ Μήτρες συνάφειας στοχοθεσίας των αναγκών των ωφελούμενων με τους στόχους των παρεμβάσεων. ■ Αποτελέσματα έρευνας πεδίου στους ωφελούμενων των παρεμβάσεων. ■ Αποτελέσματα έρευνας πεδίου στους εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. ■ Περιφερειακές Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ). ■ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020. ■ Περιφερειακά Επιχειρησιακά Πρόγραμμα 2014 – 2020. ■ Λοιπές διαθέσιμες μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε ωφελούμενους των παρεμβάσεων και σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

4.1.3 Συνάφεια & συνοχή των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Πίνακας 4: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 1.3

1.3 Ποιος ο βαθμός συνάφειας & συνοχής των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Συνάφεια και Καταλληλότητα

1.3 Ποιος ο βαθμός συνάφειας & συνοχής των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων;	
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Ποιος είναι ο βαθμός εσωτερικής συνοχής και συνάφειας του σχεδιασμού των αξιολογούμενων παρεμβάσεων με τους Άξονες Προτεραιότητας, τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. <p><i>Επιπρόσθετα η ανάλυση θα γίνει ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανά Δράση</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <p>-</p> <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Βαθμός συνάφειας και καταλληλότητας των παρεμβάσεων με τα επιμέρους επίπεδα στοχοθεσίας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ (χαμηλός, μέτριος, υψηλός). Βαθμός συνάφειας και καταλληλότητας των παρεμβάσεων με τα επιμέρους επίπεδα στοχοθεσίας των ΠΕΠ (χαμηλός, μέτριος, υψηλός). Αξιολόγηση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων στο σχεδιασμό υλοποίησης των δράσεων. Αξιολόγηση της ανταπόκρισης και συνεργασίας των υπηρεσιών διαχείρισης με τους δικαιούχους.
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> Εξέταση της εσωτερικής λογικής, συνέπειας και συνέχειας της στοχοθεσίας του προγραμματικού σχεδιασμού. Αξιολόγηση της συνοχής του σχεδιασμού των παρεμβάσεων από το επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας, των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και των Ειδικών Στόχων του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ μέχρι το επίπεδο των επιλεγμένων πράξεων. Αξιολόγηση της συνοχής του σχεδιασμού των παρεμβάσεων από το επίπεδο των Αξόνων Προτεραιότητας, των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και των Ειδικών Στόχων του ΠΕΠ μέχρι το επίπεδο των επιλεγμένων πράξεων. Αποτίμηση της συνάφειας/συνοχής των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων με τους Ειδικούς Στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ που σχετίζονται με τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις

1.3 Ποιος ο βαθμός συνάφειας & συνοχής των παρεμβάσεων σε σχέση με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που είχαν τεθεί με το Θεματικό Στόχο, την Επενδυτική Προτεραιότητα και τον Ειδικό Στόχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων;	
	<p>εντοπισθεί (ποιοτική αποτίμηση του βαθμού συνάφειας με βάση την κλίμακα: χαμηλός, μέτριος, υψηλός).</p> <ul style="list-style-type: none"> Αποτίμηση της συνάφειας/συνοχής των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων με τους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ που σχετίζονται με τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις εντοπισθεί (ποιοτική αποτίμηση του βαθμού συνάφειας με βάση την κλίμακα: χαμηλός, μέτριος, υψηλός).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Μήτρες συνάφειας στοχοθεσίας αξιολογούμενων παρεμβάσεων και αναγκών / προβλημάτων στους τομείς παρέμβασής τους. Μήτρες συνάφειας Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, που σχετίζονται με τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις. Μήτρες συνάφειας Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του ΠΕΠ, που σχετίζονται με τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Περιφερειακές Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ). Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Πρόγραμμα 2014 – 2020. Λοιπές διαθέσιμες μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p>

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

5.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

5.1.1 Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος;

Πίνακας 5: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.1

2.1 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Πράξης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Πράξης των ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο δράσεων για το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο δράσεων στα ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τις εκροές σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους των ΠΕΠ; ■ Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών για κάθε επιμέρους πράξη / δράση; <p><i>Η ανάλυση θα γίνει ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ανά Δράση και Πράξη</i></p> <p>1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ.</p>

2.1 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	
	<p>2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.</p> <p>3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).</p>
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p>Ποσοτικοί</p> <ul style="list-style-type: none"> % επίτευξης εκροής σε επίπεδο πράξης: τιμή επίτευξης δείκτη εκροής Πράξης έως 31.12.2020 /τιμή στόχος του δείκτη με βάση το ισχύον Τεχνικό Δελτίο της Πράξης. % επίτευξης εκροής ανά κατηγορία δράσης: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των Πράξεων της συγκεκριμένης κατηγορίας δράσης έως 31.12.2020/ άθροισμα των αντίστοιχων τιμών στόχων. % επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των Πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή στόχος του αντίστοιχου δείκτη εκροής της Επενδυτικής Προτεραιότητας. % επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας των ΠΕΠ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των Πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή. <p>Ποιοτικοί</p> <p>-</p>
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<p>Στο συγκεκριμένο ερώτημα θα εξετασθούν οι ακόλουθοι τέσσερις (4) δείκτες εκροής:</p> <ul style="list-style-type: none"> 11501 «Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις» 11502 «Αριθμός μαθητών που επωφελούνται», ως πρόσθετος (μη επιχειρησιακός) δείκτης 11503 «Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» CO22 «Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο», ως πρόσθετος (μη επιχειρησιακός) δείκτης. <p>Για τους ανωτέρω δύο δείκτες θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθοι υπολογισμοί:</p> <ul style="list-style-type: none"> Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης του δείκτη εκροής σε επίπεδο πράξης: τιμή επίτευξης δείκτη εκροής πράξης έως 31.12.2020 /τιμή στόχος του δείκτη με βάση το ισχύον Τεχνικό Δελτίο της Πράξης.

2.1 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	
	<ul style="list-style-type: none"> Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής ανά κατηγορία δράσης: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Κατηγορίας Δομής έως 31.12.2020/ άθροισμα των αντίστοιχων τιμών στόχων. Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή στόχος του αντίστοιχου δείκτη εκροής της Επενδυτικής Προτεραιότητας. Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας των ΠΕΠ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή στόχος του αντίστοιχου δείκτη εκροής της Επενδυτικής Προτεραιότητας. Ποιοτική εκτίμηση των βασικών παραμέτρων που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών (με βάση τα ευρήματα των ερευνών πεδίου). Σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια: <ol style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Πίνακες αξιολόγησης δεικτών εκροών (ενδεικτικά : ανά κατηγορία δράσης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Κατηγορία Περιφέρειας, έτος κτλ.)
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014-2020 (τιμές στόχος δεικτών εκροής ανά πράξη, τιμή επίτευξης δεικτών εκροής έως 31.12.2020 ανά πράξη και ανά δράση) ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ετήσιες Εκθέσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (στοχοθεσία δεικτών εκροών σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας). Συστήματα παρακολούθησης Δικαιούχων <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης (focus groups με στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων). Η επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες).</p>

2.1 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τους Ειδικούς Στόχους του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος	

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5.1.2 Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό

Πίνακας 6: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.2

2.2 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ωφελήθηκε η προβλεπόμενη ομάδα στόχος όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί ανά κατηγορία δράσης; ■ Ποιος ο βαθμός κάλυψης του πληθυσμού των ομάδων-στόχου; ■ Ποιος ο βαθμός κάλυψης των αναγκών και ικανοποίησης των ωφελούμενων από την δράση; ■ Ποια η ανταπόκριση των στόχων των δράσεων στις ανάγκες των ομάδων στόχου στις οποίες απευθύνονται; ■ Ποιος ο βαθμός εξυπηρέτησης των ωφελούμενων από το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο των δράσεων σε σχέση με τις διαφοροποιημένες ανάγκες τους; ■ Ποιο το ποσοστό διαρροής / παραμονής των ωφελούμενων μαθητών/τριών στο σχολείο. ■ Ποια η ορατότητα της δράσης και ο βαθμός διάχυσης της πληροφορίας στον πληθυσμό που αποτελεί την ομάδα-στόχο.
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Το προφίλ/χαρακτηριστικά των ωφελούμενων μαθητών/τριών (ηλικία, φύλο, εκπαίδευση, μειονεκτούντα άτομα / ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, κ.τ.λ.) σε σχέση με τον σχεδιασμό, κατά την είσοδό τους στα προγράμματα και οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται μεταξύ των επτά (7) σχολικών ετών υλοποίησης των δράσεων και μεταξύ των Περιφερειών. <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εκπαιδευτικούς</p>

2.2 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό;

	Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε ωφελούμενους του προγράμματος (η έρευνα θα διεξαχθεί στους γονείς των ωφελούμενων μαθητών/τριών)
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> Αποτύπωση με βάση τα προγραμματικά κείμενα κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Έγγραφο Εξειδίκευσης), τις σχετικές εκδοθείσες προσκλήσεις από τις ΕΥΔ και τις σχετικές κατευθύνσεις, οδηγίες από το αρμόδιο για την πολιτική Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και τις κεντρικές Ειδικές Υπηρεσίες του ΕΣΠΑ, των κατηγοριών ωφελούμενων που αποτελούν ομάδες στόχο ανά Κατηγορία Δράσης καθώς και των προβλεπόμενων παρεχόμενων υπηρεσιών ανά Κατηγορία Δράσης. Ανάλυση με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία και τα συστήματα παρακολούθησης των Δικαιούχων Τα αποτελέσματα των ερευνών πεδίου:: <ul style="list-style-type: none"> Σε ωφελούμενους των παρεμβάσεων Σε εκπαιδευτικό Ποιοτική αποτίμηση του βαθμού κάλυψης των προβλεπόμενων ομάδων – στόχου από τη μέχρι σήμερα λειτουργία των αξιολογούμενων δράσεων, Ποιοτική αποτίμηση του βαθμού παροχής των προβλεπόμενων υπηρεσιών από τη μέχρι σήμερα λειτουργία των αξιολογούμενων δράσεων. Εκτίμηση του βαθμού κάλυψης των αναγκών των ωφελούμενων από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των Κατηγοριών Δράσεων με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών πεδίου. Εκτίμηση του βαθμού ικανοποίησης των ωφελούμενων από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των Κατηγοριών Δράσεων με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών πεδίου. Εντοπισμός των περιπτώσεων που παρουσιάζονται ελλείψεις και αποτίμηση των επιπτώσεων στις παρεχόμενες υπηρεσίες, με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών πεδίου. Επίσης θα αξιοποιηθούν πιθανά πορίσματα τυχόν διαθέσιμων μελετών / εμπειρογνωμοσύνες κτλ. <p>Ειδικότερα η σύνθεση συμπερασμάτων θα γίνει ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια:</p> <ol style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

2.2 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό;	
	3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Εργαλεία ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> Επιχειρησιακά Προγράμματα Έγγραφα εξειδίκευσης δράσεων Οδηγοί εφαρμογής Προσκλήσεις της ΕΥΔ ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (Στοιχεία Ενταγμένων Πράξεων) Απογραφικά ωφελούμενων (όπου είναι διαθέσιμα) Συστήματα Δικαιούχων. <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης focus groups με:</p> <p>Α) στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων [Επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες),</p> <p>Β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης,</p> <p>Γ) ΕΣΑΜΕΑ και λοιπούς φορείς εκπροσώπησης</p> <p>Δ) Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια).</p> <p>Επεξεργασία στοιχείων ερευνών σε ωφελούμενους.</p>

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5.1.3 Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Πίνακας 7: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 2.3

2.3 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Πράξης του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Πράξης των ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο δράσεων για το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο δράσεων στα ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί ως προς τα αποτελέσματα σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΠΕΠ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των αποτελεσμάτων των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ; ■ Ποιος είναι ο βαθμός συμβολής των εκροών των Πράξεων σε σχέση με τους στόχους των ΠΕΠ; ■ Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών αποτελεσμάτων για κάθε επιμέρους πράξη / δράση; <p><i>Η ανάλυση θα γίνει ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ανά Δράση και Πράξη</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. 2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. 3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Επιμέρους Παράμετροι - Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ % επίτευξης αποτελεσμάτων σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

2.3 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	
	<ul style="list-style-type: none"> Η γνώμη των φορέων (Διευθυντές σχολείων, μέλη Επιτροπών και Δικτύων, προσλαμβανόμενοι εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, κ.α.) παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης σε μαθητές με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αναφορικά με τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της υλοποιούμενης δράσης Ο προσδιορισμός των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι δομές όπου υλοποιούνται οι ως άνω υπηρεσίες. Η αποτελεσματικότητα συνεργασίας των δομών παροχής των ως άνω υπηρεσιών <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εκπαιδευτικούς</p>
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<p>Στο συγκεκριμένο ερώτημα θα εξετασθεί ο ακόλουθος δείκτης αποτελεσμάτων: .</p> <ul style="list-style-type: none"> 11509 «Ποσοστό σχολείων που παρέχουν υπηρεσίες εξειδικευμένης εκπαιδευτικής στήριξης σε μαθητές ΑμεΑ». <p>Για την μέτρηση των αποτελεσμάτων εφαρμόζονται τα όσα προβλέπονται στο δελτίο ταυτότητας του Δείκτη 11509 σε σχέση με τις υπηρεσίες που λάμβαναν οι ωφελούμενοι κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και εφόσον δύνανται ανά Κατηγορία Δράσης: Ειδικότερα σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. 2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. 3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Πίνακες αξιολόγησης δεικτών αποτελεσμάτων Εργαλεία ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης
Πηγές άντλησης στοιχείων	Δευτερογενή δεδομένα

2.3 Ποια τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων από τη λειτουργία και τη δικτύωση των δομών παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, εξατομικευμένης ή εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014-2020 (τιμές στόχος δεικτών αποτελεσμάτων ανά πράξη, τιμή επίτευξης δεικτών αποτελεσμάτων έως 31.12.2020 ανά πράξη και ανά δράση) ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Ετήσιες Εκθέσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (στοχοθεσία δεικτών αποτελεσμάτων σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας).
- Συστήματα παρακολούθησης Δικαιούχων.
- Απογραφικά ωφελούμενων (όπου είναι διαθέσιμα)

Πρωτογενή δεδομένα

Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης focus groups με:

- A) στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων [Επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες),
- B) Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης,
- Γ) ΕΣΑΜΕΑ και λοιπούς φορείς εκπροσώπησης
- Δ) Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια).

Επεξεργασία στοιχείων ερευνών σε εκπαιδευτικούς

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5.2 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

5.2.1 Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων

Πίνακας 8: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 3.1

3.1 Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων; Σε ποιο βαθμό οι υλοποιούνται κατά τρόπο αποτελεσματικό σε σχέση με το κόστος;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Αποδοτικότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ποιο είναι το ποσοστό απορρόφησης των αξιολογούμενων πράξεων; ■ Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν το ποσοστό απορρόφησης;

3.1 Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων; Σε ποιο βαθμό οι υλοποιούνται κατά τρόπο αποτελεσματικό σε σχέση με το κόστος;	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ποια είναι η αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε όρους κόστους ανά ωφελούμενο; ■ Ποια είναι η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων ανά Κατηγορία Δράσης; ■ Ποιοι είναι οι κρίσιμοι παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων; <p><i>Η ανάλυση θα γίνει ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ανά Δράση και Πράξη</i></p> <p>1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ.</p> <p>2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.</p> <p>3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).</p>
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ % απορρόφησης: «πιστοποιημένες δαπάνες» / «εγκεκριμένος προϋπολογισμός» ■ Δείκτης αποδοτικότητας ανά κατηγορία δράσης: πιστοποιημένες δαπάνες / αριθμός ωφελούμενων <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p>
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> ■ Υπολογισμός της πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των αξιολογούμενων παρεμβάσεων, από το λόγο «πιστοποιημένες δαπάνες» / «εγκεκριμένος προϋπολογισμός». Οι υπολογισμοί θα πραγματοποιηθούν ανά Πράξη, Κατηγορία Δράσης, και συνολικά στο επίπεδο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ & ΠΕΠ) για το σύνολο των αξιολογούμενων παρεμβάσεων. <p><u>Διευκρινίσεις:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα αφορά από την έναρξη επιλεξιμότητας δαπανών των πράξεων ανά έτος και έως 31.12.2020. <ul style="list-style-type: none"> ■ Υπολογισμός της αποδοτικότητας των αξιολογούμενων δράσεων με βάση το λόγο: πιστοποιημένες δαπάνες Δομής έως 31.12.2020 / σωρευτικός αριθμός ωφελούμενων. ■ Συγκριτική αποτύπωση των ανωτέρω αποτελεσμάτων ανά Πράξη / Δράση. ■ Ποιοτική εκτίμηση των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν το ποσοστό απορρόφησης των αξιολογούμενων πράξεων (με βάση τα ευρήματα των ερευνών πεδίου). ■ Σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης.

3.1 Πώς αξιολογείται η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων; Σε ποιο βαθμό οι υλοποιούνται κατά τρόπο αποτελεσματικό σε σχέση με το κόστος;	
	<p>Ειδικότερα σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. 2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. 3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> ■ Εργαλεία ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014-2020 (εγκεκριμένος π/υ & πιστοποιημένες δαπάνες έως 31.12.20 ανά αξιολογούμενη Πράξη και Υποέργο κτλ.) ■ Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (Πιστοποιημένες Δαπάνες 31.12.2020, Τιμές Επίτευξης Δεικτών 31.12.2020, απογραφικά κτλ.) ■ Συστήματα Δικαιούχων ■ Ετήσιες Εκθέσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (στοχοθεσία δεικτών) <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης focus groups με:</p> <ol style="list-style-type: none"> Α) στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων [Επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες), Β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, Γ) ΕΣΑΜΕΑ και λοιπούς φορείς εκπροσώπησης Δ) Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια).

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5.2.2 Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους

Πίνακας 9: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 3.2

3.2 Πώς διαφοροποιήθηκε το μοναδιαίο κόστος / αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Αποδοτικότητα
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Ποιο είναι το αρχικό μοναδιαίο κόστος (κόστος σχεδιασμού) των παρεμβάσεων ανά ωφελούμενο (σε επίπεδο δράσης/ πράξης); Σε ποιες κατηγορίες δράσεων παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους από το προγραμματικό και που οφείλονται αυτές; <p><i>Η ανάλυση με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα θα γίνει ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ανά Δράση</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <p>Αρχικό μοναδιαίο κόστος: αρχικός ετήσιος εγκεκριμένος π/υ / προβλεπόμενος αριθμός ωφελούμενων.</p> <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p>
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> Υπολογισμός του αρχικού ετήσιου μοναδιαίου κόστους των αξιολογούμενων δράσεων (ανά δράση,, ωφελούμενο και έτος). Συγκριτική αποτύπωση των ανωτέρω αποτελεσμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και κατηγορία μεγέθους. Προσδιορισμός των περιπτώσεων που παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους από το αρχικό (κόστος σχεδιασμού) και ποιοτική εκτίμηση των βασικών αιτιών που διαμόρφωσαν το αυξημένο σε σχέση με το προγραμματικό

3.2 Πώς διαφοροποιήθηκε το μοναδιαίο κόστος / αποδοτικότητα των αξιολογούμενων παρεμβάσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό τους;	
	<p>μοναδιαίο κόστος τους, με βάση κυρίως τα ποιοτικά στοιχεία που θα συλλεχθούν στο πλαίσιο των ερευνών πεδίου.</p> <ul style="list-style-type: none"> Σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> Εργαλεία ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> Στοιχεία ΟΠΣ – ΕΣΠΑ 2014-2020 (τιμές στόχος δεικτών αποτελεσμάτων ανά πράξη, τιμή επίτευξης δεικτών αποτελεσμάτων έως 31.12.2020 ανά πράξη και ανά δράση) ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στοιχεία του Δείκτη Εκροών 11502 «Αριθμός μαθητών που επωφελούνται». Συστήματα παρακολούθησης Δικαιούχων για τις τιμές επίτευξης του δείκτη 11502 «Αριθμός μαθητών που επωφελούνται». <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης focus groups με:</p> <p>Α) στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων [Επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες),</p> <p>Β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης,</p> <p>Γ) ΕΣΑΜΕΑ και λοιπούς φορείς εκπροσώπησης</p> <p>Δ) Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια).</p>

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5.3 ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ

5.3.1 Αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ

Πίνακας 10: Πίνακας μεθοδολογικού πλαισίου κριτηρίου αξιολόγησης 4.1

4.1 Ποια είναι η προστιθέμενη αξία των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ;	
Κριτήριο Αξιολόγησης	Προστιθέμενη Αξία
Υποερωτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Κατά πόσο οι δράσεις συνέβαλλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη υπαρχουσών πολιτικών, στρατηγικών, κ.α. για την Ειδική Αγωγή και συγκεκριμένα για την ένταξη μαθητών με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον; Ποιες αλλαγές / βελτιώσεις επέφεραν οι αξιολογούμενες παρεμβάσεις στις ομάδες στόχο στις οποίες απευθύνονται; Πόσο αποτελεσματικά λειτούργησε η δικτύωση και η συνεργασία των δομών με ό,τι είχε αρχικά σχεδιαστεί; Ποια η συνεισφορά της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στην ανάπτυξη της πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση των μαθητών με μαθητές με αναπηρίες ή / και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. <p><i>Η ανάλυση θα γίνει ανά Δράση</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Επιμέρους Παράμετροι – Δείκτες	<p><i>Ποσοτικοί</i></p> <p>-</p> <p><i>Ποιοτικοί</i></p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς σχεδιασμού των παρεμβάσεων.</p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε εκπαιδευτικούς</p> <p>Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε ωφελούμενους</p>

4.1 Ποια είναι η προστιθέμενη αξία των αξιολογούμενων παρεμβάσεων στην υφιστάμενη εθνική κοινωνική πολιτική, η οποία δεν θα είχε επιτευχθεί χωρίς τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ;	
Μεθοδολογική Προσέγγιση, Επίπεδο & εύρος ανάλυσης	<ul style="list-style-type: none"> ■ Η προστιθέμενη αξία των αξιολογούμενων παρεμβάσεων συνδέεται με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών όπως αυτή μπορεί να αποτιμηθεί, σε σχέση με την παροχή βελτιωμένων, ή/και διευρυμένων υπηρεσιών, την αποτελεσματικότερη λειτουργία της δικτύωσης και της συνεργασίας των Δομών, καθώς και την αύξηση της ικανοποίησης των ωφελομένων από τη παροχή των υπηρεσιών. ■ Η απάντηση του συγκεκριμένου Αξιολογικού Ερωτήματος (και των υποερωτημάτων του) θα στηριχθεί στα στοιχεία που θα συλλεχθούν από τις διενεργούμενες έρευνες πεδίου, σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας. <p>Ειδικότερα σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ. 2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. 3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).
Προτεινόμενα Μεθοδολογικά Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> ■ Εργαλεία ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης
Πηγές άντλησης στοιχείων	<p>Δευτερογενή δεδομένα</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες που έχουν ολοκληρωθεί <p>Πρωτογενή δεδομένα</p> <p>Επεξεργασία απόψεων ομάδας συζήτησης focus groups με:</p> <ol style="list-style-type: none"> Α) στελέχη της ΕΥΔ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων [Επιλογή των ΕΥΔ θα γίνει ανά κατηγορία Περιφέρειας (Ανεπτυγμένες, Σε Μετάβαση, Λιγότερο Ανεπτυγμένες), Β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, Γ) ΕΣΑΜΕΑ και λοιπούς φορείς εκπροσώπησης Δ) Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια). <p>Επεξεργασία στοιχείων ερευνών σε εκπαιδευτικούς.</p> <p>Επεξεργασία στοιχείων ερευνών σε ωφελομένους.</p>

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

6 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΩΝ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Στην παρούσα Ενότητα αναλύονται τα αναγκαία στοιχεία και οι αντίστοιχες πηγές για την υλοποίηση της αξιολόγησης και την προσέγγιση των επιμέρους αξιολογικών ερωτημάτων, όπως αυτά προσδιορίστηκαν στην προηγούμενη Ενότητα.

6.1 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για την αξιολόγηση, ο Σύμβουλος θα χρησιμοποιήσει ποικίλες και διαφορετικές πηγές δευτερογενών δεδομένων. Βασική πηγή τροφοδότησης θα είναι τα δεδομένα του ΟΠΣ-ΕΣΠΑ 2014-2020 (πιστοποιημένα στοιχεία του ΟΠΣ-ΕΣΠΑ 2014-2020, ενδεικτικά δείκτες, δαπάνες, απογραφικά δελτία κτλ.) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΑΝΑΔΕΔΒΜ και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Επίσης θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία και δεδομένα (από βάσεις δεδομένων) της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η καταχώρηση στοιχείων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΣΠΑ αποτελεί υποχρέωση των δικαιούχων. Έχει απογραφικό χαρακτήρα και αποτελεί βασικό σημείο αναφοράς σε ότι αφορά τα διοικητικά στοιχεία των πράξεων. Ειδικότερα, από το ΟΠΣ μπορούν να αντληθούν ενδεικτικά τα παρακάτω στοιχεία:

- Κωδικός Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Κωδικός Άξονα Προτεραιότητας
- Κωδικός Πρόσκλησης
- Τίτλος Πρόσκλησης
- Κωδικός Έργου
- Τίτλος Έργου
- Δικαιούχος
- Κωδικός Επενδυτικής Προτεραιότητας
- Πεδίο Παρέμβασης
- Ημερομηνία Ένταξης Πράξης
- Ημερομηνία Λήξης Πράξης
- Ανάλυση Πράξης σε Υποέργα
- Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός Πράξης / Υποέργων

- Νομικές Δεσμεύσεις Πράξης / Υποέργων
- Πιστοποιημένες Δαπάνες Πράξης / Υποέργων
- Στόχοι Δεικτών Πράξης
- Τιμές Επίτευξης Δεικτών Πράξης
- Απογραφικά Δελτία Ωφελούμενων

Ως πηγή δεδομένων θα χρησιμοποιηθούν τα «**Συστήματα Παρακολούθησης των Δικαιούχων**». Τα συστήματα αυτά θα αποτελέσουν σημαντική πηγή άντλησης δεδομένων για την προσέγγιση επιμέρους Αξιολογικών Ερωτημάτων, όπως αναλυτικά παρουσιάσθηκε στην Ενότητα 5. Η διάγνωση της διαθεσιμότητας και του περιεχομένου των εν λόγω Συστημάτων Παρακολούθησης δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί στο παρόν στάδιο (εκ των προτέρων). Αντιστοίχως, παραμένει άγνωστη η οργάνωση και το εύρος των σχετικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση αναμένεται να υπάρχει σημαντική διασπορά και διαφοροποιήσεις ως προς την οργάνωση των τηρούμενων αρχείων (αρχεία .xls, άλλες εφαρμογές και βάσεις δεδομένων), αλλά και ως προς τον βαθμό τήρησής τους. Ειδικότερα, μέσω των επιμέρους Συστημάτων Παρακολούθησης των Δικαιούχων θα αντληθούν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τιμή στόχος του αριθμού των ωφελούμενων (κατά φύλο), που αναλογούν από τις Πράξεις στις επιμέρους δράσεις που αυτή περιλαμβάνει (εφόσον μία Πράξη περιλαμβάνει περισσότερες από μια δράση).
- Αριθμός ωφελούμενων που εξυπηρετήθηκαν ανά δράση, κατά τη διάρκεια των ετών υλοποίησης και κατά φύλο.
- Αριθμός των νέων ωφελούμενων που εξυπηρετήθηκαν (ωφελούμενοι που έλαβαν υπηρεσίες για πρώτη φορά) ανά δράση, κατά τη διάρκεια υλοποίησης ετών και ανά φύλο.
- Εγκεκριμένος προϋπολογισμός (επιλέξιμη δημόσια δαπάνη) που αναλογεί από τις Πράξεις στις επιμέρους δράσεις που αυτή περιλαμβάνει (εφόσον μία Πράξη περιλαμβάνει περισσότερες από μια δράση).
- Σωρευτικά, μέχρι 31.12.2020, τις πιστοποιημένες δαπάνες που αναλογούν από τις Πράξεις και στις επιμέρους δράσεις που αυτή περιλαμβάνει (εφόσον μία Πράξη περιλαμβάνει περισσότερες από μια δράση).

Παράλληλα, μέσω των επιμέρους Συστημάτων Παρακολούθησης των Δικαιούχων θα πρέπει να αντληθούν κατά φύλο ποσοτικά στοιχεία σχετικά με το προφίλ των ωφελούμενων. Δεδομένου ότι δεν είναι γνωστό το είδος των στοιχείων που συλλέγονται από κάθε Δικαιούχο, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των δράσεων κρίνεται σκόπιμο να γίνει χρήση όλων των στοιχείων που τηρούν ο/οι Δικαιούχος/οι και σχετίζονται με το προφίλ των ωφελούμενων.

Επιπλέον, θα χρησιμοποιηθούν κυρίως για την ποιοτική ανάλυση, υπάρχουσες μελέτες – εμπειρογνωμοσύνες αξιολογήσεις των δράσεων, εφόσον υπάρχουν, τόσο της τρέχουσας όσο και της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2007 – 20213). Τέλος, θα πρέπει να αξιοποιηθούν ποιοτικά

και ποσοτικά στοιχεία από άλλες αξιολογήσεις, που τυχόν έχουν εκπονηθεί σε περιφερειακό επίπεδο και αφορούν στις υπό αξιολόγηση δράσεις.

Σχήμα 2: Πηγές δευτερογενών δεδομένων

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

6.1.1 Αξιολόγηση δεικτών εκροής & αποτελέσματος

Θα εξετασθούν οι ακόλουθοι τέσσερεις (4) δείκτες εκροής:

I. 11501 - Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις

Ο δείκτης μετρά τον αριθμό των σχολείων που υποστηρίζονται/επωφελούνται. Το κάθε σχολείο μετράται μία φορά σε κάθε σχολική χρονιά σε όλες τις περιπτώσεις πράξεων (είτε η πράξη καλύπτει μία σχολική χρονιά είτε περισσότερες). Ο δείκτης λαμβάνει τιμή όταν το σχολείο ξεκινά να ωφελείται/υποστηρίζεται. (ό,τι ισχύει και στους κοινούς δείκτες εκροών). Ο δείκτης μετράται σε επίπεδο πράξης (λαμβάνει τιμές επίτευξης στα Δελτία Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών Πράξης).

Παράδειγμα μέτρησης του δείκτη στα ΔΕΔΠ σε περίπτωση που μία πράξη καλύπτει 1 σχολική χρονιά και σε περίπτωση που μία πράξη καλύπτει 2 σχολικές χρονιές :

Σε μία πράξη σχολικής χρονιάς 2014-2015 (Σεπ.2014- Ιούνιος 2015) ωφελούνται 50 σχολεία. Έστω τα 40 από το Σεπτέμβριο 2014 ξεκινούν να ωφελούνται και τα άλλα 10 από τον Ιανουάριο 2015. Το Δελτίο Επίτευξης Δεικτών πράξης έχει τιμή 40 για το 2014, τιμή 10 για το 2015, και άθροισμα πράξης 2014-2015 = 50 σχολεία. Το κάθε σχολείο μετρήθηκε μία φορά στην πράξη και στη σχολική χρονιά.

Δεύτερη πράξη σχολικής χρονιάς 2015-2016 (Σεπ.2015-Ιούνιος 2016) . Έστω ωφελούνται τα ίδια 50 σχολεία της προηγούμενης σχολικής χρονιάς από το Σεπτέμβριο 2015 και 20 ακόμα από τον Ιανουάριο 2016. Συνολικά δηλ. ωφελούνται 70 σχολεία σε αυτή την πράξη/σχολική χρονιά.

Το Δελτίο Επίτευξης Δεικτών της πράξης έχει τιμή 50 για το 2015, τιμή 20 για το 2016 , άρα άθροισμα πράξης 2015-2016 = 70 σχολεία. Το κάθε σχολείο μετρήθηκε μία φορά στην πράξη και στη σχολική χρονιά. Στο παράδειγμα αυτό με τις 2 πράξεις συνολικά θα μετρηθούν 120 σχολεία (50 της πρώτης πράξης/σχολικής χρονιάς και 70 της δεύτερης πράξης/σχολικής χρονιάς), ως εξής:

ΔΕΔ για το 2014 = 40

ΔΕΔ για το 2015 = 10 (από πρώτη πράξη) +50 (από δεύτερη πράξη) = 60

ΔΕΔ για το 2016 = 20

ΣΥΝΟΛΟ = 120 σχολεία

Ο δείκτης λαμβάνει ετήσιες τιμές στο επίπεδο της Πράξης. Αθροίζεται από το επίπεδο της Πράξης στο επίπεδο της Επενδυτικής Προτεραιότητας αυτόματα.

II. 11502 - Αριθμός μαθητών που επωφελούνται», ως πρόσθετος (μη επιχειρησιακός) δείκτης

Ο δείκτης μετρά τον αριθμό των μαθητών από τα σχολεία που υποστηρίζονται/επωφελούνται και τα οποία μετρώνται στο δείκτη 11501. Ο τρόπος μέτρησης του δείκτη 11502 είναι ίδιος με τον τρόπο μέτρησης του δείκτη 11501 , δηλ. μετρώνται οι μαθητές του κάθε σχολείου μία φορά σε κάθε σχολική χρονιά σε όλες τις περιπτώσεις πράξεων (είτε η πράξη καλύπτει μία σχολική χρονιά είτε περισσότερες, όπως αποτυπώνεται στα παραδείγματα του ΔΤΔ 11501).

Ο δείκτης λαμβάνει τιμή όταν οι μαθητές ξεκινούν να ωφελούνται στο πλαίσιο των σχολείων που υποστηρίζονται (ό,τι ισχύει και στους κοινούς δείκτες εκροών) Ο δείκτης μετράται σε επίπεδο πράξης (λαμβάνει τιμές επίτευξης στα Δελτία Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών Πράξης).

Ο δείκτης μετρά τους μαθητές ως έμμεσα ωφελούμενους των αντίστοιχων πράξεων και δεν συνδέεται με συλλογή "microdata".

Ο δείκτης λαμβάνει ετήσιες τιμές στο επίπεδο της πράξης. Αθροίζεται από το επίπεδο της πράξης στο επίπεδο της επ.προτεραιότητας αυτόματα.

III. 11503 - Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Ο δείκτης παρακολουθεί τις εκροές των παρεμβάσεων του ειδικού στόχου ii Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου – Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της

α'βάθμιας και β'βάθμιας εκπαίδευσης της Επενδυτικής Προτεραιότητας 10i Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική νηπιακή, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς επίσης και σε τυπικές, μη τυπικές και άτυπες δυνατότητες εκπαίδευσης για την επανένταξη στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Πρόκειται για πρόσθετο δείκτη εκρών. Ο δείκτης αποτυπώνει τα αποτελέσματα της πράξης που αφορά στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω της αναδιάρθρωσης του ρόλου των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και της μετατροπής τους σε Κέντρα Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ), της σύστασης Σχολικών Δικτύων Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ) και της λειτουργίας των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ) για τη διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών καθώς και την παραπομπή τους στα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) για γνωμάτευση όταν, παρά την υποστήριξη στο σχολείο τους, συνεχίζουν να έχουν δυσκολίες μάθησης ή συμπεριφοράς ή ένταξης στο σχολικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο της Πράξης απασχολείται το αναγκαίο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (αναπληρωτές ΕΕΠ) για τη στελέχωση των Κέντρων Υποστήριξης ΕΑΕ των ΣΔΕΥ ώστε να αποτελέσουν μέλη των Επιτροπών Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ). Επίσης, τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) στελεχώνονται με Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (αναπληρωτές ΕΕΠ) και αναπληρωτές εκπαιδευτικούς.

Ο δείκτης μετρά τις δομές που υποστηρίζονται για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ανά σχολικό έτος.

Μέθοδος Υπολογισμού: Η μέτρηση του δείκτη λαμβάνει χώρα ετήσια και είναι το άθροισμα των υποστηριζόμενων δομών ανά σχολικό έτος. Αναλυτικά η συνολική τιμή του δείκτη προκύπτει ως εξής:

(Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτη 2015-16 + 2016-17 + 2017-18 + 2018-19 + 2019-20 + 2020-21+ 2021-22)

Ο δείκτης λαμβάνει ετήσιες τιμές στο επίπεδο της πράξης. Αθροίζεται από το επίπεδο της πράξης στο επίπεδο της επ.προτεραιότητας αυτόματα. Δεδομένου ότι η δράση είναι συστημική ο δείκτης λαμβάνει την ίδια τιμή για όλες τις κατηγορίες Περιφέρειας.

IV. CO22 - Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο», ως πρόσθετος (μη επιχειρησιακός) δείκτης.

Ο ορισμός του «έργου» ως Πράξη ή Υποέργο είναι στην διακριτική ευχέρεια της ΔΑ κατά την έκδοση της πρόσκλησης και την ένταξη των πράξεων και θα πρέπει να αποτυπώνει τη λογική παρέμβασης της δράσης/του ΕΠ., συνεκτιμώντας το σχετικό διαχειριστικό φόρτο. Στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ αποτυπώνεται η σχετική πρόβλεψη.

Ο δείκτης CO22 μετράται σε επίπεδο πράξης. Όταν οι Προσκλήσεις αφορούν δράσεις ΕΚΤ στο πλαίσιο των οποίων δημόσιοι φορείς υποστηρίζονται/ωφελούνται άμεσα από έργα, οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στο δείκτη CO22, απαντώντας στο αντίστοιχο ερώτημα στο πλαίσιο της Πρόσκλησης. Τα ΤΔΠ των ενταγμένων πράξεων περιλαμβάνουν επίσης το δείκτη στοχοθετημένο και οι δικαιούχοι συμπληρώνουν τις

επιτευχθείσες τιμές στο Δελτίο Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών Πράξης. Ο CO22 λαμβάνει τιμή επίτευξης για κάθε έργο που αρχίζει να υλοποιείται όταν ξεκινά να υλοποιείται η αντίστοιχη πράξη.

Το κάθε έργο που μετράται στο δείκτη CO22 πρέπει να μετράται μία φορά ανά πράξη, αλλά μπορεί να μετράται σε περισσότερους από έναν δείκτες (π.χ. ένα έργο μπορεί να μετράται και στον CO22 και στον CO21 εάν συμβάλλει και στους δύο δείκτες στο επίπεδο της ίδιας πράξης). Σημειώνεται ότι η μέτρηση του CO22 δεν αποκλείει τη συλλογή δεδομένων μεμονωμένων συμμετεχόντων για την πράξη.

Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης μετράει τον αριθμό των έργων που αφορούν/στοχεύουν σε δημόσιες διοικήσεις ή υπηρεσίες, ώστε να αποτιμηθεί η στήριξη του ΕΚΤ για την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Κάθε έργο μπορεί να μετρηθεί μόνο μία φορά στο δείκτη CO22 σε επίπεδο πράξης, δηλαδή αν 1 έργο ωφελεί άμεσα π.χ. 2 δημόσιες υπηρεσίες θα μετρηθεί μόνο μία φορά στο δείκτη. Ωστόσο, εάν μία δημόσια διοίκηση ή δημόσια υπηρεσία υποστηρίζεται από π.χ. 2 έργα στην ίδια πράξη, τότε ο δείκτης CO22 θα λάβει τιμή 2 στην εν λόγω πράξη. Παράδειγμα στη δεύτερη περίπτωση μπορεί να αποτελούν πράξεις συστημικών παρεμβάσεων, όπου στο πλαίσιο μιας πράξης περιλαμβάνονται διακριτά υποέργα με τη μορφή αυτοτελών δράσεων εγκεκριμένων σχεδίων.

Στον όρο «Δημόσια Διοίκηση» περιλαμβάνονται: η εκτελεστική και νομοθετική διοίκηση κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών οργάνων, η διοίκηση και η επίβλεψη των δημοσιονομικών υποθέσεων (λειτουργία του φορολογικού συστήματος-συλλογή φόρων αγαθών και η έρευνα παραβίασης της φορολογικής νομοθεσίας, η διοίκηση των τελωνείων), η εφαρμογή του προϋπολογισμού και η διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και του δημοσίου χρέους (συγκέντρωση και συλλογή χρημάτων και ο έλεγχος της εκταμίευσής τους), η διοίκηση της συνολικής πολιτικής έρευνας και τεχνολογίας και οι σχετικοί πόροι, η διοίκηση και εκτέλεση του συνολικού οικονομικού και κοινωνικού σχεδιασμού καθώς και οι στατιστικές υπηρεσίες στα διαφορετικά επίπεδα της κυβέρνησης.

Στον όρο «Δημόσιες Υπηρεσίες» περιλαμβάνεται κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό που επιτελεί δημόσιο έργο/ασκεί δημόσια λειτουργία. Η έννοια του «ιδιωτικού» στον ορισμό αφορά τις περιπτώσεις όπου κάποιες υπηρεσίες ανατίθενται από το κράτος σε μεγάλους ιδιωτικούς ή ημι-ιδιωτικούς παρόχους, π.χ. ιδιωτικούς φορείς που ασκούν δημόσια λειτουργία. (ΝΠΙΔ).

Ο δείκτης αθροίζεται από το επίπεδο της πράξης στο επίπεδο της επενδυτικής προτεραιότητας.

Σε πράξεις που μετρούν έργα τα οποία υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο (σε όλες τις περιφέρειες της χώρας) και η τιμή τους δεν μπορεί να διαιρεθεί, η ίδια τιμή θα επαναλαμβάνεται σε κάθε κατηγορία περιφερειών. Π.χ. έστω μία πράξη στην οποία η τιμή του δείκτη CO22 = 1 (δηλ. υλοποιείται 1 έργο συνολικά σε όλη τη χώρα), τότε θα πρέπει να επαναλαμβάνεται η τιμή 1 σε κάθε κατηγορία περιφερειών (1-1-1). Προκειμένου να είναι σαφές ότι στην πραγματικότητα πρόκειται για 1 έργο που υλοποιείται στις 3 κατηγορίες περιφερειών και όχι για 3 έργα, αυτή η επεξήγηση θα πρέπει να αναφέρεται στην Ενότητα 3.1 της Ετήσιας Έκθεσης Υλοποίησης του ΕΠ.

Για τους ανωτέρω δύο δείκτες θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθοι υπολογισμοί:

- Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης του δείκτη εκροής σε επίπεδο πράξης: τιμή επίτευξης δείκτη εκροής πράξης έως 31.12.2020 / τιμή στόχος του δείκτη με βάση το ισχύον Τεχνικό Δελτίο της Πράξης.
- Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής ανά κατηγορία δράσης: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Κατηγορίας Δομής έως 31.12.2020/ άθροισμα των αντίστοιχων τιμών στόχων.
- Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή στόχος του αντίστοιχου δείκτη εκροής της Επενδυτικής Προτεραιότητας.
- Υπολογισμός του ποσοστού επίτευξης εκροής σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας των ΠΕΠ: άθροισμα τιμών επίτευξης δείκτη εκροής των πράξεων της συγκεκριμένης Επενδυτικής Προτεραιότητας έως 31.12.2020/ τιμή στόχος του αντίστοιχου δείκτη εκροής της Επενδυτικής Προτεραιότητας.
- Ποιοτική εκτίμηση των βασικών παραμέτρων που επηρέασαν το βαθμό επίτευξης των δεικτών εκροών (με βάση τα ευρήματα των ερευνών πεδίου).
- Σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια:

Επίσης θα εξετασθεί ο παρακάτω δείκτης αποτελέσματος:

I. 11509 – Ποσοστό σχολείων που παρέχουν υπηρεσίες εκπαιδευτικής στήριξης σε μαθητές ΑμεΑ.

- ο Το εγχείρημα που ονομάζεται «Νέο Σχολείο» ανταποκρίνεται στις νέες εκπαιδευτικές ανάγκες και προκλήσεις του 21ου αιώνα, θέτει το μαθητή στο επίκεντρο των αλλαγών με σκοπό τη συνολική βελτίωση του επιπέδου σπουδών των μαθητών, καθώς και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αποτελεί ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία, στις ιδέες, στη γνώση και στο μέλλον, για μαθητές που είναι η επένδυση του μέλλοντος, ψηφιακό, καινοτόμο, πράσινο, ολόημερο (Πηγή: <http://www.edulll.gr>).

Πρόκειται για ειδικό δείκτη αποτελέσματος. Ο εν λόγω επιχειρησιακός δείκτης υποδηλώνει με σαφήνεια την αλλαγή προς τη συγκεκριμένη επιθυμητή κατεύθυνση και είναι άμεσα συνδεδεμένος με τις παρεμβάσεις του ειδικού στόχου ii Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου – Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής, α'βάθμιας και β'βάθμιας εκπαίδευσης και τη εφαρμογή παρεμβάσεων από τους δικαιούχους φορείς.

Μέθοδος Υπολογισμού: Σύνολο μοναδικών σχολικών μονάδων που θα ωφεληθούν από δράσεις εξατομικευμένης και εξειδικευμένης εκπαιδευτικής στήριξης σε μαθητές ΑΜΕΑ σε όλα τα σχολικά έτη εφαρμογής του Ε.Π. / Σύνολο σχολικών μονάδων της χώρας για το έτος βάσης (2015-2016) Ειδικότερα για τον υπολογισμό του δείκτη χρησιμοποιείται στον αριθμητή η τιμή όπως υπολογίζεται για το δείκτη εκροής 11501 και για τον παρονομαστή τα διαθέσιμα στοιχεία του έτους βάσης που έχουν πηγή την ΕΛΣΤΑΤ και βρίσκονται στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής.

Ο δείκτης δεν μετράται σε επίπεδο της πράξης αλλά στο επίπεδο περιφέρειας / ομάδας περιφερειών ή / και της επενδυτικής προτεραιότητας. Δεν αθροίζεται αυτόματα (ποσοστό).

Για την μέτρηση των αποτελεσμάτων εφαρμόζονται τα όσα προβλέπονται στο δελτίο ταυτότητας του Δείκτη 11509 σε σχέση με τις υπηρεσίες που λάμβαναν οι ωφελούμενοι κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και εφόσον δύνανται ανά Κατηγορία Δράσης: Ειδικότερα σύνθεση συμπερασμάτων ανά Κατηγορία Δράσης και Περιφέρεια:

1. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 και 2020-2021) του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ.

2. Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

3. Ανάπτυξη Υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018).

Οι τιμές στόχου των δεικτών αποτελεσμάτων υπολογίζονται ανά πράξη, ανά δράση και ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, έως τις 31.12.2020.

6.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Κατά τη διενέργεια της Αξιολόγησης ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στο σημείο που αφορά στη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, με στόχο τα δεδομένα που θα συλλεχθούν να οδηγούν σε συγκεκριμένα, αξιοποιήσιμα και συγκρίσιμα συμπεράσματα. Προς το σκοπό αυτό επιβάλλεται η διεξαγωγή πρωτογενών ερευνών πεδίου. Η πρωτογενής ποσοτική και ποιοτική έρευνα πεδίου θα διενεργηθεί με:

- I. Δομημένα ερωτηματολόγια,
- II. Ατομικές συνεντεύξεις,
- III. Focus groups (εστιασμένη συζήτηση),

σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σχετική νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και με τη χρήση των νέων τεχνολογιών (ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις και focus group μέσω τηλεδιασκέψεων, τηλεφωνικής επικοινωνίας, κ.α.) σε:

- I. Σε δείγμα ωφελούμενων και συμμετεχόντων στις δράσεις Ειδικής Αγωγής (η έρευνα θα διεξαχθεί στους γονείς των ωφελούμενων μαθητών/τριών).

- II. Σε δείγμα εμπλεκόμενων στις δομές αξιολογούμενων δράσεων Ειδικής Αγωγής (διευθυντές σχολείων, εκπαιδευτικοί, γονείς, συμμετέχοντες σε Επιτροπές και φορείς άσκησης πολιτικής).
- III. Στους φορείς σχεδιασμού και υλοποίησης των Πράξεων (Διαχειριστικές Αρχές, την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, περιφερειακές υπηρεσίες, Επιτροπές, την ΕΣΑΜΕΑ, κ.α.)

Ο Σύμβουλος, σε συνεργασία με την Αναθέτουσα και τις αρμόδιες υπηρεσίες υλοποίησης των δράσεων (Επιτελική Δομή, Περιφερειακές Διευθύνσεις κτλ.), θα προχωρήσει σε δράσεις δημοσιότητας για το έργο της αξιολόγησης και δη των αναγκών ερευνών πεδίου, με αποδέκτες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και τους ωφελούμενους των δράσεων/ Πράξεων. Στόχος των δράσεων είναι η διευκόλυνση του έργου της αξιολόγησης ως προς τις πρωτογενείς έρευνες πεδίου, που απαιτούν την συμμετοχή στελεχών και ωφελούμενων των δράσεων/ Πράξεων.

Σχήμα 3: Πηγές πρωτογενών δεδομένων

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Στον Πίνακα που ακολουθεί, συνοψίζονται οι προτεινόμενες απαραίτητες πρωτογενείς Έρευνες και των υποκειμένων των Ερευνών (Συνεδρίες Ομάδων Εστιασμένης Συζήτησης θα διενεργηθούν και με την συμμετοχή Στελεχών των εμπλεκόμενων υπηρεσιών), ενώ στις Ενότητες που ακολουθούν παρατίθενται αναλυτικότερες κατευθύνσεις για την διενέργειά τους.

Πίνακας 11: Σύνοψη πρωτογενών ερευνών ανά δράση

ΑΑ	Προτεινόμενες Έρευνες	Δράση 1	Δράση 2	Δράση 3
1	Ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια (ή/και τηλεφωνικές συνεντεύξεις) σε ωφελούμενους (κηδεμόνες παιδιών).	✓	✓	✓
2	Ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια (ή/και τηλεφωνικές συνεντεύξεις) στους εκπαιδευτικούς των δράσεων.	✓	✓	✓
3	Ατομικές συνεντεύξεις σε στελέχη των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σχεδιασμού των παρεμβάσεων (Στελέχη του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (επιλογή ανά κατηγορία Περιφέρειας) και την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).	✓	✓	✓
4	Ατομικές συνεντεύξεις με στελέχη του/ των Δικαιούχου/ων των Πράξεων (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων κτλ.).	✓	✓	✓
5	Ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε στελέχη των Περιφερειακών Υπηρεσιών, Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης, Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης).	✓	✓	✓
6	Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε στελέχη των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σχεδιασμού των παρεμβάσεων (Στελέχη του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).	✓	✓	✓
7	Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε στελέχη των Περιφερειακών Υπηρεσιών, Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης, Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης).	✓	✓	✓
8	Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group): Διευθυντές – Εκπαιδευτικούς – Γονείς (ένα group / Περιφέρεια).	✓	✓	
9	Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των ΑμεΑ και της Ειδικής Αγωγής (ΕΣΑΜΕΑ κτλ.).	✓	✓	✓

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Έρευνες με Ερωτηματολόγια

Για την προσέγγιση επιμέρους αξιολογικών ερωτημάτων, όπως αναλυτικά παρουσιάσθηκαν στην Ενότητα 5, οι απαιτούμενες Έρευνες έχουν απογραφικό χαρακτήρα και διενεργηθούν με ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια. Ειδικότερα θα διεξαχθούν:

- Στους ωφελούμενους (κηδεμόνες παιδιών) των δράσεων.
- Στους εκπαιδευτικούς που έχουν απασχοληθεί στο πλαίσιο των δράσεων.
- Στα στελέχη των Περιφερειακών Υπηρεσιών, Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης, Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης).

Η διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων των ωφελούμενων και των εκπαιδευτικών προτείνεται να είναι ηλεκτρονική (μέσω της ηλεκτρονικής αποστολής του ερωτηματολογίου μέσω email, ή αξιοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας διεξαγωγής ερευνών). Σε ειδικές περιπτώσεις θα χρησιμοποιηθούν τηλεφωνικές συνεντεύξεις.

Έρευνες με Ατομικές Συνεντεύξεις

Για την προσέγγιση επιμέρους αξιολογικών ερωτημάτων, όπως αναλυτικά παρουσιάσθηκαν στην Ενότητα 5, οι απαιτούμενες Έρευνες έχουν απογραφικό χαρακτήρα και θα διενεργηθούν με ατομικές συνεντεύξεις με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου (διά ζώσης ή/και ηλεκτρονικά). Ειδικότερα θα διεξαχθούν οι εξής έρευνες:

- Ατομικές συνεντεύξεις σε στελέχη των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σχεδιασμού των παρεμβάσεων (Στελέχη του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).
- Ατομικές συνεντεύξεις με στελέχη του/ των Δικαιούχου/ων των Πράξεων (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων κτλ.).

Η διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων των ωφελούμενων και των εκπαιδευτικών προτείνεται να είναι ηλεκτρονική (μέσω της ηλεκτρονικής αποστολής του ερωτηματολογίου μέσω email, ή αξιοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας διεξαγωγής ερευνών). Σε ειδικές περιπτώσεις θα χρησιμοποιηθούν τηλεφωνικές συνεντεύξεις.

Focus Groups

Η διενέργεια Συνεδριών Ομάδων Εστιασμένης Συζήτησης (focus groups) χαρακτηρίζεται από υποκειμενικότητα και περιορισμένη αντιπροσωπευτικότητα. Εντούτοις, μπορούν να οδηγήσουν στην άντληση ποιοτικών παρατηρήσεων οι οποίες είναι δυνατόν να φωτίσουν το πλαίσιο υλοποίησης των αξιολογούμενων παρεμβάσεων, καθώς και επιμέρους ή/και ποιοτικού χαρακτήρα πτυχές της λειτουργίας τους. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνονται οι τρεις (3) διακριτές ομάδες εμπλεκόμενων ως εξής:

- Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε στελέχη των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σχεδιασμού των παρεμβάσεων (Στελέχη του ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).
- Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε στελέχη των Περιφερειακών Υπηρεσιών, Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης, Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης, Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης).
- Συνεδρία Ομάδας Εστιασμένης Συζήτησης (focus group) σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των ΑμεΑ και της Ειδικής Αγωγής (ΕΣΑΜΕΑ κτλ.).

Οι Συνεδρίες όλων των ανωτέρω Ομάδων Εστιασμένης Συζήτησης θα διενεργηθούν με τη χρήση αντίστοιχων Οδηγών Εστιασμένης Συζήτησης.

6.2.1 Κατευθύνσεις για την επιλογή του προτεινόμενου δείγματος έρευνας

Ο Σύμβουλος αξιολόγησης προτείνει την απλή τυχαία δειγματοληψία ως την ενδεδειγμένη μέθοδος για τον προσδιορισμό του δείγματος.

Η επιλογή του δείγματος έγινε από τα παρακάτω στοιχεία : α) αρχικά της σύμβασης και β) εν συνεχεία από τα στοιχεία που δόθηκαν στον Αξιολογητή Σύμβουλο από τις αρμόδιες υπηρεσίες υλοποίησης των δράσεων:

Πίνακας 12: Δείγμα της έρευνας

ΑΑ	Κατηγορία	Απαιτήσεις με βάσει το άρθρο 2.4 της σύμβασης (Πληθυσμός)	Αριθμός με βάσει την αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής ³ (Πληθυσμός)
1	Μαθητές που έχουν ωφεληθεί από τις Δράσεις ειδικής αγωγής	48.000	
	Πλήθος μαθητών σε τμήματα ένταξης		38.351
	Πλήθος μαθητών με εξατομικευμένη υποστήριξη		40.663

³ Λαμβάνεται υπόψη το τελευταίο έτος αναφοράς : 2020 – 2021.

ΑΑ	Κατηγορία	Απαιτήσεις με βάσει το άρθρο 2.4 της σύμβασης (Πληθυσμός)	Αριθμός με βάσει την αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής ³ (Πληθυσμός)
2	Εκπαιδευτικοί που έχουν συμμετάσχει σε δράσεις ειδικής αγωγής	17.000	
	Αναπληρωτές καθηγητές ειδικής αγωγής σχολικού έτους 2020 – 2021	17.000	15.012
3	Σχολικές μονάδες όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις ειδικής αγωγής	5.000	
4	Δομές που έχουν συμμετάσχει σε δράσεις ειδικής αγωγής	250	250
5	Εκπαιδευτικοί Γενικής Αγωγής, που έχουν συμμετάσχει σε Δράσεις		1.501⁴

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Δεδομένης της απουσίας περαιτέρω πληροφοριών για τον Πληθυσμό (N) χρησιμοποιήσαμε τη μέθοδο της Απλής Τυχαίας Δειγματοληψίας για τον προσδιορισμό του δείγματος. Στη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας εκλέγεται τυχαία δείγμα χωρίς επανάθεση από έναν πληθυσμό πεπερασμένου πλήθους μονάδων ανάλυσης. Ο όρος τυχαία δε σημαίνει, ότι εκλέγουμε στην τύχη όποιους θέλουμε από τον πληθυσμό κάποιων ατόμων. Η τυχαιότητα εξασφαλίζεται με χρήση τυχαίων αριθμών κατά την επιλογή των ατόμων ή με χρήση κάλπης. Η επανάθεση εξασφαλίζει, ότι οι πειραματικές μονάδες του δείγματος είναι διαφορετικές μεταξύ τους. Έτσι αν έχουμε έναν πληθυσμό N μελών και θέλουμε να υπολογίσουμε το πλήθος των δειγμάτων (n στοιχείων το καθένα), αυτό δίνεται από τον υπολογισμό N μελών ανά n στοιχείων το καθένα.

Επιλέξαμε διάστημα εμπιστοσύνης 95% . Το διάστημα εμπιστοσύνης είναι ένα διάστημα αριθμών, που πιστεύεται/εκτιμάται ότι εμπεριέχει μια άγνωστη παράμετρο (π.χ. μέσο, τυπική απόκλιση) του πληθυσμού. Ταυτόχρονα, είναι ένα μέτρο της εμπιστοσύνης για την άγνωστη παράμετρο. Επίσης, διάστημα

⁴ Τα εν λόγω στοιχεία δεν έχουν προσκομιστεί από τον Δικαιούχο των Πράξεων (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας) και δεν προβλέπεται στις συμβατικές υποχρεώσεις του Συμβούλου. Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης αξιολόγησης του αντικείμενου της Σύμβασης ο Σύμβουλος Αξιολόγησης εκτίμησε και συμπεριλαμβάνει στην έρευνα του και δείγμα καθηγητών Γενικής Αγωγής.

εμπιστοσύνης 95% σημαίνει, ότι το 95% των διαστημάτων θα περιλαμβάνουν τη μέση τιμή του πληθυσμού μ , ενώ το 5% από αυτά τα διαστήματα δε θα περιλαμβάνουν τη μέση τιμή του πληθυσμού.

Για ένα μεγάλο τυχαίο δείγμα από οποιονδήποτε πληθυσμό με μέσο μ και τυπική απόκλιση σ , ο δειγματικός μέσος X είναι κανονικά κατανομημένος με μέσο μ και τυπική απόκλιση σ . Από τον πίνακα της κανονικής κατανομής, προκύπτει ότι η τυπική κανονική τυχαία μεταβλητή Z έχει 95% πιθανότητα να βρίσκεται εντός του εύρους -1.96 έως $+1.96$.

Οι τιμές της Z διαφοροποιούνται για διαφορετικά επίπεδα εμπιστοσύνης

Επίπεδο εμπιστοσύνης	Z
90%	1,65
95%	1,96
98%	2,33
99%	2,58

Για τη συγκεκριμένη διαδικασία επιλέγεται διάστημα εμπιστοσύνης 95% (Σε 100 διαδικασίες δειγματοληψίες οι 95 θα μας έδιναν παραπλήσια αποτελέσματα. Η συγκεκριμένη παράμετρος εξασφαλίζει την υψηλή πιθανότητα η δειγματοληψία που θα πραγματοποιηθεί να δίνει αποτελέσματα, τα οποία αναπαριστούν σε κάποιο βαθμό τον πληθυσμό) και εξετάζονται ποσοστά σφάλματος με μέγιστη δυνατή αποδεκτή τιμή $= 0,05$. Δεδομένης της απουσίας πληροφοριών για τον πληθυσμό το κριτήριο της μορφής του δείγματος (sample proportion- degree of variability) λαμβάνει τιμή 0,5, ώστε να υπολογιστεί το μεγαλύτερο δυνατό δείγμα. Εφαρμόζεται η υπόθεση, ότι ο πληθυσμός ακολουθεί κανονική κατανομή (για την εύρεση του κατάλληλου δείγματος χρησιμοποιούνται οι κριτικές τιμές της κανονικής κατανομής).

Αντιστοίχως, προσδιορίζεται το δείγμα για τη διασφάλιση διαφορετικών τιμών αποδεκτού σφάλματος ($e=0,03$, $e=0,04$, $e=0,05$). Η τυποποίηση που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό είναι η εξής:

- **Βήμα 1. Υπολογισμός του μεγέθους του πληθυσμού (N):** Υπολογισμός του αριθμού των μοναδικών ωφελομένων
- **Βήμα 2: Εφαρμογή του τύπου υπολογισμού του μεγέθους του δείγματος** ως ακολούθως:

Σχήμα 4: Τύπος υπολογισμού

$$\text{Μέγεθος δείγματος} = \frac{\frac{z^2 * p * (1-p)}{e^2}}{1 + \left(\frac{z^2 * p * (1-p)}{e^2 N} \right)}$$

όπου:

$z = 1,96$ για διάστημα εμπιστοσύνης 95% (τιμή Z-score (Κανονικής Κατανομής) για συγκεκριμένο επίπεδο εμπιστοσύνης)
 N = το μέγεθος του πληθυσμού
 e = το περιθώριο σφάλματος (5%, 4%, 3%)
 $p = 0,5$

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Λάβαμε ως αποδεκτή τιμή σφάλματος τη μέγιστη δυνατή τομή = 0,05 και ως αποτέλεσμα των περιορισμών (μέτρα για τον περιορισμό μετάδοσης της νόσου COVID'19) που έχει επιβάλει η πανδημική κρίση COVID-19 για την έγκαιρη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας⁵.

Μέγεθος δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής σε τμήματα ένταξης

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει ότι για τους μαθητές που ωφελήθηκαν από τις δράσεις ειδικής αγωγής σε τμήματα ένταξης είναι 38.351. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει αριθμός δείγματος 374.

Μέγεθος δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής με εξατομικευμένη υποστήριξη

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει ότι για τους μαθητές που ωφελήθηκαν από τις δράσεις ειδικής αγωγής με εξατομικευμένη υποστήριξη είναι 40.663. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει, επίσης, αριθμός δείγματος 374.

Μέγεθος δείγματος καθηγητών (αναπληρωτών), που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει ότι για τους αναπληρωτές καθηγητές που ωφελήθηκαν από τις δράσεις ειδικής αγωγής ο αριθμός ωφελούμενων είναι 15.012. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει αριθμός δείγματος 359.

Μέγεθος δείγματος σχολικών μονάδων, όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις ειδικής αγωγής

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει ότι για τις σχολικές μονάδες, όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις ειδικής αγωγής, είναι 5.000. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει αριθμός δείγματος 317.

Μέγεθος δείγματος δομών, που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής

⁵ Σημειώνεται ότι ο Σύμβουλος Αξιολόγησης διαθέτει Πιστοποιητικά Ποιότητας για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας της έρευνας: ISO 9001: 2015 (Συστήματα διαχείρισης ποιότητας-απαιτήσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες, οικονομικές μελέτες, μελέτες αγοράς) και ΕΛΟΤ ISO/IEC 27001:2013 Τεχνολογία πληροφοριών-τεχνικές ασφάλειας-συστήματα διαχείρισης ασφάλειας πληροφοριών-απαιτήσεις.

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει ότι για τις δομές που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής, ο αριθμός ωφελούμενων είναι 250. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει αριθμός δείγματος 73.

Μέγεθος δείγματος καθηγητών (αναπληρωτών), γενικής αγωγής

Από την εφαρμογή των ανωτέρω παραδοχών προκύπτει, ότι για τους αναπληρωτές καθηγητές γενικής αγωγής ο αριθμός ωφελούμενων είναι 1.501. Από την εκτίμηση του ελαχίστου μεγέθους δείγματος με περιθώριο σφάλματος 5% προκύπτει αριθμός δείγματος 225.

Κατανομή ανά Περιφέρεια Ωφελούμενοι / Καθηγητές Αναπληρωτές:

Περιφερειακή κατανομή δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής σε τμήματα ένταξης

Στον Πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής σε τμήματα ένταξης σύμφωνα με τα στοιχεία υλοποίησης ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, όπως αυτά αποτυπώνονται στην Αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής στην Ε.Υ.Δ.

Πίνακας 13: Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε μαθητές σε τμήματα ένταξης

Περιφέρεια	Ωφελούμενοι ανα Περιφέρεια	
	2020 - 2021	Δείγμα
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	1.671	16
Περιφέρεια Αττικής	11811	115
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	1.794	17
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	1.599	16
Περιφέρεια Θεσσαλίας	1.963	19
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	860	8
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	6.578	64
Περιφέρεια Κρήτης	4.154	40
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	2.294	22
Περιφέρεια Πελοποννήσου	1.695	17
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	1.876	18
Περιφέρεια Ηπείρου	1.078	11
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	978	10
Σύνολα	38.351	374

Μέγεθος δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής με εξατομικευμένη υποστήριξη

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος μαθητών, που ωφελήθηκαν από δράσεις ειδικής αγωγής με εξατομικευμένη υποστήριξη, σύμφωνα με τα στοιχεία υλοποίησης ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, όπως αυτά αποτυπώνονται στην Αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής στην Ε.Υ.Δ.

Πίνακας 14: Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε μαθητές με εξατομικευμένη υποστήριξη

Περιφέρεια	Ωφελούμενοι ανα Περιφέρεια	
	2020 - 2021	Δείγμα
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	1160	11
Περιφέρεια Αττικής	18733	172
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	718	7
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	2342	22
Περιφέρεια Θεσσαλίας	1400	13
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	998	9
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	6788	62
Περιφέρεια Κρήτης	3312	30
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	1268	12
Περιφέρεια Πελοποννήσου	1333	12
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	1433	13
Περιφέρεια Ηπείρου	577	5
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	601	6
Σύνολα	40.663	374

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Μέγεθος δείγματος καθηγητών (αναπληρωτών), που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος αναπληρωτών καθηγητών της ειδικής αγωγής, σύμφωνα με τα στοιχεία ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, όπως αυτά αποτυπώνονται στην Αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής στην Ε.Υ.Δ.

Πίνακας 15: Περιφερειακή κατανομή του δείγματος της έρευνας σε αναπληρωτές καθηγητές

Περιφέρεια	Εκπαιδευτικοί ανά Περιφέρεια	Δείγμα εκπαιδευτικών
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	714	17
Περιφέρεια Αττικής	5.492	131
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	310	7
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	733	18
Περιφέρεια Θεσσαλίας	744	18
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	342	8
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	2.381	57
Περιφέρεια Κρήτης	665	39
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	594	16
Περιφέρεια Πελοποννήσου	660	14
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	367	16
Περιφέρεια Ηπείρου	375	9
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας		9
Σύνολο	15.012	359

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Μέγεθος δείγματος σχολικών μονάδων, όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις ειδικής αγωγής

Στον Πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, υπολογιζόμενο αναλογικά με τον πληθυσμό της κάθε Περιφέρειας.

Πίνακας 16: Ενδεικτική κατανομή του δείγματος σε σχολικές μονάδες

Περιφέρεια	Πληθυσμός ανά Περιφέρεια	Δείγμα σχολικών μονάδων
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	608.182	18
Περιφέρεια Αττικής	3.827.624	112
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	6
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	679.796	20
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.767	21
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	207.855	6
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	1.880.058	55
Περιφέρεια Κρήτης	623.065	18
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	308.975	9
Περιφέρεια Πελοποννήσου	577.903	17
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	547.390	16

Περιφέρεια	Πληθυσμός ανά Περιφέρεια	Δείγμα σχολικών μονάδων
Περιφέρεια Ηπείρου	336.856	10
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	283.689	8
Σύνολο	10.813.391	317

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Μέγεθος δείγματος δομών, που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής

Στον Πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος των δομών, που συμμετείχαν σε δράσεις ειδικής αγωγής ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, υπολογιζόμενο αναλογικά με τον πληθυσμό της κάθε Περιφέρειας.

Πίνακας 17: Ενδεικτική κατανομή του δείγματος της έρευνας σε Δομές

Περιφέρεια	Πληθυσμός ανά Περιφέρεια	Δείγμα Δομών
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	608.182	4
Περιφέρεια Αττικής	3.827.624	26
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	1
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	679.796	5
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.767	5
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	207.855	1
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	1.880.058	13
Περιφέρεια Κρήτης	623.065	4
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	308.975	2
Περιφέρεια Πελοποννήσου	577.903	4
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	547.390	4
Περιφέρεια Ηπείρου	336.856	2
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	283.689	2
Σύνολο	10.813.391	73

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Μέγεθος δείγματος καθηγητών (αναπληρωτών) γενικής αγωγής

Στον Πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η κατανομή δείγματος των καθηγητών (αναπληρωτών) γενικής αγωγής ανά Περιφέρεια για το σχολικό έτος 2020 – 2021, υπολογιζόμενο αναλογικά με τον πληθυσμό της κάθε Περιφέρειας.

Πίνακας 18: Ενδεικτική κατανομή του δείγματος της έρευνας σε αναπληρωτές καθηγητές γενικής αγωγής

Περιφέρεια	Πληθυσμός ανά Περιφέρεια	Δείγμα εκπαιδευτικών Γενικής Αγωγής
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	608.182	13
Περιφέρεια Αττικής	3.827.624	79
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	4
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	679.796	14
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.767	15
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	207.855	4
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	1.880.058	39
Περιφέρεια Κρήτης	623.065	13
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	308.975	6
Περιφέρεια Πελοποννήσου	577.903	12
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος	547.390	12
Περιφέρεια Ηπείρου	336.856	7
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	283.689	7
Σύνολο	10.813.391	225

Ακολουθεί ο συγκεντρωτικός Πίνακας με τον αριθμό των δειγμάτων, που θα πρέπει να συγκεντρωθούν για την διεξαγωγή του έργου της αξιολόγησης.

Πίνακας 19: Συγκεντρωτικός Πίνακας

ΑΑ	Κατηγορία	Αριθμός του δείγματος με βάσει την αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής ⁶
1	Δείγμα μαθητών σε τμήματα ένταξης	374
	Δείγμα μαθητών με εξατομικευμένη υποστήριξη	374
Σύνολο Α		748

⁶ Λαμβάνεται υπόψη το τελευταίο έτος αναφοράς : 2020 – 2021

ΑΑ	Κατηγορία	Αριθμός του δείγματος με βάσει την αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής ⁶
2	Αναπληρωτές καθηγητές ειδικής αγωγής σχολικού έτους 2020 – 2021	359
3	Αναπληρωτές καθηγητές γενικής αγωγής σχολικού έτους 2020 – 2021	225
Σύνολο Β		584
4	Δείγμα σχολικών μονάδων όπου έχουν υλοποιηθεί δράσεις ειδικής αγωγής	317
Σύνολο Γ		317
5	Δείγμα δομών που έχουν συμμετάσχει σε δράσεις ειδικής αγωγής	73
Σύνολο Δ		73

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

6.3 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ΔΠΧ) διέπεται από την ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία:

- τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 679/2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),
- τον Ν. 4624/2019 (Α'137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις», όπως ισχύουν.

Επιπρόσθετα, για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία και υλοποιούνται στο

πλαίσιο των σχετικών επιχειρησιακών προγραμμάτων για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4314/2014 και ειδικότερα το Άρθρο 54Α, σύμφωνα με το οποίο:

- Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων επέχει θέση «Υπευθύνου Επεξεργασίας»⁷, κατά την έννοια της περίπτωσης 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016. Ο σκοπός της επεξεργασίας των προαναφερόμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η διαχείριση των προγραμμάτων αυτών, καθώς και η άσκηση αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω διαχείριση.
- Όλοι οι μη ανήκοντες στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων φορείς (Ειδικές Υπηρεσίες, Ενδιάμεσοι Φορείς και Δικαιούχοι) επέχουν θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία»⁸ για λογαριασμό του «Υπευθύνου Επεξεργασίας» κατά την έννοια της περίπτωσης 8 του άρθρου 4 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.
- Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους σκοπούς της διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων της ΠΠ 2014-2020 και της άσκησης αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω διαχείριση, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ' της παρ. 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας θα ληφθούν υπόψη όλες ανεξαιρέτως οι αρχές ηθικής, δεοντολογίας και ακεραιότητας. Στο πλαίσιο της διεξαγωγής της θα τηρηθούν οι όροι της συνειδητής συγκατάθεσης των εμπλεκόμενων σε αυτήν, της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών, της αξιοποίησης αυτών αποκλειστικά για τους ερευνητικούς σκοπούς της εργασίας, καθώς και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης και για τους σκοπούς αυτής, σύμφωνα με το Άρθρο 54Α του Ν. 4314/2014 οι ΕΥΔ των ΠΕΠ 2014-2020 (Αναθέτουσες Αρχές) επέχουν θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία» των Δεδομένων, για λογαριασμό του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που επέχει θέση «Υπευθύνου Επεξεργασίας», κατά την έννοια της περίπτωσης 7 του Άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων).

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θεωρείται υποεκτελών την επεξεργασία για τα τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που θα επεξεργασθεί στο πλαίσιο του Έργου της Αξιολόγησης, σύμφωνα με το Άρθρο 28, παρ.

⁷ Υπεύθυνος Επεξεργασίας Δεδομένων: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους.

⁸ Εκτελών την Επεξεργασία Δεδομένων: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα για λογαριασμό του Υπευθύνου της Επεξεργασίας.

2 και 4 του ΓΚΠΔ. Τα προσωπικά δεδομένα στο πλαίσιο της Αξιολόγησης των αφορούν στις ακόλουθες κατηγορίες φυσικών προσώπων:

- **Ωφελούμενοι (κηδεμόνες παιδιών) των παρεμβάσεων/ δράσεων:**
 - Στοιχεία επικοινωνίας (ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο)
- **Εκπαιδευτικοί:**
 - Στοιχεία Επικοινωνίας (ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο)
- **Εμπλεκόμενα Στελέχη:**
 - Στοιχεία Επικοινωνίας (ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο)

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα διενεργείται για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του Υπευθύνου Επεξεργασίας (άρθρο 6 παρ. 1 γ του ΓΚΠΔ), καθώς και για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον Υπεύθυνο Επεξεργασίας (άρθρο 6 παρ. 1 ε του ΓΚΠΔ). Αναφορικά με την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η νομική βάση παρέχεται από το άρθρο 9 παρ. 2 περίπτωση η` του ΓΚΠΔ: «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για σκοπούς... διαχείρισης κοινωνικών συστημάτων και υπηρεσιών» και από το άρθρο 9 παρ. 2 περίπτωση ζ` του ΓΚΠΔ: «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος».

Τα στοιχεία επικοινωνίας των ωφελούμενων που θα επεξεργασθούν από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης, δύναται να ζητούνται και γνωστοποιούνται σε αυτόν που επέχει θέση Εκτελούντος την Επεξεργασία.

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης έχει τις ίδιες υποχρεώσεις, όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, με τον Εκτελούντα την Επεξεργασία έναντι του Υπευθύνου Επεξεργασίας.

Επισημαίνεται, ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (στοιχεία επικοινωνίας) των ωφελούμενων και εκπαιδευτικό καθώς και τα αντίστοιχα δεδομένα των εμπλεκόμενων στελεχών θα χρησιμοποιηθούν απαραίτητα αποκλειστικά και μόνο για τη διενέργεια των πρωτογενών ερευνών.

Πρόσβαση στα ανωτέρω προσωπικά δεδομένα θα έχουν μόνο τα εντεταλμένα στελέχη του Συμβούλου Αξιολόγησης, όπως θα προβλεφθεί η συμμετοχή τους στην Ομάδα Έργου, στη σύμβαση ανάθεσης του έργου και τα οποία θα συμμετέχουν στη διενέργεια των ερευνών πεδίου. Τα στελέχη που θα εξουσιοδοτηθούν να επεξεργαστούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, θα αναλάβουν δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας. Κάθε στέλεχος της Ομάδας Έργου θα ενεργεί υπό την εποπτεία του Υπευθύνου Έργου του Συμβούλου Αξιολόγησης, ο οποίος θα περιορίζει την πρόσβαση στις προσωπικές πληροφορίες μόνο στους εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θα εφαρμόζει σε κάθε περίπτωση πολιτικές, διαδικασίες και τεχνικά μέτρα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ενδεικτικά, τα μέτρα ασφαλείας που απαιτείται να εφαρμόσει ο Σύμβουλος θα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

A. Οργανωτικά μέτρα ασφάλειας

- ο Οργάνωση / Διαχείριση προσωπικού - καθορισμός ρόλων και ευθυνών στα άτομα που εμπλέκονται στην επεξεργασία των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.
- ο Διαχείριση πληροφοριακών αγαθών.
- ο Ενημέρωση προσωπικού για τις επιμέρους πολιτικές/διαδικασίες ασφάλειας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- ο Λήψη οργανωτικών και νομικών μέτρων ασφάλειας για τη διασφάλιση του υπεύθυνου επεξεργασίας από τη δράση του εκτελούντος την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ο Διαχείριση διαδικασιών ψευδωνυμοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ο Καθορισμός διαδικασίας διατήρησης και καταστροφής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ο Διαχείριση συμβάντων διαρροής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ο Έλεγχος των μέτρων ασφάλειας.

Β. Τεχνικά μέτρα ασφάλειας

- ο Αυθεντικοποίηση, εξουσιοδότηση, έλεγχος προσπέλασης και έλεγχος.
- ο Έλεγχος πρόσβασης.
- ο Αντίγραφα ασφαλείας.
- ο Διαμόρφωση υπολογιστών.
- ο Αρχεία καταγραφής ενεργειών χρηστών και συμβάντων ασφαλείας.
- ο Διαχείριση και προστασία εξωτερικών – αποσπώμενων μέσων αποθήκευσης.
- ο Διαχείριση αλλαγών.

Γ. Μέτρα φυσικής ασφάλειας

- ο Έλεγχος φυσικής πρόσβασης.

Όσον αφορά στη διασφάλιση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα τηρούνται τα εξής:

Διενέργεια ερευνών πεδίου

Οι έρευνες πεδίου σε ωφελούμενους (κηδεμόνες παιδιών) που θα γίνουν θα είναι ανώνυμα. Στην τηλεφωνική επικοινωνία που θα πραγματοποιηθεί για την αρχική προσέγγιση των ωφελούμενων, οι καλούμενοι θα ενημερώνονται τουλάχιστον για τον σκοπό της έρευνας, τα στοιχεία του υπεύθυνου επεξεργασίας, τις σχετικές κατηγορίες ΔΠΧ, τους αποδέκτες, τα δικαιώματά τους, το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα ΔΠΧ.

Αντίστοιχη ενημέρωση θα πραγματοποιείται και κατά την επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς και τα εμπλεκόμενα στελέχη.

Ελαχιστοποίηση των δεδομένων

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θα λάβει κάθε εύλογο μέτρο για να διασφαλίσει, ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία θα επεξεργαστεί, περιορίζονται στα ελάχιστα αναγκαία.

Διατήρηση των δεδομένων

Η περίοδος διατήρησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περιορίζεται στην περίοδο υλοποίησης της σύμβασης. Το αρχείο των δεδομένων και εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των επεξεργασιών τους, θα παραδοθούν στην Αναθέτουσα.

7 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Inclusive Education in Europe, Πέντε βασικά μηνύματα για την ενταξιακή εκπαίδευση, European Agency, Brussels 2014.

Howitt, D. & Cramer, D. (2017). *Εισαγωγή στη Στατιστική με το SPSS για τις Κοινωνικές Επιστήμες*. Κλειδάριθμος.

Αναφορά της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής προς την Ε.Υ.Δ., Σεπτέμβριος 2021

Διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα των ΑμεΑ.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021 – 2030.

Ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής «Εγγύηση για το Παιδί» 2021 – 2027

Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση.

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Ετήσια Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χώρα (έτους 2019 & 2020).

Ετήσια Έκθεση για την εκπαίδευση και κατάρτιση (έτους 2020) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020.

Η εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες και το «Πρόγραμμα Εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων.

Ίσαρη, Φ. & Πουρκός, Γ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Κανονισμός 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Κινητικές Αναπηρίες και Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα: Μια πρώτη προσέγγιση, (2020) ΕΙΕΑΔ, Δεκέμβριος 2020.

Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α/2-10-2008) «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

Ν.4074/2012 (ΦΕΚ 88/Α/11-04-2012) «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες».

Ν.4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α/12-06-2018) «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Πρόγραμμα 2014 – 2020.

Περιφερειακές Στρατηγικές Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕΣΚΕ).

Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη (2015) «Προβλήματα στην υλοποίηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη (2020), Ειδική Έκθεση «Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες».

Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (ΠΕΣ) 2014-2020.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκπαίδευση και αναπηρία (2013), Σπυρίδων Γεώργιος Σούλης, Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α).

Improving Performance: Leading from the Bottom, PISA in focus 2011/2 (March) – © OECD 2011.

Το PISA και η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα, διανέοις – Οργανισμός έρευνας και ανάλυσης, 2019.

8 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ/ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η καταπολέμηση των διακρίσεων και των ανισοτήτων και η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους, συμπεριλαμβανομένων και των ΑμεΑ, αποτελούν πρωταρχικούς στόχους πολιτικής σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ένα από τα βασικά πεδία παρέμβασης αποτελεί το πεδίο της εκπαίδευσης και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία αναφορικά με την ένταξη και τη συμμετοχή τους στα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα. Σε διεθνές επίπεδο οι παραπάνω στόχοι συνδέονται άμεσα με τους όρους της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, οι οποίες έχουν κυρωθεί από το ελληνικό κράτος με τους Νόμους 2101/1992 και 4074/2012 αντίστοιχα.

Ως «Μαθητές με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες» θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας – λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κατοχυρώνει το δικαίωμα πρόσβασης κάθε παιδιού σε κατάλληλη και ποιοτική εκπαίδευση, χωρίς διάκριση και στη βάση των ίσων ευκαιριών, προσδιορίζοντας την έννοια της ποιότητας με τη θεσμοθέτηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στόχων. Η εκπαίδευση πρέπει να ευνοεί τη συνολική ανάπτυξη της προσωπικότητας και τις ικανότητες κάθε παιδιού ατομικά, να είναι προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες του ανάλογα με την εξέλιξή του, να το ενδυναμώνει με στόχο την αυτονομία και να το προετοιμάζει για τη ζωή σε μία κοινωνία με πνεύμα κατανόησης, αποδοχής, ισότητας και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και τη συμμετοχή χωρίς διάκριση. Επιπλέον, για το παιδί με αναπηρία αναγνωρίζεται ειδικά το δικαίωμα για «αποτελεσματική πρόσβαση στην εκπαίδευση», με τρόπο ώστε να επιτευχθεί «η πληρέστερη δυνατή κοινωνική ένταξη και προσωπική ανάπτυξή του».

Σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη απόλαυση, από τα παιδιά με αναπηρίες, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, σε ίση βάση με τα υπόλοιπα παιδιά (άρθρο 7).

Το άρθρο 19 προσδιορίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να ζουν στην κοινότητα, με ίσες επιλογές με τους άλλους και απαιτεί από τα κράτη να αναπτύξουν ένα φάσμα παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον,

υπηρεσιών στον τόπο διαμονής τους και άλλων υπηρεσιών υποστήριξης από την κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής βοήθειας που είναι απαραίτητη για την υποστήριξη της διαβίωσης και της ένταξης στην κοινότητα, και για την πρόληψη της απομόνωσης ή αποκλεισμού από την κοινότητα. Οι υπηρεσίες της κοινότητας και οι εγκαταστάσεις για τον ευρύτερο πληθυσμό είναι διαθέσιμες στα ΑμεΑ σε ίση βάση με τους άλλους και ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Στο δε άρθρο 24 της Σύμβασης διατυπώνεται ρητά το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εκπαίδευση χωρίς διάκριση και βάσει των ίσων ευκαιριών όπως και η υποχρέωση των κρατών να διασφαλίσουν ένα σύστημα ενταξιακής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και σε ίση βάση με τους άλλους, στις κοινότητες στις οποίες ζουν, μέσω της υποστήριξης που απαιτείται, μέσα στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα και της εξασφάλισης αποτελεσματικών εξατομικευμένων μέτρων υποστήριξης που θα παρέχονται σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη με σκοπό την πλήρη ένταξη.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη όχι μόνο αναγνωρίζουν το δικαίωμα για εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία αλλά και υποχρεώνονται να αναπτύξουν «Ένα Σχολείο για Όλους» που να διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση για όλους/ες χωρίς διάκριση.

«Διάκριση βάσει της αναπηρίας» σημαίνει οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμό ή περιορισμό βάσει της αναπηρίας, οι οποίοι έχει ως σκοπό ή επίπτωση να εμποδίσει ή να ακυρώσει την αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση, σε ίση βάση με τους άλλους, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, ατομικό ή οποιοδήποτε άλλο τομέα. Περιλαμβάνει όλες τις μορφές διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένης και της άρνησης παροχής εύλογης προσαρμογής (άρθρο 2).

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι επιμέρους πολιτικές και παρεμβάσεις που αποφασίζονται, βασίζονται στις αρχές των προαναφερόμενων συμβάσεων και γίνεται συχνά σχετική μνεία στα επίσημα κείμενα και έγγραφα. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος έχει καταστεί νομικά δεσμευτικός με την επικύρωση της Συνθήκης της Λισσαβόνας, κατοχυρώνουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση χωρίς διάκριση. Στην ίδια κατεύθυνση είναι και ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων όπου ρητά αναφέρεται το δικαίωμα για όλους σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και σε ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες χωρίς διακρίσεις όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό.

Η ανάπτυξη του «Ενός Σχολείου για Όλους», όπως ονομάζεται στη Χάρτα του Λουξεμβούργου (1996), ή «Ενιαίου» ή «Ενταξιακού» Σχολείου», δηλαδή η ενσωμάτωση όλων των παιδιών, χωρίς διακρίσεις, στα γενικά σχολεία, παρέχει μια σημαντική βάση για τη διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών για τους/τις μαθητές/τριες με διαφορετικούς τύπους ειδικών αναγκών σε όλους τους τομείς της ζωής τους (εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και κοινωνική ζωή) και προϋποθέτει τη δημιουργία και ανάπτυξη ενός συστήματος «συμπεριληπτικής» και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης. Η «συμπεριληπτική» ή «ενταξιακή» εκπαίδευση (inclusive education) αποτελεί μέρος των στόχων πολιτικής της Ένωσης καθώς ενσωματώνεται σε βασικά κείμενα, έγγραφα και μελέτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με τη Σύσταση της Επιτροπής της 20ής Φεβρουαρίου 2013 «Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας» συστήνεται μεταξύ άλλων

Να βελτιωθεί ο αντίκτυπος των εκπαιδευτικών συστημάτων στην ισότητα των ευκαιριών. Να αυξηθεί η ικανότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων να σπάζουν τον κύκλο της μειονεξίας, εξασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά μπορούν να επωφεληθούν από μια ποιοτική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς που ευνοεί τη συναισθηματική, κοινωνική, διανοητική και σωματική ανάπτυξή τους.

Στο πλαίσιο αυτό:

- Να προβλέπεται η ένταξη όλων των εκπαιδευομένων, ενδεχομένως μέσω της συγκέντρωσης πόρων και δυνατοτήτων στους πλέον μειονεκτούντες, και να παρακολουθούνται επαρκώς τα αποτελέσματα.
- Να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται οι χωροταξικές ανισότητες στη διαθεσιμότητα και την ποιότητα της παροχής εκπαίδευσης και στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα: να ενθαρρύνονται οι πολιτικές κατάργησης του διαχωρισμού οι οποίες ενισχύουν το «ενιαίο σχολείο».
- Να δημιουργείται περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς με την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ σχολείων και γονέων και να παρέχεται, ενδεχομένως, εξατομικευμένη υποστήριξη για την αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων. –
- Να αντιμετωπίζονται οι φραγμοί που σταματούν ή παρεμποδίζουν σοβαρά τη φοίτηση των παιδιών ή την ολοκλήρωση του σχολείου παρέχοντας στοχοθετημένες εκπαιδευτικές ενισχύσεις για ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον.
- Να βελτιώνεται η επίδοση των μαθητών με χαμηλές βασικές δεξιότητες και να εξασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις.
- Να αναπτύσσονται και να εφαρμόζονται ολοκληρωμένες πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου που να περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης: να εξασφαλίζεται ότι οι πολιτικές αυτές προβλέπουν μέτρα για τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Να ενισχύεται η νομοθεσία περί ισότητας και να υπάρχει εγγύηση του βασικού δικαιώματος για τους πλέον περιθωριοποιημένους μαθητές να αποκτούν προσόντα ενός ελάχιστου επιπέδου ποιότητας.
- Να αναθεωρείται και να ενισχύεται το επαγγελματικό προφίλ όλων των εκπαιδευτικών επαγγελματιών και να προβλέπεται προετοιμασία των εκπαιδευτικών για την κοινωνική πολυμορφία.

Να βελτιωθεί η ανταπόκριση των συστημάτων υγείας για την αντιμετώπιση των αναγκών των μειονεκτούντων παιδιών και να διασφαλίζεται ότι όλα τα παιδιά μπορούν να ασκούν πλήρως το γενικό δικαίωμά τους για υγειονομική περίθαλψη, μέσω, μεταξύ άλλων, της πρόληψης των νόσων και της προαγωγής της υγείας, καθώς και μέσω της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας...Να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά με αναπηρίες ή προβλήματα ψυχικής υγείας.

Σε συνέχεια των παραπάνω αρχών έχει συγκροτηθεί το ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής «Εγγύηση για το Παιδί» (Child Guarantee), το οποίο θα ληφθεί υπόψη στο σχεδιασμό της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και έχει ως στόχο:

- Την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού ιδίως των παιδιών που ανήκουν στις πιο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Τα παιδιά με αναπηρίες /άλλες με ειδικές ανάγκες αποτελούν μία από τις 4 βασικές και ονοματισμένες ομάδες-στόχο.
- Τη διασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών αυτών σε 5 βασικούς τομείς/ βασικά αγαθά (.δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, δωρεάν εκπαίδευση, δωρεάν προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, αξιοπρεπή στέγαση, επαρκή διατροφή).

Η ανάπτυξη και ενίσχυση ενός συστήματος Συμπεριληπτικής/ Ενταξιακής Εκπαίδευσης αποτελεί στόχο του παραπάνω πλαισίου πολιτικής αναφορικά στον τομέα της εκπαίδευσης, σύμφωνα και με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Σκοπιμότητας για την Εγγύηση για το Παιδί (Feasibility Study for a Child Guarantee).

Η Συμπεριληπτική / Εκπαίδευση αποτελεί επίσης μέρος των Κοινών Ευρωπαϊκών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας (αποϊδρυματοποίηση), τη διαδικασία δηλαδή ανάπτυξης ενός φάσματος υπηρεσιών στην τοπική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, προκειμένου να εξαλειφθεί η ανατροφοδότηση και η ανάγκη ιδρυματικής φροντίδας. Οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στις προαναφερόμενες διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις καθώς και στη Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών για την αποϊδρυματοποίηση και τη ζωή στην κοινότητα των παιδιών με αναπηρία (Σύσταση CM/Rec (2010)2), και επισημαίνει την ανάγκη εκπόνησης σχετικών εθνικών στρατηγικών και κατάρτισης σχεδίου δράσης με στόχο:

- Το «κλείσιμο» των ιδρυμάτων.
- Την πρόσβαση σε όλους στις συμβατικές (mainstreaming) υπηρεσίες (π.χ. στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, απασχόληση, πολιτισμό και αναψυχή) στις οποίες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι ανεξάρτητα από τη φύση της μειωμένης τους ικανότητας ή του επιπέδου υποστήριξης που χρειάζονται.
- Την ανάπτυξη, ενοποίηση και συντονισμό υψηλής ποιότητας εξειδικευμένων υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και οικογένειας. Προκειμένου να κριθούν οι υπηρεσίες υψηλής ποιότητας απαιτείται η ενσωμάτωση μίας ολιστικής (σε όλους τους τομείς πολιτικής, για όλες τις ηλικίες / καθόλη τη διάρκεια του βίου) και, παράλληλα, μίας εξατομικευμένης προσέγγισης (π.χ. εξατομικευμένη υποστήριξη και κατάρτιση εξατομικευμένων πλάνων)

Γίνεται δε αναφορά στην υλοποίηση μέτρων, δράσεων και υπηρεσιών για την πρόσβαση των παιδιών σε συμβατικούς σταθμούς ημερήσιας φροντίδας, νηπιαγωγεία και σχολεία, όπως η προσωπική βοήθεια ή οι δάσκαλοι για παιδιά με δυσκολίες, την προσαρμογή του σχολικού περιβάλλοντος και την παροχή ειδικού εξοπλισμού καθώς και την διαμόρφωση ειδικών προσαρμοσμένων προγραμμάτων διδασκαλίας.

Σε επίπεδο Κανονισμών της Ε.Ε., στον Κανονισμό 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) της παρούσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, και ειδικότερα στο άρθρο 8 «Πρώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων», αναφέρεται ότι, μέσω του ΕΚΤ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή στηρίζουν ενέργειες οι οποίες «έχουν ως στόχο την καταπολέμηση όλων των ειδών διακρίσεων καθώς και τη βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, με σκοπό τη βελτίωση της ένταξης στην απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, και μέσω αυτής, τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης,

τη μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο και την κατάσταση υγείας, καθώς και τη διευκόλυνση της μετάβασης από υπηρεσίες φροντίδας παρεχόμενες από ιδρύματα σε υπηρεσίες φροντίδας που βασίζονται στις τοπικές κοινότητες ιδιαίτερα για εκείνους που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις».

Σε εθνικό επίπεδο, η ενίσχυση της πρόσβασης των παιδιών ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών με αναπηρία, μέσω π.χ. της δράσης της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη των μαθητών/τριών με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες, αποτελεί στρατηγική κατεύθυνση που ενσωματώνεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και εντάσσεται στην Προτεραιότητα Πολιτικής 2.3.: Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση (βλ. Μέτρο 2.3.3.: Ειδική αγωγή των παιδιών με αναπηρία). Ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027, η στρατηγική αυτή αναμένεται να επικαιροποιηθεί.

Στο Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου (ΠΕΣ) 2014-2020, γίνεται ειδική μνεία για την αντιμετώπιση των αναγκών των μαθητών με ειδικές και μαθησιακές ανάγκες, προκειμένου να περιοριστεί το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου, καθώς σύμφωνα με τη σχετική έρευνα τα άτομα με σωματικές και διανοητικές αναπηρίες (ΑμεΑ) ή άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εντάσσονται μεταξύ των επίφοβων ομάδων προς διαρροή. Στο Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνονται παρεμβάσεις που αφορούν ενδεικτικά:

- στην υποστήριξη και ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών της προσχολικής, της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τον περιορισμό της ΠΕΣ, -
- στην παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε γονείς για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση),
- στην εφαρμογή συστηματικών δράσεων για την ΠΕΣ σε επιλεγμένες σχολικές μονάδες με τη μέγιστη σχολική διαρροή και παρουσία σημαντικού αριθμού μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες, - στην παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης δεύτερης ευκαιρίας για να βελτιωθούν οι πιθανότητες για μια καλύτερη ζωή για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το σύστημα συμπεριληπτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης (σύμφωνα με το Ν. 3699/2008 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) για τα παιδιά με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχει ως στόχο την άρση των φραγμών και την πρόσβαση σε κάθε μορφής εκπαίδευση και κατάρτιση. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζονται συγκεκριμένες παρεμβάσεις προκειμένου να διασφαλιστούν στα παιδιά αυτά, ίσες ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνία, με πλήρη δικαιώματα στη μόρφωση και στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Οι παρεμβάσεις στην παρούσα προγραμματική περίοδο είναι οι ακόλουθες:

- Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη (παράλληλη στήριξη) μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με στόχο την ένταξη και συνύπαρξη τους με τους συνομηλίκους τους στην γενική κοινή τάξη, -

- Εξατομικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα α) Τμήματα Ένταξης στα γενικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και β) στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) οι οποίες λειτουργούν ως αυτοτελείς μονάδες (νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, ειδικά επαγγελματικά γυμνάσια και λύκεια, Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) είτε ως σχολικές μονάδες ή παραρτήματα σχολείων σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας, εφόσον σε αυτά διαβιούν άτομα σχολικής ηλικίας με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (θεσμός των ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς στα σχολεία για την πρώιμη διάγνωση και παρέμβαση και ΚΕΣΥ με πολυδιάστατο έργο καθώς δραστηριοποιούνται στους τομείς της διερεύνησης εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών, της διενέργειας αξιολογήσεων, του σχεδιασμού και της υλοποίησης εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων, καθώς και, δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού).
- Προσβάσιμο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Κατ'οίκον διδασκαλία για μαθητές με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που δεν δύνανται για ορισμένο χρονικό διάστημα να φοιτήσουν στο πλαίσιο του σχολείου.
- Δυνατότητα συμμετοχής σε τάξη μαθητείας μεταλυκειακού έτους ΕΠΑΛ ατόμων με αναπηρία (ΥΑ Φ155/762 ΦΕΚ4191/Β/2018).
- ΙΕΚ Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027, η εφαρμογή μέτρων «για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και της συμμετοχής σε ποιοτική, συναφή και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής της...» όπως και «για τη μετάβαση από ιδρυματική περίθαλψη στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας» συμπεριλαμβάνονται στους Αναγκαίους Πρόσφορους Όρους που θα εφαρμοστούν στο ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ (βλ. Αναγκαίο Όρο 13/Κριτήριο 2 και Αναγκαίο Όρο 14/κριτήριο 3, αντίστοιχα).

Στο πλαίσιο αυτό, οι δράσεις ειδικής αγωγής που υλοποιούνται στο γενικό σχολείο και την τοπική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για μαθητές/τριες με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές ανάγκες, στοχεύουν στην ανάπτυξη ενός συστήματος συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης και την ενσωμάτωση των Μαθητών/τριών με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, στην γενική/συμβατική (mainstreaming) εκπαίδευση, παρέχοντας υποστηρικτικές και εξειδικευμένες υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας που είναι αναγκαίες για την απρόσκοπτη συμμετοχή τους σε αυτήν.

Λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω πλαίσιο πολιτικών, μέτρων και δράσεων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι:

- Το σύστημα συμπεριληπτικής /ενταξιακής εκπαίδευσης αποτελείται από ένα σύνολο δράσεων Ειδικής Αγωγής και εκπ. υποστήριξης μαθητών ΑΜΕΑ, το οποίο προϋποθέτει τη διαλειτουργικότητα, συνέργεια

και συμπληρωματικότητα των επιμέρους μερών – δράσεων, μέτρων, υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών- του συστήματος.

- Παράλληλα, η συμπεριληπτική/ενταξιακή εκπαίδευση αποτελεί μέρος ενός πιο διευρυμένου συστήματος που συνδέει το εκπαιδευτικό σύστημα με το εθνικό σύστημα υγείας (αγωγή /θεραπείες/διαγνώσεις, κτλ) και την πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας (παροχή υπηρεσιών από κοινωνικές δομές και δομές πρόνοιας, σύνδεση με υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, συμπερίληψη στην εθνική στρατηγική για την μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στην φροντίδα και στο πλαίσιο πολιτικής «Εγγύηση για το Παιδί»), το οποίο προϋποθέτει τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των εκπαιδευτικών δράσεων με αυτές στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας.

Σύμφωνα με πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη (Νοέμβριος 2015) η ισχύουσα νομοθεσία για την ειδική αγωγή και εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α. εφαρμόζεται μόνο μερικώς. Προκύπτει δε ότι η εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία/ε.ε.α. συνολικά δεν αντιμετωπίζεται από την Πολιτεία ισότιμα με την εκπαίδευση των υπολοίπων παιδιών.

Από πλευράς Επιτροπής έχουν επισημανθεί τα εξής:

1) Στο Country Report 2019 για την Ελλάδα :

- Σελ. 33: De-institutionalisation also remains a key challenge. Significant shortcomings have been found with respect to residential care for children with disabilities, the lack of policies for alternative care settings, and the lack of suitable care for children and teenagers with mental health and behavioural problems.
- Σελ. 38: "Improving educational outcomes while ensuring inclusive education remains a challenge. Students with special needs are mostly included in mainstream schools, but long waiting times — up to three years — for needs diagnosis leave many children without timely therapeutic and/or learning support. To remedy the situation, new Centres for Educational and Counselling Support have been provided for under Law 4547/2018, with the hiring of additional staff."

2) Στα συμπεράσματα του 2019 Annual Review Meeting του ΕΠΑΝΕΔΒΜ (σελ. 4):

- The reinforcement of Supportive Education Structures was presented (ΚΕΣΥ, ΕΔΕΑΥ) based on 2018's legislative reform. The additional responsibilities aiming to move from a clinical to systemic approach remain a challenge. The COM stressed that there is need to swiftly provide high quality diagnosis for all pupils in need and effectively implement corrective measures in the classrooms with the timely appointment of specialised staff. In addition, the COM raised concerns regarding the lack of such services in pre-primary education (kindergartens) and the need to expand the provision to all pupils with special needs, allowing early detection and supportive measures. The Ministry of Education shall provide information on the current state of play on the responsiveness of the system in place (diagnoses) for beneficiaries (e.g. time for appointment, time for diagnoses, etc.). [March 2020]

3) Στα Summary conclusions of the ESIF joint Annual Review Meeting 2019 (σελ. 7):

- On ESF+, DG EMPL invited Greece ...to strengthen measures for social inclusion of children in line with the child guarantee; to upscale active inclusion measures for the most vulnerable groups; ... to continue support to deinstitutionalization ...

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ετήσια Έκθεση του 2019 για τη χώρα, αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει ήδη συντελεστεί με την νομοθετική μεταρρύθμιση του 2018, η οποία αποσκοπεί στη μετάβαση από μια κλινική σε συστημική προσέγγιση παραμένουν μια πρόκληση. Είναι γεγονός ωστόσο ότι υπάρχει ανάγκη γρήγορης διάγνωσης υψηλής ποιότητας για όλους τους μαθητές που έχουν ανάγκη και αποτελεσματική εφαρμογή διορθωτικών μέτρων στις τάξεις, με την έγκαιρη πρόσληψη ειδικευμένου προσωπικού. Επιπλέον, τίθεται το θέμα σχετικά με την έλλειψη τέτοιων υπηρεσιών στην προσχολική εκπαίδευση και την ανάγκη επέκτασης της παροχής σε όλους τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, επιτρέποντας έγκαιρη ανίχνευση και μέτρα υποστήριξης.

9 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Πίνακας 20: Ειδικόί Στόχοι και Δείκτες ΠΕΠ

ΠΕΠ	ΚΩΔ. ΑΞΟΝΑ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΜ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2018	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2023	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (ΤΙΜΗΣ ΒΑΣΗΣ)	ΜΜ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ
ΑΜΘ	4	9ii	23	Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	8	Ποσοστό (%)		3,56	2015
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	280	Αριθμός			
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΞ09Β	9iii	9iii1	Περιορισμός των διακρίσεων που υφίστανται οι ευπαθείς ομάδες	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	5,5	Ποσοστό (%)		3,6	2016
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	339	Αριθμός			
ΗΠΕΙΡΟΣ	5	9iii	9.3.2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	7	Ποσοστό (%)		2,3	2016
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	39	Αριθμός			
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2.α	9iii	2α5.2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	7,6	Ποσοστό (%)		4,1	2015
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	268	Αριθμός			
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	10	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	3,6	Ποσοστό (%)		3	2015
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	200	Αριθμός			
					11502	Αριθμός μαθητών	Εκροών	Άτομα	0	208	Άτομα			
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	4	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	5,19	Ποσοστό (%)		1,58	2016
					11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	158	Αριθμός			
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2 ^α	9iii	2Α5.2	Βελτίωση της παροχής	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	5,44	Ποσοστό (%)		4,2	2016

ΠΕΠ	ΚΩΔ. ΑΞΟΝΑ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΜ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2018	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2023	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (ΤΙΜΗΣ ΒΑΣΗΣ)	ΜΜ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ
				κοινωνικών υπηρεσιών και	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	210	Αριθμός			
ΙΟΝΙΑ	5	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	7,08	Ποσοστό (%)		3,12	2015
				υπηρεσιών και	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	75	Αριθμός			
ΑΤΤΙΚΗ	09	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	6,21	Ποσοστό (%)		5,84	2014
				υπηρεσιών και	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	600	Αριθμός			
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2 ^a	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	5	Ποσοστό (%)		4	2014
				υπηρεσιών και	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	110	Αριθμός			
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	2,7	Ποσοστό (%)		2	2016
				υπηρεσιών και	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	34	Αριθμός			
ΚΡΗΤΗ	5	9iii	25	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και	11509	Ποσοστό σχολείων που παρέχουν	Αποτελέσματος	Ποσοστό (%)	0	5,38	Ποσοστό (%)		4,62	2016
				υπηρεσιών	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που	Εκροών	Αριθμός	0	159	Αριθμός			

Πίνακας 21: Δείκτες Εκροών Πράξεων / ΠΕΠ

ΠΕΠ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΜ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2018	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2023
ΑΜΘ	6	9ii	25	Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	130	280
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2.α	9iii	2α5.2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες).	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	176	268
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	10	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες)	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	70	200
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	4	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες)	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	83	158
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2Α	9iii	2Α5.2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες).	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	110	210
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2α	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες)	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Εκρών	Αριθμός	55	110

ΠΕΠ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΜ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2018	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ 2023
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4	9iii	9iii2	Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Έκρωών	Αριθμός	34	34

Πίνακας 22: Ειδικοί Στόχοι και Δείκτες Προγράμματος Εξειδικευμένης Εκπαιδευτικής Υποστήριξης

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	=	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
5000678	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - 2	10i	3-6-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε <u>εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο</u>	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		564,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		564,00
					6	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε <u>εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο</u>	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		114,00
					6	ΜΕΤ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		114,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε <u>εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο</u>	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		855,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		855,00
5000690	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για <u>ένταξη μαθητών με αναπηρία</u> εκπαιδευτικές ανάγκες - 3	10i	3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	8	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε <u>εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο</u>	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					8	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		173,00
					8	ΜΕΤ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		173,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	121,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	121,00
5000705	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία εκπαιδευτικές ανάγκες - 1	10i	3-6-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε		447,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	447,00
					6	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	1,00
					6	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε		428,00
					6	ΜΕΤ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	428,00
5001960	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης με ένταξη μαθητών με αναπηρία εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2016-2017	10i	3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	935,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι		1.397,00
					6	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	1,00
					6	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	657,00
					6	ΜΕΤ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι		1.080,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		939,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			1.763,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		152,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			233,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		110,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			171,00
5009815	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2017-2018	101	3-6-10i-2, 3-8-10i-	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής και ββάθμιας σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		1.062,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		1.357,00
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		735,00
					6	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		980,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		962,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		1.283,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		129,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		172,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		118,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		157,00
5031892	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2019-2020	10i	3-6-10i-2, 3-8-10i-	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1.070,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	0,00	1.647,00
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	704,00
					6	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	0,00	1.206,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΩΔ. ΚΑΤ. ΠΡΟΤ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1.072,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	0,00	2.233,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	149,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	0,00	228,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	132,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00	0,00	221,00
5047057	Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2019-2020	101	3-6-101-2, 3-8-101-	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσανατολικής της αβάθμιας και ββάθμιας σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1.730,00
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1.118,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1.623,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	244,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
						9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	177,00
ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΥΝΣ ΣΤ ΤΙ ΝΛΟ ΟΧΟ ΙΗΜ
5000044	Πρόγραμμα μέτρων εξασφάλισης υποστήριξης	10i	3-6-10i-2	3-6-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		150,00
						6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	584,00	1.186,00	1.770,00
						6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		3,00
						6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	15,00	30,00	45,00
5000708	Πρόγραμμα μέτρων εξασφάλισης υποστήριξης	10i	3-6-10i-2	3-6-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					προσχολικής της αβάνθμιας και ββάνθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		443,00
						6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		5.330,00
						6	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
						6	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		387,00
						6	ΜΕΤ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	0,00		4.620,00
5000852	Πρόγραμμα μέτρων εξασφάλισης υποστήριξης	10i	3-8-10i-2, 3-9-10i-2	3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	8	ΜΕΤ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
	ΑΠ8, 9				προσχολικής της αβάνθμιας και ββάνθμιας εκπαίδευσης	8	ΜΕΤ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		60,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	OXI	OXI	Όλοι	0,00		760,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	NAI	NAI	Δ.Ε	0,00		4,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	OXI	OXI	Όλοι	0,00		56,00
5001975	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗΣ	101	3-6-101-2, 3- 8-101	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		1,00
	ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-			προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου	6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	NAI	NAI	Δ.Ε	0,00		819,00
					6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	OXI	OXI	Όλοι			11.297,00
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	NAI	NAI	Δ.Ε	0,00		576,00
					6	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	OXI	OXI	Όλοι			7.921,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	NAI	NAI	Δ.Ε	0,00		400,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	OXI	OXI	Όλοι			7.462,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		133,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			1.670,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		108,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			1.479,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
5009808	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΉΚΑΙ	10i	3-6-10i-2, 3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
	ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2017-2018			προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης Αύξηση των σχολικών μονάδων	6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		400,00
				που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της	6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			11.200,00
				ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		260,00
					6	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			8.400,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		150,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			6.500,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΕ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		45,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			1.500,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00		50,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι			1.200,00
5031883	Πρόγραμμα μέτρων εξαστομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	10i	3-6-10i-2, 3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
	σχολικό έτος 2018-2019			προσχολικής της αβάνθμιας και ββάνθμιας εκπαίδευσης Αύξηση των σχολικών μονάδων	6	ΛΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	883,00
				που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της	6	ΛΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	3.973,00	8.227,00	12.200,00
				ποιότητας της προσχολικής της αβάνθμιας και ββάνθμιας εκπαίδευσης	6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	622,00
					6	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	2.683,00	5.642,00	8.325,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	373,00
					6	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	2.232,00	4.619,00	6.851,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					8	MET	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	154,00
					8	MET	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	788,00	1.257,00	2.045,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11501	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	170,00
					9	ΠΑΠ	11502	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Όλοι	721,00	1.405,00	2.126,00
5047082	Πρόγραμμα μέτρων εξαστομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	10i	3-6-10i-2, 3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
5000043	Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπεριληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	10ι	3-6-10i-2, 3	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας	6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		35,00
			10i-2		6	ΠΑΠ			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		5,00
					8	MET			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		15,00
				Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	9	ΠΑΠ			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		5,00
5000874	Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπεριληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	10ι	3-6-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		51,00
	μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες			προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	MET			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		53,00
5001982	Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπεριληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2016-2017	10ι	3-6-10i-2, 3 8-10i-2, 3-9- 10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		104,00
	εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2016-2017			σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	MET			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		69,00
					6	ΠΑΠ			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		29,00
					8	MET			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		21,00
					9	ΠΑΠ			Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		18,00
5009803	Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπεριληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχολικό έτος 2017-	10ι	3-6-10i-2, 3 8-10i-2, 3-9- 10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00		86,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΕ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΕΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		53,00
					6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		33,00
					8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					8	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		19,00
					9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					9	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00		18,00
5031890	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2018-2019	10i	3-6-10i-2, 3-8-10i-2, 3-9-10i-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	91,00
					6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
					6	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	OXI	OXI	Δ.Ε	0,00	0,00	60,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΠΡΟΤ.	ΕΠ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΤΙΜΗ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ	ΤΙΜΗ ΜΕΤΡΗΣΙΜΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΥΝΟΛΟ
						6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						6	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	34,00
						8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						8	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	20,00
						9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						9	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	15,00
5048220	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2019-2020	101		3-6-101-2, 3 8-101-2, 3-9 101-2	Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας και ββάθμιας εκπαίδευσης Αύξηση των σχολικών μονάδων που λειτουργούν στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου Ενίσχυση των δομών και της ποιότητας της προσχολικής της αβάθμιας	6	ΛΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						6	ΛΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	91,00
						6	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						6	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	60,00
						6	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						6	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	34,00
						8	MET	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00
						8	MET	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	20,00
						9	ΠΑΠ	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	1,00

ΚΩΔΙΚΟΣ MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡΟΤ.	ΚΩΔ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ	ΚΩΔ. ΑΞ.	ΚΑΤ. ΠΕΡΙΦ.	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝ. ΜΕΤΡ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΦΥΛΟΥ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΝΟΛΟ	
					9	ΠΑΠ	11503	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Δ.Ε	0,00	0,00	15,00